

Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií za rok 2024

apríl 2025

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, 2025

Táto správa prezentuje oficiálne stanoviská Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v súlade s jej mandátom stanoveným v ústavnom zákone č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Táto publikácia je dostupná na internetovej stránke RRZ (<https://www.rrz.sk>).

Copyright ©

Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť rešpektuje všetky práva tretích strán, najmä práva chránené autorským právom (informácie alebo údaje, štylistika a znenie textov do tej miery ak majú individuálny charakter). Publikácie Kancelárie RRZ s odkazom na autorské práva (©Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, Kancelária RRZ, Secretariat of the Council for Budget Responsibility/Secretariat of the CBR, Slovakia, alebo podobne) smú byť použité (reprodukované, odkaz na internete, a pod.) len za podmienky, že bude správne uvedený zdroj. Všeobecné informácie a údaje publikované bez odkazu na autorské práva smú byť publikované bez uvedenia zdroja. Pokiaľ sú informácie a údaje jednoznačne získané zo zdrojov tretích strán, používateľ takýchto informácií a údajov je povinný rešpektovať existujúce práva, prípadne je povinný si získať povolenie na použitie samostatne.

Pripomienky alebo komentáre k správe sú vítané na e-mailovej adrese sekretariat@rrz.sk.

OBSAH

1. Rámec hodnotenia dlhodobej udržateľnosti	7
2. Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti	8
2.1. Vývoj ukazovateľa v rokoch 2023 a 2024	8
2.2. Udržanie hrubého dlhu pod hornou hranicou limitu na dlh	13
3. Východiskový rok	14
3.1. Štrukturálne primárne saldo v roku 2024	14
3.2. Dlh verejnej správy v roku 2024	16
4. Základný scenár	19
4.1. Demografické projekcie	19
4.2. Makroekonomické prognózy	21
4.2.1. Strednodobá prognóza RRZ	21
4.2.2. Dlhodobá prognóza RRZ	24
4.2.3. Porovnanie základného scenára pre rok 2024 voči základnému scenáru pre rok 2023	28
4.3. Strednodobý scenár bez zmeny politík	29
4.4. Výdavky a príjmy citlivé na starnutie populácie	31
4.4.1. Projekcie penzijného systému	32
4.4.2. Projekcie výdavkov v zdravotníctve	36
4.4.3. Dlhodobá starostlivosť	38
4.4.4. Projekcie výdavkov sociálneho systému	39
4.5. Iné implicitné a podmienené záväzky	41
4.6. Základný scenár dlhodobého vývoja verejných financií	42
5. Generačné účty	45
6. Citlivostné scenáre	49
Príloha 1 – Rámec hodnotenia dlhodobej udržateľnosti	53
Príloha 2 – Štrukturálne saldo v roku 2023 - revízia	54
Príloha 3 – Jednorazové vplyvy v roku 2023 a 2024	57
Príloha 4 – Výsledok hospodárenia štátnych podnikov	59
Príloha 5 – Dividendy prijaté do rozpočtu verejnej správy	61
Príloha 6 – Postup a predpoklady zostavenia základného scenára	62
Príloha 7 – Základný scenár z roku 2023 - revízia	70
Príloha 8 – Vývoj ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti	72

ZOZNAM BOXOV, GRAFOV A TABULIEK

Box 1: Vývoj výdavkov a príjmov dôchodkového systému v ZS 2024	34
Graf 1: Príspevky k zmene ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti v roku 2023	9
Graf 2: Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti v roku 2024 - príspevky	10
Graf 3: Príspevky k zmene ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti medzi rokmi 2023 a 2024	11
Graf 4: Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti	12
Graf 5: Vývoj hrubého dlhu pri teoretickej okamžitej konsolidácii o ukazovateľ udržateľnosti	13
Graf 6: Projekcia zložiek salda pri okamžitej konsolidácii v roku 2024 - ZS 2023	13
Graf 7: Projekcia zložiek salda pri okamžitej konsolidácii v roku 2025 - ZS 2024	13
Graf 8: Vývoj štrukturálneho primárneho salda verejnej správy a verejného sektora	16
Graf 9: Faktory ovplyvňujúce štrukturálne primárne saldo verejného sektora v rokoch 2011-2024	16
Graf 10: Vývoj medziročnej zmeny štrukturálneho primárneho salda v rokoch 2012-2024	16
Graf 11: Vývoj dlhu verejnej správy v rokoch 2005-2024	17
Graf 12: Stredná dĺžka života pri narodení – vývoj do roku 2074	20
Graf 13: Stredná dĺžka života pri narodení – vývoj do roku 2030	20
Graf 14: Úhrnná miera plodnosti (počet detí na ženu) – vývoj do roku 2074	20
Graf 15: Úhrnná miera plodnosti (počet detí na ženu) – vývoj do roku 2032	20
Graf 16: Index závislosti v starom veku	21
Graf 17: Vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti	22
Graf 18: Vývoj rastu TFP a investícií	22
Graf 19: Rast HDP a vývoj produkčnej medzery	23
Graf 20: Vývoj inflácie CPI a deflátoru HDP	23
Graf 21: Výnosy slovenských dlhopisov	24
Graf 22: Faktory rastu potenciálneho HDP	24
Graf 23: Celková produktivita faktorov (TFP)	26
Graf 24: Vývoj zamestnanosti	26
Graf 25: Podiel objemu hrubých miezd na HDP v jednotlivých scenároch	26
Graf 26: Konvergencia k priemeru EÚ (reálne HDP per capita)	26
Graf 27: Rast reálneho HDP	27
Graf 28: Vývoj produkčnej medzery	27
Graf 29: Príspevok legislatívy k rastu HDP	28
Graf 30: Príspevky legislatívy k inflácii	28
Graf 31: Príspevky k zmene štrukturálneho salda medzi rokmi 2024 a 2029	31
Graf 32: Príspevky ostatných zložiek k zmene salda medzi 2024 a 2029 (bez implicitných záväzkov)	31
Graf 33: Saldo univerzálneho systému	33
Graf 34: Saldo výsluhového zabezpečenia	33
Graf 35: Zmena salda dôch. systému v základnom scenári 2024 voči základnému scenáru 2023	33
Graf 36: Vplyv legislatívy prijatej v roku 2024 na saldo dôchodkového systému	33
Graf 37: Vplyv prijatej legislatívy na ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti	34
Graf 38: Vývoj výdavkov dôch. systému ZS 2024	35
Graf 39: Vývoj príjmov dôch. systému ZS 2024	35
Graf 40: Výdavky na zdravotnú starostlivosť na osobu podľa veku v roku 2019	36
Graf 41: Výskyt a ročná nákladovosť chorôb v roku 2023	36

Graf 42: Projekcie výdavkov na zdravotníctvo	37
Graf 43: Zmena výdavkov na zdravotníctvo v základnom scenári 2024 voči základ. scenáru 2023	37
Graf 44: Projekcie výdavkov na dlhodobú starostlivosť	38
Graf 45: Zmena výdavkov na dlhod. starost. v základnom scenári 2024 voči základ. scenáru 2023	38
Graf 46: Projekcie výdavkov sociálneho systému	39
Graf 47: Zmena výdavkov sociálneho systému v základnom scenári 2024 voči základ. scenáru 2023	39
Graf 48: Projekcia výdavkov na štátne sociálne dávky v základnom scenári 2024	40
Graf 49: Projekcia výdavkov na dávky soc. pomoci v základnom scenári 2024	40
Graf 50: Projekcia výdavkov na nemocenské dávky v základnom scenári 2024	41
Graf 51: Projekcia výdavkov na vybrané dávky soc. systému v základnom scenári 2024	41
Graf 52: Platba za dostupnosť PPP projektov a výdavky na údržbu	42
Graf 53: Schéma likvidácie jadrových zariadení – zmeny v projekcii	42
Graf 54: Projekcia vývoja dlhu a primárneho deficitu v základnom scenári	43
Graf 55: Projekcia výdavkov v základnom scenári	43
Graf 56: Dane a transfery v roku 2024 per capita podľa veku	46
Graf 57: Vybrané dane a transfery v roku 2024 podľa veku a pohlavia	46
Graf 58: Sumárny profil podľa veku a pohlavia za rok 2024	46
Graf 59: Generačné účty ročníkov v roku 2024 podľa veku a pohlavia	47
Graf 60: Počty ľudí podľa ročníka a pohlavia v roku 2024	47
Graf 61: Citlivosť ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti na alternatívne predpoklady	49
Graf 62: Rasty celkovej produktivity faktorov	50
Graf 63: Úrokové sadzby na dlhopisoch	50
Graf 64: Rasty HDP v citlivostných scenároch	51
Graf 65: Úhrnná miera plodnosti – citlivostné scenáre	52
Graf 66: Stredná dĺžka života pri narodení (unisex) – citlivostné scenáre	52
Tabuľka 1: Štrukturálne primárne saldo v roku 2024	14
Tabuľka 2: Vývoj dlhu VS v rokoch 2023 a 2024	17
Tabuľka 3: Hlavné ukazovatele prognózy RRZ – Základný scenár pre rok 2024	23
Tabuľka 4: Dlhodobé makroekonomické projekcie RRZ	25
Tabuľka 5: Strednodobá časť základného scenára	29
Tabuľka 6: Príjmy a výdavky citlivé na starnutie populácie	32
Tabuľka 7: Základný scenár verejných financií*	44
Tabuľka 8: Generačné účty súčasnej a budúcich generácií vrátane indikátora udržateľnosti	48
Tabuľka 9: Prehľad obsahov správ o dlhodobej udržateľnosti	53
Tabuľka 10: Štrukturálne primárne saldo v roku 2023	54
Tabuľka 11: Revízia údajov verejnej správy za rok 2023	55
Tabuľka 12: Rozdiel v jednorazových vplyvoch v roku 2023	55
Tabuľka 13: Štrukturálne primárne saldo v roku 2023 - alternatívny prístup	56
Tabuľka 14: Revízia dlhu verejnej správy za rok 2023	56
Tabuľka 15: Jednorazové vplyvy v roku 2023 a 2024	58
Tabuľka 16: Výsledok hospodárenia - podniky s majetkovou účasťou štátu a MH Manažmentu	59
Tabuľka 17: Dividendy z majetkovej účasti MH Manažmentu a štátu v rokoch 2023-2024	61
Tabuľka 18: Odhad daňových príjmov v základnom scenári 2024	63

Tabuľka 19: Odhad daňových príjmov v základnom scenári 2023	63
Tabuľka 20: Zoznam opatrení schválených v roku 2024	64
Tabuľka 21: Jednorazové vplyvy a iné položky s dočasným vplyvom	66
Tabuľka 22: Predpoklady čerpania fondov EÚ a Plánu obnovy a odolnosti	67
Tabuľka 23: Investície v základných scenároch	68
Tabuľka 24: Úprava investícií v obrane v základných scenároch	68
Tabuľka 25: Opatrenia v hospodárení samospráv (vplyv na saldo)	69
Tabuľka 26: Odhad výdavkov na energie v základných scenároch	69
Tabuľka 27: Príspevky k zmene ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti z roku 2023	70
Tabuľka 28: Základný scenár vývoja verejných financií – rok 2023	71
Tabuľka 29: Vývoj ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti	72

1. Rámec hodnotenia dlhodobej udržateľnosti

Dlhodobá udržateľnosť súvisí najmä so schopnosťou krajiny splácať finančné záväzky vyplývajúce z jej dlhu v súčasnosti aj v budúcnosti bez toho, aby ohrozovala dlhodobý potenciál ekonomického rastu, spôsobovala výraznejšie výkyvy v životnej úrovni obyvateľov a presúvala neúmerné finančné bremeno na budúce generácie.

Slovenská republika podľa Čl. 55a Ústavy SR chráni dlhodobú udržateľnosť svojho hospodárenia. Vzhľadom na to, že dlhodobá udržateľnosť nemá univerzálnu definíciu a má viacero vyššie uvedených rovín, jej konkrétnu podobu pre Slovenskú republiku definuje ústavný zákon č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti¹, podľa ktorého ide o:

“...dosiahnutie takého stavu hospodárenia Slovenskej republiky, v ktorom saldo rozpočtu verejnej správy a dlh verejnej správy zabezpečujú, že ani očakávaná zmena príjmov verejnej správy a výdavkov verejnej správy podľa základného scenára v najbližších 50 rokoch nespôsobí nárast dlhu verejnej správy nad horný limit dlhu verejnej správy“.

Vypracovanie správy o dlhodobej udržateľnosti verejných financií patrí medzi hlavné úlohy Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) stanovené ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti. Cieľom správy je vyhodnotiť situáciu vo verejných financiách v dlhodobom horizonte, berúc do úvahy súčasné nastavenie politík. Súčasnú nastavenie politík z pohľadu legislatívy v tejto správe predstavuje legislatívu účinnú ku koncu roka, za ktorý sa dlhodobá udržateľnosť vyhodnocuje. Správa o dlhodobej udržateľnosti je publikovaná pravidelne k 30. aprílu a vždy do 30 dní po prerokovaní programového vyhlásenia vlády a vyslovení dôvery vláde.

Metodika vyhodnocovania dlhodobej udržateľnosti verejných financií bola zverejnená v novembri 2012 ([Diskusná štúdia č. 1/2012](#)), pričom všetky predpoklady a postupy výpočtov sú detailne uvedené v rámci každej správy, vrátane dátového súboru.

¹ [Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti](#)

2. Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti

Na vyhodnotenie dlhodobej solventnosti SR používa RRZ ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti. Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti definuje ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti ako rozdiel medzi aktuálnou a dlhodobou udržateľnou hodnotou štrukturálneho primárneho salda. Vyjadruje, o koľko je potrebné okamžite a trvalo zvýšiť verejné príjmy a/alebo znížiť verejné výdavky, aby hrubý verejný dlh v päťdesiatročnom horizonte nepresiahol 50 % HDP, teda hornú hranicu stanovenú ústavným zákonom².

Za účelom pomenovania hlavných dôvodov medziročnej zmeny v udržateľnosti bola dlhodobá udržateľnosť vyhodnotená v dvoch krokoch:

- V prvom kroku bol aktualizovaný stav dlhodobej udržateľnosti pre rok 2023, zohľadňujúci legislatívu prijatú do konca roku 2023 a revidovanú hodnotu salda a dlhu verejnej správy v roku 2023.
- V druhom kroku bol štandardným spôsobom vyhodnotený stav dlhodobej udržateľnosti za rok 2024 zohľadnením makroekonomických predpokladov, ktoré v plnej miere zahŕňajú informácie dostupné za rok 2024 (prognóza RRZ z marca 2025 za predpokladu nezmenených politík). Zároveň sa do úvahy brali opatrenia realizované alebo platné ku koncu roka 2024.

2.1. Vývoj ukazovateľa v rokoch 2023 a 2024

Aktualizácia ukazovateľa v roku 2023

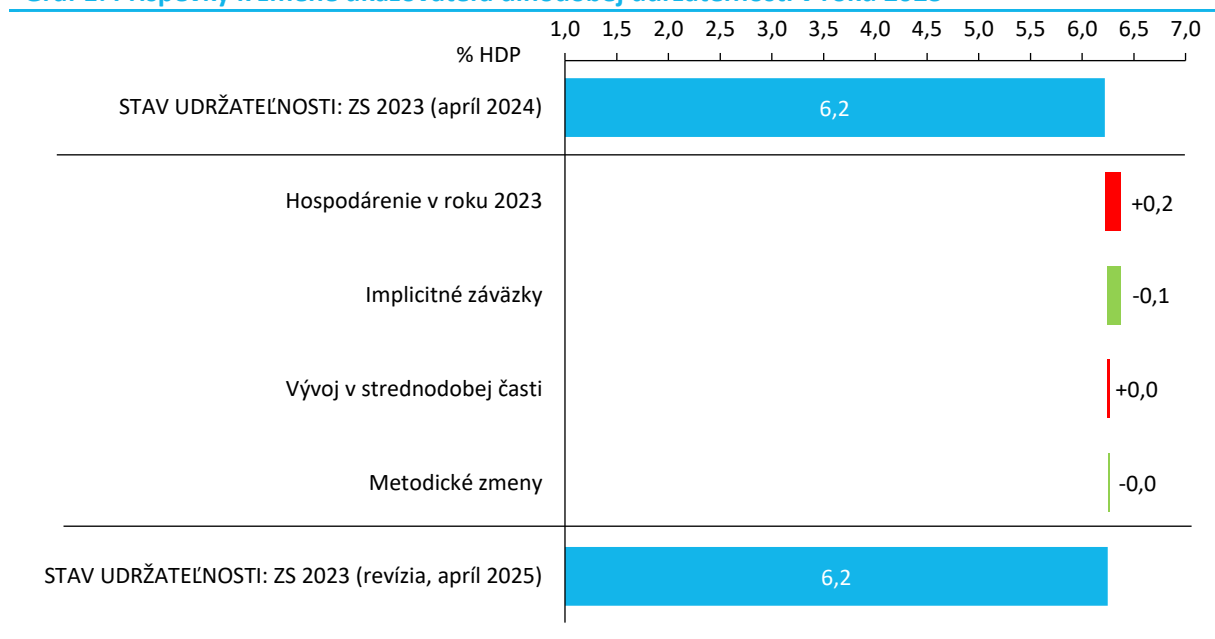
Rada pre rozpočtovú zodpovednosť v apríli 2024 konštatovala, že verejné financie neboli ku koncu roka 2023 dlhodobou udržateľné a ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti sa nachádzal na úrovni 6,2 % HDP v pásme vysokého rizika. Po zohľadnení revidovaných údajov a aktualizácie **základného scenára za rok 2023** sa hodnota ukazovateľa **udržala na hodnote 6,2 % HDP³** a zostala tak **v pásme vysokého rizika**.

Negatívne sa na ukazovateli dlhodobej udržateľnosti prejavuje aktualizácia výsledkov hospodárenia za rok 2023 (0,2 p.b.) a v zanedbateľnej miere aj vývoj v strednodobej časti základného scenára. Na druhej strane mierne pozitívne na ukazovateľ vplýva úprava vývoja implicitných záväzkov z titulu aktualizácie makroekonomickej prognózy (0,1 p.b.). Metodické zmeny v podobe zmeny prístupu k indexácii výdavkov na tovary a služby a zahrnutia strednodobej prognózy výdavkov na obranu majú zanedbateľný vplyv na zmenu ukazovateľa (zlepšenie o 0,02 p.b.).

² Horný strop na verejné zadĺženie, spolu s ostatnými hranicami dlhových pásiem, sa podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti počas prechodného obdobia od roku 2018 postupne (každý rok o jeden p.b.) znižuje zo 60 % HDP na 50 % HDP v roku 2027 a v ďalších rokoch zostane na tejto úrovni.

³ Ukazovateľ sa zhoršil o 0,03 p.b. z hodnoty 6,22 % HDP (odhad z apríla 2024) na 6,25 % HDP (aktuálny odhad). Aktualizovaný základný scenár vychádzajúci z roku 2023, vrátane podrobných príspevkov k zmene ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti, je uvedený v Prílohe 7.

Graf 1: Príspevky k zmene ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti v roku 2023

Zdroj: RRZ

Ukazovateľ v roku 2024

Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti za rok **2024 dosiahol 4,1 % HDP**, čím sa dostal do **pásma stredného rizika**⁴. K tomu, aby hrubý verejný dlh SR do roku 2074 pri predpokladanom makroekonomickom a demografickom vývoji podľa základného scenára neprekročil horný limit daný ústavným zákonom, by bolo potrebné prijať v strednodobom horizonte opatrenia trvalo zvyšujúce verejné príjmy a/alebo znižujúce verejné výdavky tak, aby ich výsledný vplyv na saldo po zohľadnení makroekonomických vplyvov fiškálnej politiky dosiahol približne 4,1 % HDP (5,7 mld. eur). Časť potrebného zlepšenia by mohla byť dosiahnutá aj prostredníctvom štrukturálnych reforiem zameraných na podporu potenciálneho rastu ekonomiky, vrátane riadenej migrácie.

⁴ Ukazovateľ do hodnoty 1 % HDP RRZ považuje za miernu odchýlku s nízkou mierou rizika pre dlhodobú udržateľnosť. Táto hranica zodpovedá neistote spojennej s dlhodobými projekciami, keď z dôvodu štandardnej aktualizácie predpokladov alebo zlepšovania metodiky môže dochádzať k väčšej zmene ukazovateľa. Ukazovateľ vo výške medzi 1 – 5 % HDP predstavuje podľa RRZ stredné riziko. Ukazovateľ nad 5 % HDP RRZ považuje za vysoké riziko pre dlhodobú udržateľnosť.

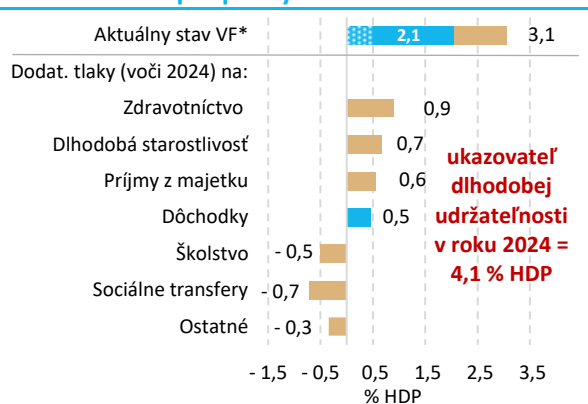
Deficit verejnej správy dosiahol 5,3 % HDP v roku 2024. Po jeho očistení o vplyv hospodárskeho cyklu, jednorazových vplyvov a úrokových nákladov dosiahol štrukturálny primárny deficit, ktorý je určujúci pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií, úroveň 2,8 % HDP. Dlh na konci roku 2024 bol vo výške 59,3 % HDP, čo presahuje horný limit daný ústavným zákonom. Celkovo tak aktuálny stav verejných financií negatívne prispieva k dlhodobej udržateľnosti vo výške 3,1 p.b. (Graf 2: aktuálny stav VF). Samotný deficit dôchodkového systému⁵ negatívne prispieva vo výške 2,1 % HDP⁶.

K negatívneho výhľadu verejných financií prispieva aj nárast výdavkov citlivých na starnutie populácie a iné implicitné záväzky s celkovým príspevkom 1,4 p.b. Najvýznamnejší negatívny vplyv majú výdavky na zdravotníctvo (0,9 p.b.) a dlhodobú starostlivosť s príspevkom (0,7 p.b.).

V menšej miere k zhoršeniu prispeje aj dôchodkový systém (0,5 p.b.), a to najmä vzhľadom na jeho súčasnú, výnimočne vysokú úroveň výdavkov⁷. Na druhej strane pozitívny vplyv má odhadovaný pokles výdavkov na sociálne transfery (0,7 p.b.) a školstvo (0,5 p.b.).

Ostatné príjmy a výdavky verejnej správy prispievajú mierne pozitívne k dlhodobej udržateľnosti vo výške 0,3 p.b. (Graf 2: ostatné), pričom tento vplyv vychádza najmä z ich odhadovaného vývoja v najbližších piatich rokoch. Konsolidácia verejných financií z konca roku 2024 s vplyvom od roku 2025 výrazne prispieva k zlepšeniu vývoja verejných financií, jej vplyvy však v strednodobom horizonte takmer v plnej miere vykompenzujú najmä rastúce výdavky na obranu⁸, iné opatrenia zvyšujúce výdavky a ukončenie platnosti dočasných daní a odvodov po roku 2027.

Graf 2: Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti v roku 2024 - príspevky

Zdroj: RRZ

Poznámka: *ide o vplyv počiatočnej rozpočtovej pozície, t.j. štrukturálneho primárneho salda a hrubého dlhu v roku 2024 VF – verejné financie, Ostatné – vplyvy vývoja ostatných, v tabuľke neuvedených položiek bilancie VS v porovnaní s rokom 2024. Vplyv očisteného salda dôchodkového systému je v „Aktuálnom stave VF“ vyznačený modrou, vyšrafovaná časť zodpovedá dočasným efektom.

⁵ Dôvod, prečo Rada osobitne poukazuje na príspevok dôchodkového systému, spočíva v tom, že ide o systém založený prevažne na poistnom princípe, ktorý by v ešte stále relatívne priaznivých demografických podmienkach nemal vykazovať vysoké deficity.

⁶ Príspevok deficitu dôchodkového systému k hospodáreniu verejnej správy vo výške 2,1 % HDP predstavuje rozdiel medzi odvodovými príjmami od ekonomicky aktívnych osôb (starobné, invalidné a rezervný fond solidarity) a výdavkami na dôchodkové dávky – vrátane minimálnych dôchodkov, rodičovského dôchodku a dávok pre invalidov z mladosti. Výpočet nezahŕňa jednorazové vplyvy ani negatívny vplyv druhého piliera na príjmy Sociálnej poisťovne. Približne 0,5 % HDP z tejto sumy tvoria dočasné výdavkové vplyvy, ktoré by mali v strednodobom horizonte z väčšej časti postupne odznieť.

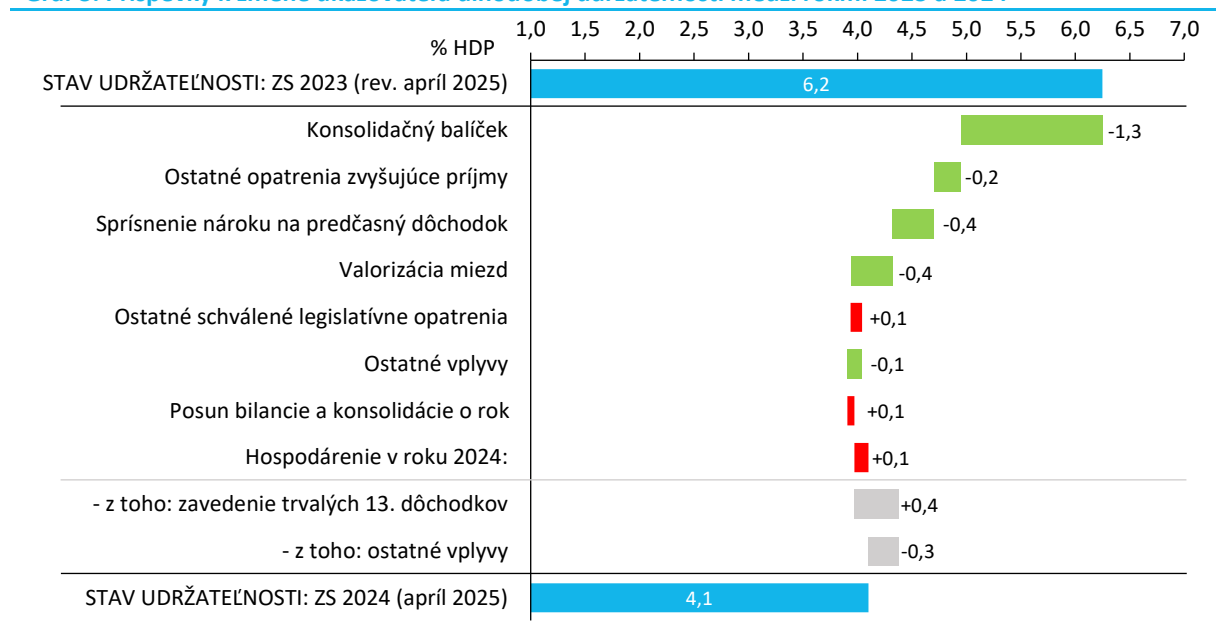
⁷ Vysoké dôchodkové výdavky v súčasnosti sú aj dôsledkom výraznej vlny odchodov do predčasného dôchodku v rokoch 2023 a 2024 (príspevok 0,3 % HDP), ako aj výplaty rodičovského dôchodku v roku 2024 (príspevok 0,2 % HDP), ktorého vyplácanie bude od roku 2025 výrazne obmedzené. Hoci ide o dočasné vplyvy a výdavky po ich odznení opäť klesnú, ich aktuálna výška skresľuje porovnanie dlhodobého nárastu dôchodkových výdavkov voči súčasnosti.

⁸ Výdavky na obranu dosiahli v roku 2024 podľa odhadu RRZ 1,3 % HDP, pričom RRZ v celom základnom scenári predpokladá výdavky na obranu minimálne vo výške 2 % HDP (v strednodobom horizonte sú výdavky vyššie vzhľadom na očakávané dodávky vojenskej techniky, od roku 2029 sú presne na úrovni 2 % HDP), čo automaticky prispieva k zvýšeniu deficitu voči roku 2024.

Zmena ukazovateľa medzi rokmi 2023 a 2024

V medziročnom porovnaní sa ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti zlepšil z 6,2 % HDP v roku 2023 na 4,1 % HDP v roku 2024, t.j. približne o 2,1 p.b (Graf 3). Najväčší pozitívny vplyv vo výške 1,3 p.b. predstavoval konsolidačný balíček⁹ prijatý na konci roku 2024 a pomalšia valorizácia miezd vo verejnej správe v rokoch 2025 a 2026 s príspevkom 0,4 p.b. Tohtoročné zlepšenie ukazovateľa je druhé najvyššie, po roku 2012.

Graf 3: Príspevky k zmene ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti medzi rokmi 2023 a 2024

Zdroj: RRZ

V priebehu roku 2024 bolo schválených viacero opatrení, ktoré celkovo prispeli k zlepšeniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti o 1,8 % HDP:

- Schválenie tzv. konsolidačného balíčka s vplyvom od roku 2025 zlepšuje ukazovateľ o 1,3 % HDP. Balíček zahŕňal najmä zmeny v DPH, zavedenie dane z finančných transakcií a úpravy v daniach z príjmov. Do tohto vplyvu sú zahrnuté aj opatrenia v oblasti dôchodkového systému – výrazná redukcia rodičovského dôchodku a zvýšenie maximálneho vymeriavacieho základu na sociálne poistné.
- Ďalšie opatrenia zvyšujúce príjmy, ktoré boli schválené pred prijatím konsolidačného balíčka (zavedenie spotrebnej dane zo sladených nealkoholických nápojov a zvýšenie a rozšírenie spotrebnej dane z tabakových výrobkov) zlepšujú ukazovateľ o 0,2 % HDP.
- V dôchodkovom systéme boli okrem dvoch vyššie uvedených opatrení schválené aj ďalšie dve legislatívne zmeny. Medzi opatrenia s okamžitým dopadom patrí zvýšenie trinásteho dôchodku, ktoré zhoršuje ukazovateľ o 0,4 % HDP. Naopak, sprísnenie podmienok pre vznik nároku na predčasný dôchodok zlepšuje ukazovateľ o 0,4 % HDP, jeho vplyv sa však prejaví

⁹ Podrobná kvantifikácia balíčka: [Balíček \(konsolidačných\) opatrení na rok 2025](#), 2024/10, november 2024.

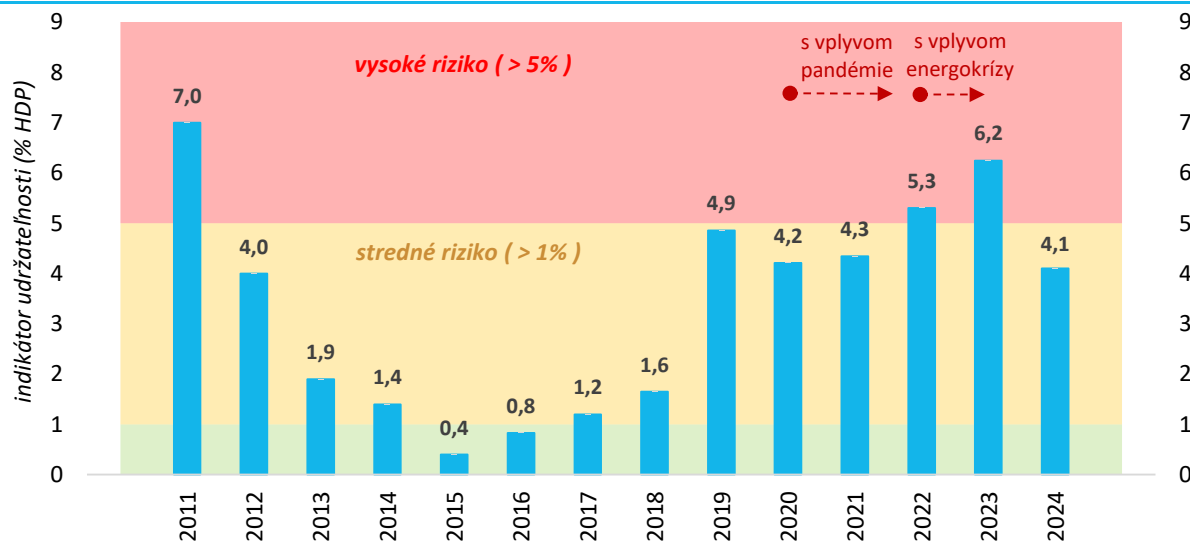
postupne v dlhodobom horizonte. To bude znamenať rýchlejší nárast dlhu v nasledujúcich rokoch.

- Pomalšia valorizácia miezd vo verejnej správe v rokoch 2025 a 2026¹⁰ prispela k zlepšeniu ukazovateľa o 0,4 % HDP. Toto zlepšenie je však podmienené dodržaním kolektívnych zmlúv a zároveň predpokladom, že nedôjde k výraznejšiemu rastu miezd vo verejnom sektore nad rámec mzdového vývoja v súkromnom sektore. Ostatné opatrenia schválené v priebehu roku 2024 prispievajú k zhoršeniu ukazovateľa o 0,1 % HDP.

K miernemu zlepšeniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti prispel (po očistení o metodické vplyvy a vplyvy opatrení schválených v roku 2024) aj **výsledok hospodárenia za rok 2024**. Štrukturálny primárny deficit dosiahol v roku 2024 úroveň 2,8 % HDP a v porovnaní so scenárom nezmenených politík sa zlepšil o 0,5 % HDP. Zlepšenie však do veľkej miery súvisí s faktormi, ktorých pozitívne vplyvy v zmysle platnej metodiky RRZ nepremiata do zlepšenia deficitu v strednodobej časti základného scenára (ide o nižšie výdavky na obranu pod 2 % HDP čiastočne kompenzované vyššími investíciami nad úrovňou 4-ročného priemeru, negatívnym vplyvom dotovania zelenej energie na saldo) a opatreniami schválenými v priebehu roku 2024 (zvýšenie trinástych dôchodkov – príspevok tohto opatrenia je uvedený osobitne vzhľadom na to, že ide o opatrenie vlády). Po ich zohľadnení prispelo hospodárenie v roku 2024 k zlepšeniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti 0,3 p.b.¹¹

Ukazovateľ pozitívne ovplyvňujú aj ostatné vplyvy (vývoj verejných financií v strednodobom horizonte bez nových opatrení, dlhodobé projekcie vrátane vplyvu posunu o jeden rok) **s príspevkom 0,1 p.b.**

Graf 4: Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti

Zdroj: RRZ

¹⁰ V roku 2025 ide o poskytnutie jednorazových odmien vo výške 800 eur bez valorizácie mzdových taríf a v roku 2026 ide o valorizáciu mzdových taríf na úrovni 5 % voči roku 2023, čo predstavuje úsporu, keďže v základnom scenári rastú mzdy vo verejnej správe tempom rastu miezd súkromnom sektore (o 4,8 % v roku 2025 a 6,4 % v roku 2026).

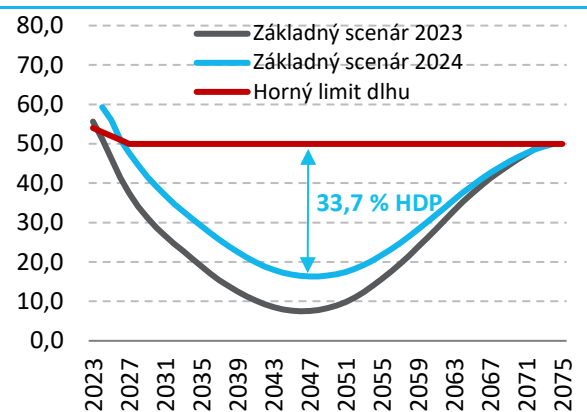
¹¹ Spolu s vplyvom zvýšenia trinástych dôchodkov prispieva výsledok hospodárenia vlády v roku 2024 k zhoršeniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti o 0,1 p.b.

2.2. Udržanie hrubého dlhu pod hornou hranicou limitu na dlh

Ak by bola dlhodobá udržateľnosť dosiahnutá prijatím trvalých opatrení už v prvom roku (okamžitá konsolidácia), v oboch základných scenároch (2023 a 2024) by platilo, že hrubý verejný dlh by sa v najbližších rokoch znižoval vďaka primárnym prebytkom. Po dosiahnutí bodu obratu (okolo roku 2047), kedy začnú prevažovať efekty starnutia populácie, by však dlh opäťovne rástol až k hranici 50 % HDP (Graf 5).

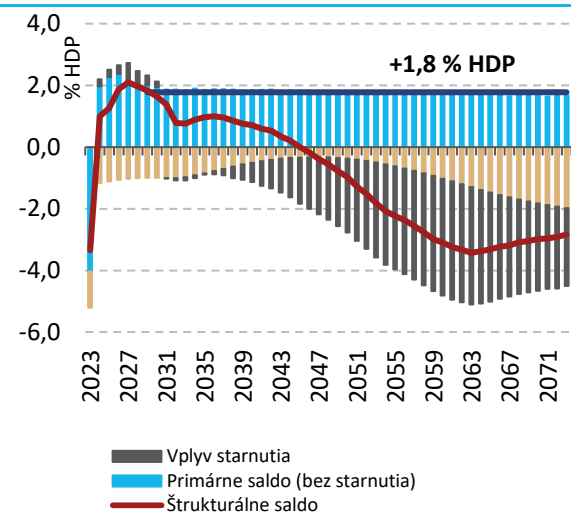
Medzi základnými scenármi vychádzajúcimi z rokov 2023 a 2024 nastáva výraznejší posun vo vývoji krivky dlhu. Rozdielna je východisková úroveň štrukturálneho deficitu, ktorá v základnom scenári vychádzajúcom z roku 2023 dosahuje 3,4 % HDP, zatiaľ čo v základnom scenári vychádzajúcom z roku 2024 dosahuje 4,2 % HDP. Kým v základnom scenári vychádzajúcom z roku 2023 by na vykrytie dodatočných nákladov spojených so starnutím populácie bol potrebný v dlhodobom horizonte primárny prebytok (bez položiek ovplyvnených starnutím populácie) vo výške 1,8 % HDP ročne (Graf 6), v základnom scenári vychádzajúcom z roku 2024 je potrebná úroveň primárneho prebytku nižšia a dosahuje iba 0,8 % HDP (Graf 7).

Graf 5: Vývoj hrubého dlhu pri teoretickej okamžitej konsolidácii o ukazovateľ udržateľnosti

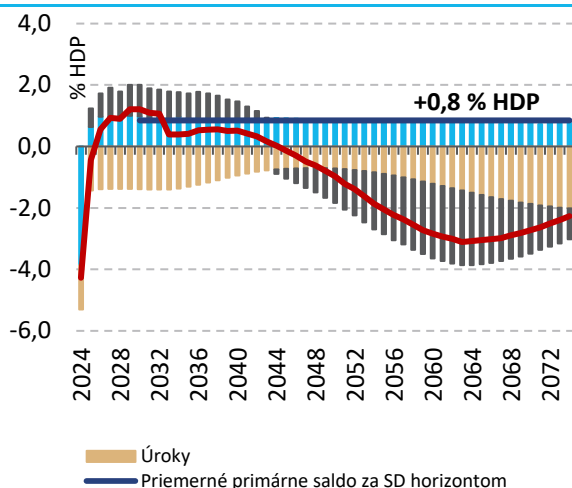
Zdroj: RRZ

Graf 6: Projekcia zložiek salda pri okamžitej konsolidácii v roku 2024 - ZS 2023

Poznámka: ZS – základný scenár

Graf 7: Projekcia zložiek salda pri okamžitej konsolidácii v roku 2025 - ZS 2024

Zdroj: RRZ

3. Východiskový rok

Prvým krokom pre posúdenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií je zhodnotenie výsledku hospodárenia verejného sektora za predchádzajúce obdobie prostredníctvom vyčíslenia výšky štrukturálneho primárneho salda¹² a aktuálnej výšky hrubého dlhu verejnej správy¹³.

V čase zverejnenia správy o dlhodobej udržateľnosti sú k dispozícii len predbežné údaje¹⁴ za predchádzajúci rok a viaceré relevantné informácie absentujú. Definitívne údaje o hospodárení verejnej správy a ďalšie informácie o ostatných upravujúcich položkách (napr. hospodárenie štátnych podnikov) môžu byť preto zahrnuté do správy až pri jej aktualizácii v nasledujúcom roku. Táto časť správy hodnotí predbežné výsledky roka 2024, aktualizácia roka 2023 je uvedená v Prílohe 2.

3.1. Štrukturálne primárne saldo v roku 2024

V roku 2024 dosiahol štrukturálny primárny deficit celého verejného sektora¹⁵ hodnotu 2,5 % HDP, čo predstavuje oproti predchádzajúcemu roku¹⁶ zhoršenie o 0,7 % HDP. K zhoršeniu prispela najmä verejná správa (0,6 % HDP) a v menšej miere aj hospodárenie štátnych podnikov, ktoré malo rovnako negatívny vplyv (0,1 % HDP).

Tabuľka 1: Štrukturálne primárne saldo v roku 2024

	2023 % HDP	2024 % HDP	2024 mil. eur	2024-2023 % HDP
A. Hospodárenie verejnej správy	-5,2	-5,3	-6 907	-0,1
(-) Cyklická zložka	-0,4	-0,3	-376	0,1
(-) Jednorazové efekty ¹⁷	-1,4	-0,7	-980	0,7
(-) Vplyv platených úrokov	-1,2	-1,4	-1 849	-0,3
B. Štrukturálne primárne saldo verejnej správy	-2,2	-2,8	-3 702	-0,6
(+) Výsledok hospodárenia štátnych podnikov	0,8	0,7	908	-0,1
(+) Výsledok hospodárenia NBS	0,0	0,0	0	0,0
(-) Dividendy prijaté do rozpočtu verejnej správy	0,3	0,3	415	0,0
C. Štrukturálne primárne saldo (vrátane št. podnikov a NBS)	-1,7	-2,5	-3 209	-0,7

Zdroj: RRZ, MF SR

¹² Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti definuje štrukturálne primárne saldo ako hodnotu salda rozpočtu verejnej správy upravenú o vplyv hospodárskeho cyklu, jednorazové vplyvy, náklady na správu dlhu verejnej správy (úroky), hospodárenie podnikov štátnej správy, podnikov územnej samosprávy a Národnej banky Slovenska.

¹³ Hrubý dlh verejnej správy zodpovedá maastrichtskej definícii dlhu. Zverejňuje ho Štatistický úrad SR a Eurostat v rámci notifikácie deficitu a dlhu.

¹⁴ Predbežné údaje za hospodárenie verejnej správy v roku 2024 (tzv. jarná notifikácia) zverejnil Štatistický úrad SR dňa 17. apríla 2025.

¹⁵ Na účely správy o dlhodobej udržateľnosti sa pod verejným sektorom rozumie verejná správa spoločne s NBS a štátnymi podnikmi, keďže zákon o rozpočtovej zodpovednosti takýto pojem nedefinuje.

¹⁶ Keďže zmena štrukturálneho primárneho salda upravená o výsledky hospodárenia štátnych podnikov a NBS neobsahuje dlhodobé efekty opatrení (napríklad náklady na implementáciu kapitalizačného piliera dôchodkového systému) nie je vhodné zmenu štrukturálneho salda porovnávať a používať tak ako sa používa pri hodnotení rozpočtu. Tento indikátor je len jedným zo vstupov pre výpočet ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti a vyjadruje aktuálnu rozpočtovú pozíciu bez zohľadnenia dlhodobých vplyvov. Tie sú súčasťou základného scenára prezentovaného v ďalšej časti materiálu. Až kombináciou štrukturálneho primárneho salda vyčísleného v tejto kapitole a základného scenára je možné vypočítať ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti, ktorý zohľadňuje všetky vplyvy zvyčajne zahrňované aj do výpočtu zmeny štrukturálneho salda v rámci hodnotenia rozpočtov.

¹⁷ Jednorazové efekty predstavujú opatrenia (pod kontrolou vlády) a transakcie (mimo kontroly vlády) s dočasným rozpočtovým vplyvom, ktoré nevedú k trvalej zmene rozpočtovej pozície (podrobnejšie v Príloha 3 – Jednorazové vplyvy v roku 2023 a 2024).

Poznámka: pri výpočte je potrebné vziať do úvahy vplyv zaokrúhľovania

Deficit verejnej správy vyjadrený v metodike ESA2010 dosiahol v roku 2024 úroveň 6,9 mld. eur, čo predstavuje **5,3 % HDP a medziročné zhoršenie o 0,1 % HDP.** V roku 2024 pokračovala vláda v dotovaní cien energií, aj keď v menšom objeme ako v roku 2023, čo sa premietlo aj do medziročného poklesu jednorazových opatrení o 0,7 % HDP (z toho samotné energo-dotácie prispeli k poklesu o 0,9 % HDP). Na druhej strane došlo k medziročnému nárastu úrokových platieb (o 0,3 % HDP), čo je dôsledkom rastúceho dlhu a postupného premietnutia vyšších úrokových sadzieb na finančných trhoch v porovnaní s obdobím s mimoriadne nízkymi sadzbami, ktoré pretrvávali až do roku 2022.

Po zohľadnení jednorazových vplyvov, vplyvu hospodárskeho cyklu a úrokových nákladov **dosiahol v roku 2024 štrukturálny primárny deficit verejnej správy 2,8 % HDP,** čo je **oproti roku 2023 horší výsledok o 0,6 % HDP.** Vysoký štrukturálny deficit a jeho medziročné zhoršenie je dôsledkom spomalenia rastu daňových príjmov oproti nominálnemu HDP, ako aj oneskoreného navyšovania verejných výdavkov v reakcii na rast inflácie pozorovaný v predchádzajúcich rokoch. K deficitu prispievajú aj opatrenia prijaté predchádzajúcimi vládami, ktoré znamenajú postupné navyšovanie verejných výdavkov (najmä novela školského zákona a dofinancovanie vysokých škôl z Plánu obnovy), rovnako však aj opatrenia prijaté novou vládou. Ide najmä o zavedenie 13. dôchodkov, zvýšenie výdavkov na zdravotnú starostlivosť, ako aj výdavkov súvisiacich so zriadením nového ministerstva, ktoré boli iba čiastočne kompenzované trvalými opatreniami na príjmovej strane (zvýšenie sadzieb spotrebných daní, bankový odvod, zavedenie daňových licencií).

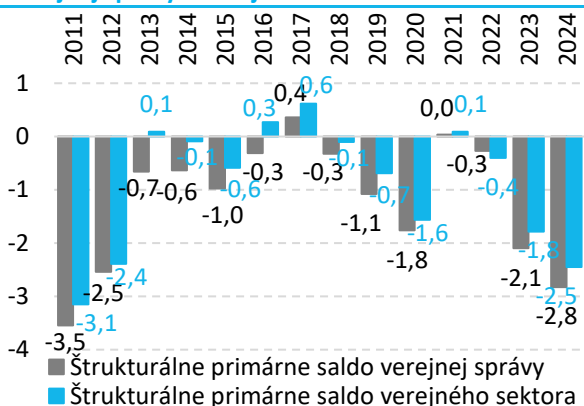
Pohľad na hospodárenie verejného sektora dopĺňajú štátne podniky¹⁸ a Národná banka Slovenska (NBS). NBS dosiahla v roku 2024, podobne ako v predchádzajúcom roku, vyrovnané hospodárenie. Vykázaná strata z finančnej, emisnej ako aj prevádzkovej činnosti bola aj v tomto roku vykrytá vytvorenou rezervou „na krytie rizík“. Podľa predbežných odhadov hospodárili štátne podniky v roku 2024 so ziskom vo výške 908 mil. eur (0,7 % HDP), čo predstavuje medziročne horšie výsledky o 0,1 % HDP¹⁹. Hospodárenie štátnych podnikov, po zohľadnení príjmov z dividend²⁰ a NBS, malo v roku 2024 **negatívny vplyv vo výške 0,1 % HDP** na zmenu štrukturálneho primárneho salda verejného sektora.

¹⁸ Pri výpočte predpokladaného hospodárenia štátnych podnikov v roku 2024 sa vychádzalo z prílohy schváleného Rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027 (podniky štátnej správy; podniky MH Manažmentu nie sú súčasťou zoznamu), v ktorej podniky uviedli predpokladaný výsledok hospodárenia na nasledujúce roky. Výsledok hospodárenia bol vážený na základe majetkovej účasti štátnej správy v danom subjekte. Aktualizácia výsledkov štátnych podnikov v roku 2023 vychádzala zo Súhrnnej výročnej správy SR za rok 2023 a registra účtovných závierok. Detailne sú výsledky hospodárenia štátnych podnikov uvedené v Prílohe 4.

¹⁹ Predložené výkazy o hospodárení podnikov s majetkovou účasťou štátu indikujú mierne nižšiu ziskovosť v roku 2024 oproti roku 2023. Predpokladané hospodárenie podnikov MH Manažmentu v roku 2024 nie je zahrnuté, nakoľko tieto vo svojich podkladoch neuviedli očakávané hospodárenie na nasledujúce obdobie.

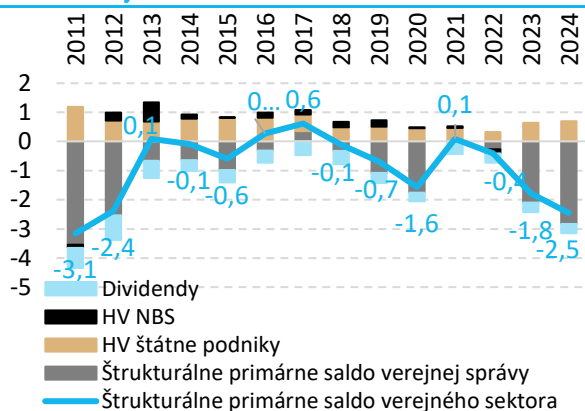
²⁰ Príjmom rozpočtu verejnej správy sú aj dividendy od štátnych podnikov. Keďže výsledky hospodárenia štátnych podnikov sú zahrnuté do výpočtu štrukturálneho primárneho salda, vzájomné vzťahy medzi rozpočtom a štátnymi podnikmi je potrebné vylúčiť (celkovo majú neutrálny vplyv, keďže dividendy sú príjmom rozpočtu a súčasne výdavkom štátnych podnikov). Príjmy z dividend sú podrobne uvedené v Prílohe 5.

Graf 8: Vývoj štrukturálneho primárneho salda verejnej správy a verejného sektora

Zdroj: RRZ

Graf 9: Faktory ovplyvňujúce štrukturálne primárne saldo verejného sektora v rokoch 2011-2024

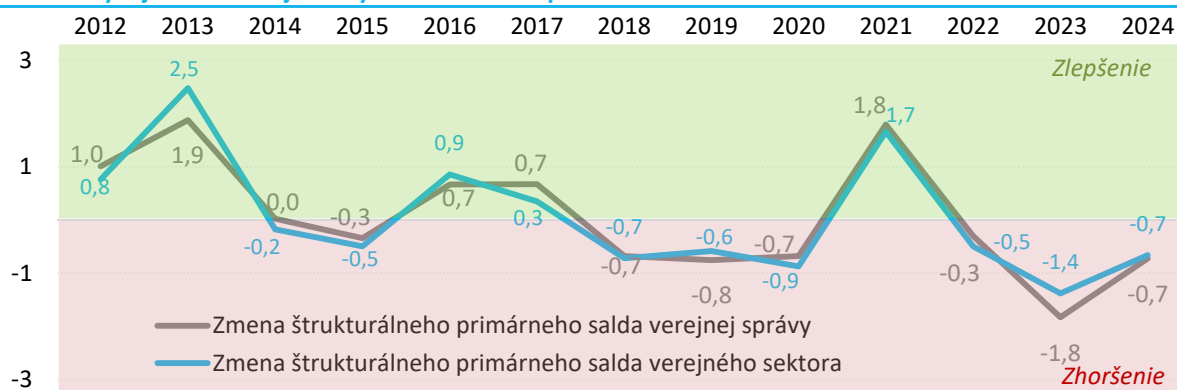

Zdroj: RRZ

Poznámka: Grafy prezentujú hodnoty štrukturálneho primárneho salda v čase jeho prvej aktualizácie (potvrdenia fiškálnych údajov v rámci notifikácie) v Správach o udržateľnosti. Kvôli lepšej porovnateľnosti výsledkov boli pôvodne vypočítané štrukturálne saldá podľa metodiky RRZ v rokoch 2011 až 2015 upravené o aktuálne jednorazové vplyvy a revidované saldá VS (v dôsledku prechodu z metodiky ESA95 na ESA2010, preklasifikovania vybraných štátnych podnikov do sektora VS a iných úprav).

Štrukturálny primárny deficit verejného sektora dosiahol v roku 2024 najvyššiu úroveň od roku 2011, kedy sa verejným financiám podarilo stabilizovať po globálnej finančnej kríze, ktorá zasiahla Slovensko začiatkom roka 2009 (Graf 8). K vysokej úrovni deficitu prispieva výlučne hospodárenie verejnej správy (Graf 9). Z hľadiska medziročnej zmeny tak ide opakovane o zhoršenie deficitu počas posledných troch rokov. Priaznivejšie hospodárenie zvyšku verejného sektora (prevažne hospodárenie štátnych podnikov, keďže NBS hospodárila posledné dva roky vyrovnané) čiastočne tlmilo negatívny vplyv zhoršenia štrukturálneho primárneho salda verejnej správy (Graf 10).

Graf 10: Vývoj medziročnej zmeny štrukturálneho primárneho salda v rokoch 2012-2024

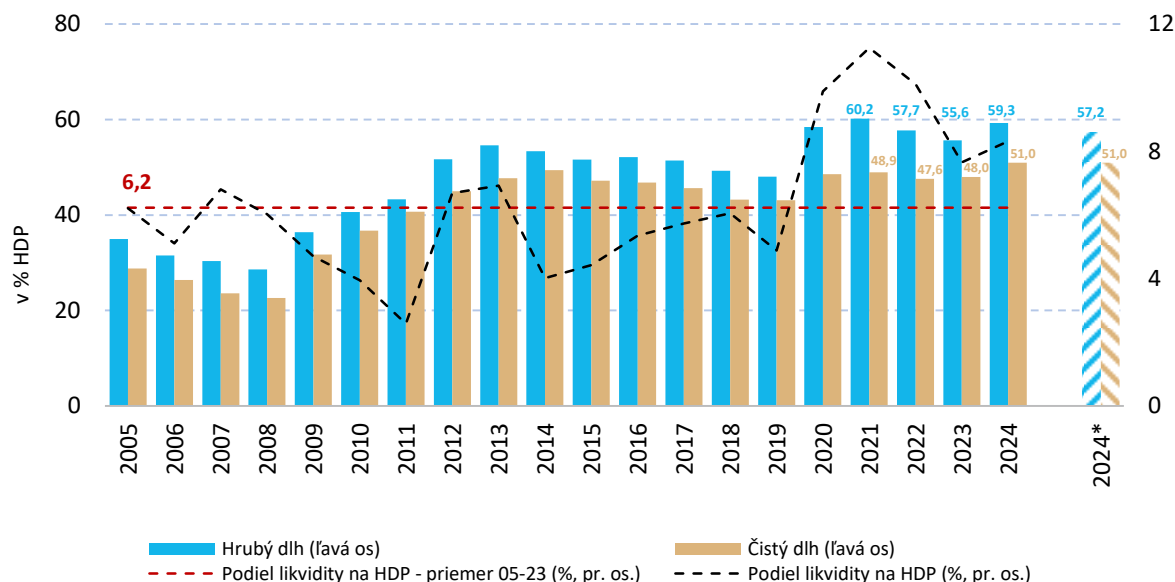
Zdroj: RRZ

3.2. Dlh verejnej správy v roku 2024

Hrubý dlh verejnej správy ku koncu roka 2024 dosiahol 59,3 % HDP. Medziročne došlo k jeho nárastu o 3,6 p.b. HDP, čo ovplyvnilo najmä **nepriaznivé hospodárenie vlády, rastúci vplyv úrokových nákladov a mierny nárast hotovostnej rezervy štátu**. Zároveň vyprchal dočasný pozitívny efekt vysokej

inflácie z rokov 2022 a 2023 na dynamiku verejného dlhu. Úroveň hrubého dlhu v roku 2024 zostáva v najvyššom sankčnom pásme²¹ ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Graf 11: Vývoj dlhu verejnej správy v rokoch 2005-2024

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR, Eurostat

Pozn. - Od r. 2005 činnosť Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity (ARDAL) – využívanie zdrojov ŠP na riadenie likvidity

2024* - Hypotetická hodnota dlhu v r. 2024 za predpokladu zachovania podielu likvidity na hrubom dlhu na priem. úrovni 2005-2023

Čistý dlh za rok 2024 dosiahol úroveň 51 % HDP. Keďže na čistý dlh verejnej správy nevyplýva zmena úrovne hotovostnej rezervy štátu, jej medziročné navýšenie sa na dynamike zmeny čistého dlhu neprejavilo tak, ako v prípade hrubého dlhu. Úroveň čistého dlhu medziročne narástla o 3 p.b. HDP (z 48 % HDP na 51 % HDP), a to najmä kvôli vysokému deficitu verejných financií.

Tabuľka 2: Vývoj dlhu VS v rokoch 2023 a 2024

(mil. eur)	2023	2024	zmena
Hrubý dlh VS	68 896	77 648	8 752
- v % HDP	55,6	59,3	3,6
Čistý dlh VS	59 414	66 759	7 345
- v % HDP	48,0	51,0	3,0
Likvidné finančné aktíva	9 483	10 889	1 407
- v % HDP	7,7	8,3	0,7

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR, Eurostat

Objem likvidných finančných aktív verejnej správy sa oproti roku 2023 zvýšil o **0,7 mld. eur** na 10,9 mld. eur (navýšenie zo 7,7 % HDP na 8,3 % HDP). Po dvoch medziročných poklesoch (v roku 2022 a 2023) v rámci postupného rozpúšťania nadpriemerne vysokej hotovostnej rezervy naakumulovanej v pandemickom období, tak došlo opätovne k jej nárastu.

²¹ V súčasnosti plynie 24-mesačná výnimka (platnosť končí 21. novembra 2025) z uplatnenia prísnejších sankcií dlhovej brzdy z dôvodu schválenia programového vyhlásenia a vyslovenia dôvery vláde. Od 22. novembra 2025 bude vláda povinná zmrziť rezervu vlády a predsedu vlády SR, predložiť parlamentu návrh na vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet s nerastúcimi výdavkami a zároveň iniciovať hlasovanie o vyslovení dôvery vláde. Na samosprávy sa vzťahuje povinnosť schválenia vyrovnaného alebo prebytkového rozpočtu s nerastúcimi výdavkami na rok 2026.

Oproti maximu na konci roka 2021 (11,3 % HDP) je úroveň hotovostnej rezervy štátu nižšia o 2,9 p.b. HDP. V hypotetickom scenári, v ktorom by sa hotovostná rezerva štátu udržiavala na **úrovni historického priemeru** medzi rokmi 2005-2023 (t.j. približne 6,2 % HDP), hrubý dlh by bol na konci roku 2024 nižší o **2,1 p.b. HDP** ([Graf 11](#), zníženie z 59,3 % HDP na 57,2 % HDP).

4. Základný scenár

Základný scenár vývoja verejných financií²² ilustruje dôsledky súčasných politík platných ku koncu roka 2024 na saldo a dlh verejnej správy v dlhodobom horizonte pri očakávanej zmene demografických a makroekonomických parametrov. Zostavuje sa na obdobie najbližších 50 rokov a je nevyhnutným podkladom na určenie ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti.

Keďže dlhodobé projekcie sú spojené s vysokou mierou neistoty, pri zostavovaní základného scenára je potrebné transparentne uviesť všetky použité informácie a predpoklady. K jeho vyčísleniu je potrebné pripraviť (i) demografické prognózy, (ii) makroekonomické prognózy, (iii) strednodobý scenár verejných financií, (iv) projekciu príjmov a výdavkov citlivých na starnutie populácie a (v) iných implicitných a podmienených záväzkov.

4.1. Demografické projekcie

Špecifikom demografických prognóz je, že súčasná veková štruktúra populácie do značnej miery predurčuje jej vývoj v najbližších desaťročiach. Väčšia miera neistoty pri dlhodobých projekciách sa týka skôr celkovej veľkosti populácie než jej vekového zloženia. Z pohľadu vplyvu na verejné financie je však rozhodujúci práve vývoj vekovej štruktúry.

Demografické projekcie²³ základného scenára vychádzajú z posledných dostupných údajov Štatistického úradu SR (ŠÚ SR), aby čo najviac odrážali aktuálny vývoj. Z hľadiska dlhodobých trendov zohľadňujú vývoj vekovo-špecifických mier úmrtnosti, úhrnnej miery plodnosti a čistej migrácie podľa demografickej projekcie Európskej komisie.

S cieľom čo najpresnejšie zachytiť aktuálny demografický vývoj boli v porovnaní s predchádzajúcou správou o dlhodobej udržateľnosti vykonané viaceré úpravy:

- Aktualizácia demografických údajov pre východiskový rok 2024²⁴:
 - Stredná dĺžka života rástla aj v roku 2024 a druhý rok po sebe dosiahla vyššiu úroveň ako pred pandémiou ochorenia Covid-19. Mierne tak prekročila aj konzervatívne očakávania demografickej projekcie uvedené v minuloročnej správe.
 - Naopak, úhrnná miera plodnosti pokračovala v poklese aj v roku 2024 a zaostala za predpokladmi z predchádzajúcej demografickej projekcie.
- V nadväznosti na vyšší než očakávaný nárast strednej dĺžky života v roku 2024 boli upravené aj predpoklady budúceho vývoja vekovo špecifických pravdepodobností úmrtia. Keďže stredná dĺžka života v roku 2023 prekročila úroveň pred pandémiou a v roku 2024 ďalej rástla, v projekcii sa predpokladá pokračovanie mierneho rastu aj v nasledujúcich rokoch. Od roku 2030 dosahuje

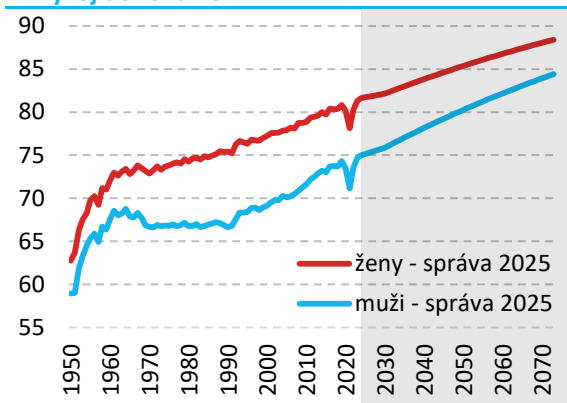
²² Zákon o rozpočtovej zodpovednosti definuje základný scenár ako dlhodobú prognózu príjmov a výdavkov verejnej správy, ktorá zohľadňuje budúci hospodársky a demografický vývoj v Slovenskej republike, aktuálny stav právneho poriadku, pričom v záväzkoch verejnej správy sú zahrnuté aj implicitné a podmienené záväzky verejnej správy.

²³ Demografické projekcie RRZ sú vytvorené komponentnou metódou. Populácia je rozdelená podľa pohlavia a veku (vekové kohorty 0 až 100+), pričom vývoj pre jednotlivé vekové kohorty sa zostavuje po komponentoch (úhrnná plodnosť, úmrtnosť a migračné saldo).

²⁴ Údaje za rok 2024 boli zverejnené koncom marca 2025.

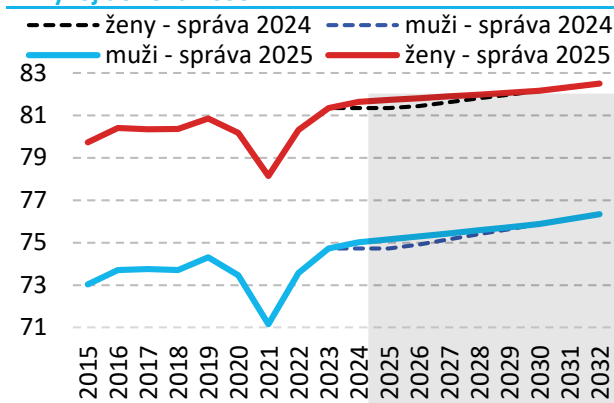
stredná dĺžka života rovnaké úrovne ako v projekciách uvedených v správach o udržateľnosti za roky 2022 a 2023. (Graf 13).

Graf 12: Stredná dĺžka života pri narodení – vývoj do roku 2074

Zdroj: RRZ, Eurostat, ŠÚ SR

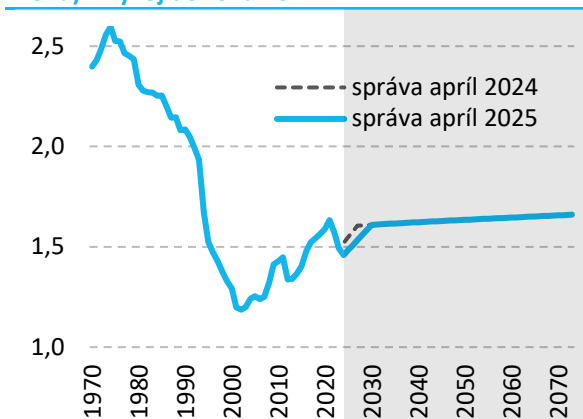
Graf 13: Stredná dĺžka života pri narodení – vývoj do roku 2030

Zdroj: RRZ, Eurostat, ŠÚ SR

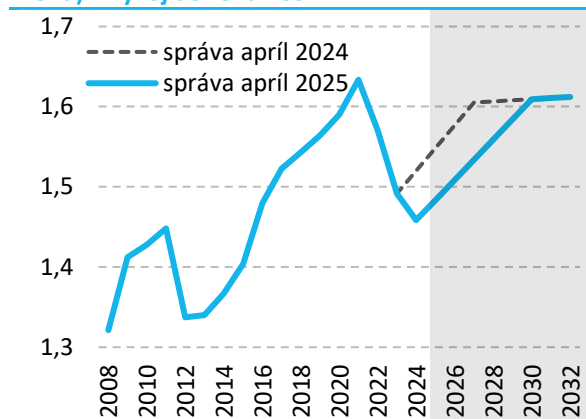
- V prípade poklesu úhrnnej miery plodnosti v rokoch 2022 až 2024 sa naďalej predpokladá, že ide o dočasný jav. Vzhľadom na to, že pokles trvá dlhšie, než sa pôvodne očakávalo, bolo v projekcii predĺžené aj obdobie návratu k hodnotám predpokladaným v projekcii EUROPOP2023, ktorá bola použitá v správach o udržateľnosti za roky 2022 a 2023 (Graf 15).

Graf 14: Úhrnná miera plodnosti (počet detí na ženu) – vývoj do roku 2074

Zdroj: RRZ, Eurostat, ŠÚ SR

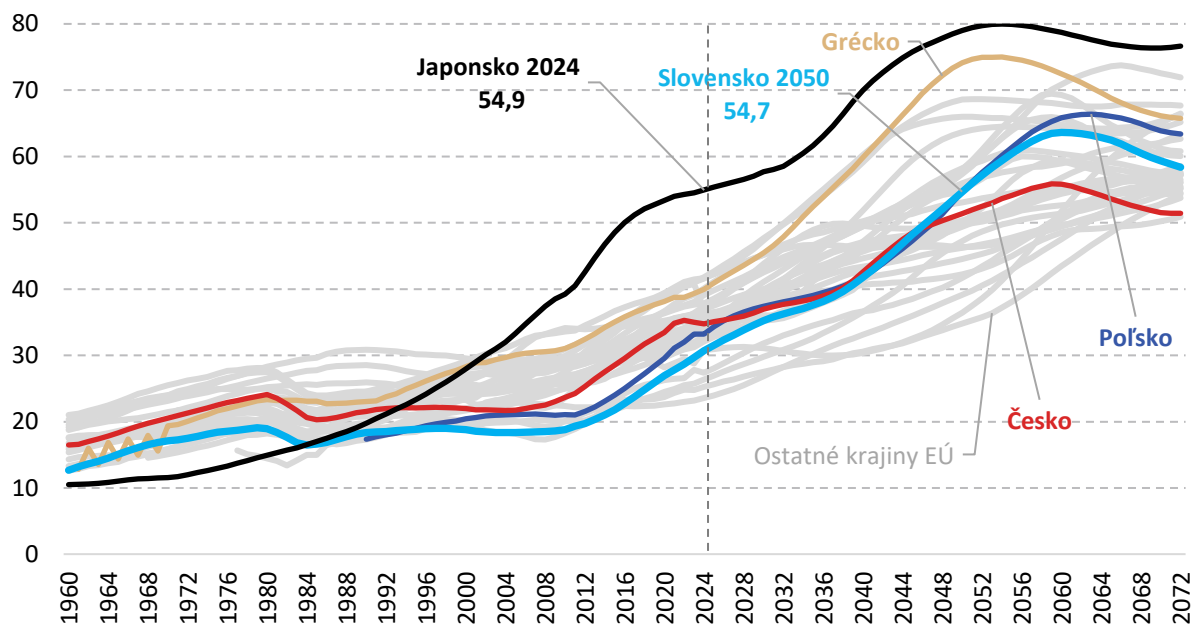
Graf 15: Úhrnná miera plodnosti (počet detí na ženu) – vývoj do roku 2032

Zdroj: RRZ, Eurostat, ŠÚ SR

Aktualizácia demografickej projekcie má z pohľadu dlhodobých projekcií vývoja verejných financií a ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti iba marginálny vplyv. Aj naďalej platí, že vzhľadom na súčasnú vekovú štruktúru populácie, predlžujúcu sa dĺžku života a dlhodobo nízku mieru plodnosti, bude Slovensko do roku 2074 čeliť jednej z najvýraznejších populačných zmien v rámci celej Európy, a teda bude patriť ku krajinám, ktoré zostarnú najviac. Už približne o 25 rokov bude slovenská spoločnosť z pohľadu vekovej štruktúry vyzeráť ako tá japonská v súčasnosti (Graf 16).

Graf 16: Index závislosti v starom veku

Zdroj: RRZ, Eurostat, ŠÚ SR, UN

Poznámka: *podiel seniorov (vek 65+) na 100 ľudí v produktívnom veku (20 – 64)

4.2. Makroekonomické prognózy

Makroekonomický vývoj v základnom scenári je založený na strednodobej prognóze RRZ a vychádza z predpokladov nezmenených politík z východiskového roka 2024, najmä z dôvodu konzistentnosti porovnávania fiškálnych politík na medziročnej báze²⁵. V dlhodobom horizonte²⁶ zohľadňujú projekcie jednotlivých makroekonomických veličín z metodiky Európskej komisie²⁷.

4.2.1. Strednodobá prognóza RRZ

V tomto a v najbližších rokoch bude vývoj ekonomiky ovplyvňovať nielen prebiehajúca konsolidácia verejných financií²⁸, dotovanie regulovaných cien energií či čerpanie prostriedkov z plánu obnovy, ale aj turbulentný geopolitický vývoj a zavádzanie ciel. Deglobalizačné trendy budú mať negatívny vplyv na zahraničný dopyt, čo môže prehĺbiť už aj tak spomalený rast slovenskej ekonomiky.

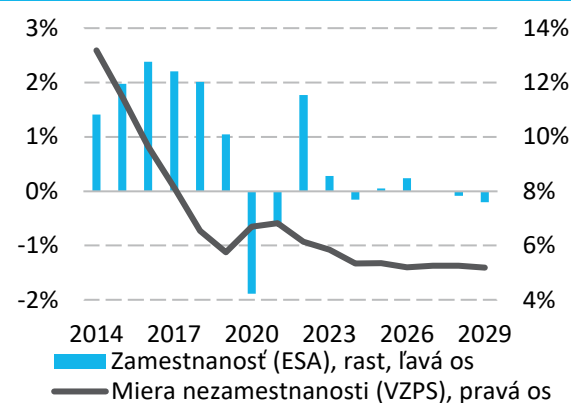
²⁵ Makroekonomická prognóza použitá ako základný scenár v tejto správe sa mierne líši od predikcie RRZ zverejnenej vo februári 2025, nakoľko základný scenár nezahŕňa vplyvy postupnej konsolidácie ani zmeny v prístupe vlády v oblasti určovania regulovaných cien v ďalších rokoch. Zmeny v predpokladoch o vývoji externého prostredia (zahraničné ekonomiky, komoditné a finančné trhy, politika ECB) sú zohľadňované k referenčnému dátumu 25. marca 2025. Základný scenár je doplnený o vplyv revízie nominálneho HDP z apríla 2025 na historické dáta.

²⁶ Za horizontom strednodobej prognózy je potrebné vhodne prepojiť strednodobú predikciu s dlhodobými projekciami. Na tento účel je potrebné v prechodnom období do roku 2033 dosiahnuť konvergenciu hodnôt jednotlivých premenných (HDP, miera nezamestnanosti, inflácia, deflátor HDP, úroková sadzba, depreciácia kapitálu) k rovnovážnym hodnotám.

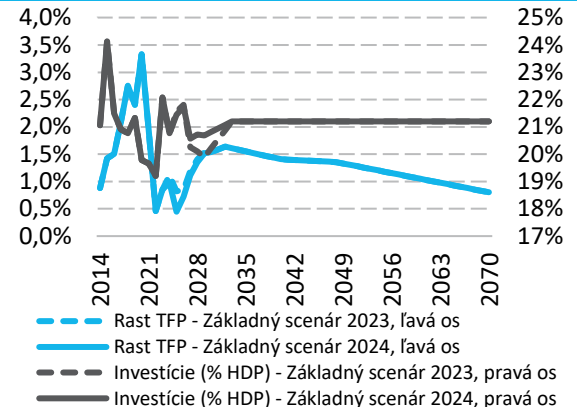
²⁷ [2024 Ageing Report: Underlying Assumptions and Projection Methodologies](#), Európska komisia, november 2023

²⁸ Z metodických dôvodov je súčasťou základného scenára pre rok 2024 prijatý konsolidačný balíček len pre rok 2025, opatrenia (vrátane konsolidačných) prijaté po 31. decembri 2024 sa nezohľadňujú.

Stimuly do ekonomiky, ktorej rast bude podľa prognózy RRZ v roku 2025 dosahovať 1,8 percenta, budú prichádzať najmä z predpokladaného rýchlejšieho čerpania prostriedkov z plánu obnovy²⁹ (2,1 mld. eur) a zo strany domáceho dopytu podporeného zadotovanými regulovanými cenami plynu a tepla. Tohtoročná konsolidácia verejných financií, ktorá je vzhľadom na ich zlý stav nevyhnutná, bude dočasne oslabovať ekonomiku. Jej zvolená finálna štruktúra, najmä výrazný nárast firemných daní a zavedenie transakčnej dane, povedie k výraznejšiemu spomaleniu súkromných investícií a zníženiu konkurencieschopnosti. V dôsledku toho sa oslabenie ekonomiky ešte mierne prehĺbi a predĺži aj do ďalších rokov. Ekonomiku negatívne poznačí aj zhoršenie očakávaní o vývoji európskej aj globálnej ekonomiky v budúcich rokoch, najmä v kontexte zvyšujúcich sa ciel a nárastu neistoty pretavujúcich sa aj do výraznej volatility trhov, čo odsúva možnosť oživenia zahraničného obchodu³⁰.

Graf 17: Vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Graf 18: Vývoj rastu TFP a investícií

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Plošné dotovanie regulovaných cien plynu a tepla pre rok 2025 síce prinesie efekt na zníženie inflácie (0,8 percentuálneho bodu), avšak na úkor vyšších výdavkov verejných financií. Inflácia by tak tento rok mohla dosiahnuť 4,2 percenta, pričom asi polovica medziročného zvýšenia je daná zvýšením daní (najmä DPH a daň z finančných transakcií).

K svižnejšiemu rastu ekonomiky v roku 2026 prispievajú zvýšené investície záverečnej fázy plánu obnovy (2,5 mld. eur) a nepokračovanie³¹ v ozdravovaní verejných financií po roku 2025. Zreálnenie regulovaných cien plynu a tepla spôsobí nárast inflácie nad 5 percent³² a premietne sa do pomalšieho rastu spotreby domácností³³. Vplyv nástupu výroby v automobilke Volvo na výkon slovenskej

²⁹ RRZ nateraz očakáva prepadnutie prostriedkov plánu obnovy vo výške iba 500 mil. eur (takmer 8 percent objemu).

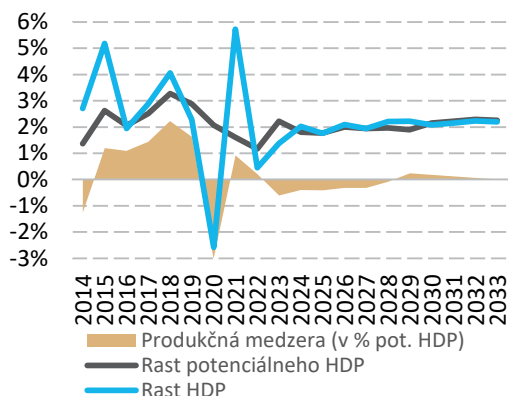
³⁰ Možné ekonomické dopady zavádzania obchodných ciel, následného prepadu trhov a zvýšeniu globálnej neistoty nie sú zohľadnené. Základný scenár predpokladá len zavedenie ciel medzi USA a Čínou platných k referenčnému dátumu 25. marca 2025 a nárast globálnej neistoty.

³¹ Predpoklad v súlade s metodikou základného scenára (zohľadňovanie legislatívnych zmien len do 31. decembra 2024).

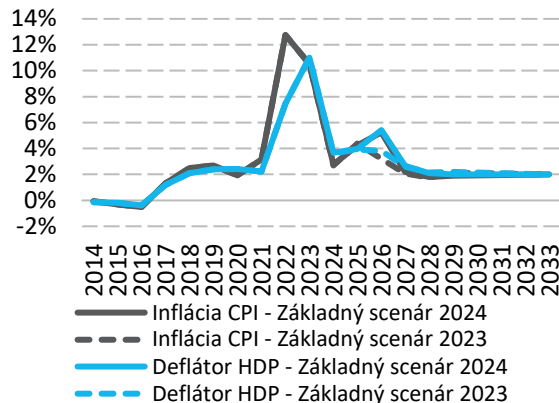
³² K vyššej inflácii v roku 2026 prispieje aj štruktúra konsolidácie z roku 2025. Zvyšovanie firemných daní môžu firmy čiastočne preniesť do navýšenia cien či pomalšieho rastu miezd.

³³ Vyššia inflácia (5,2 percenta) a štruktúra konsolidačného balíčka pre rok 2025 sa premietnu aj do relatívne vysokého deflátoru HDP v roku 2026. Výrazný nárast regulovaných cien plynu a tepla totiž ovplyvní nielen deflátor spotreby domácností (5,2 percenta), ale aj spotreby vlády (4,8 percenta). Navýšovanie firemných daní a zavedenie novej transakčnej dane (konsolidačný balíček pre rok 2025) sa nepriaznivo prejaví na vyšších deflátoroch investícií a exportu (3,4 percenta). V dôsledku týchto efektov bude za predpokladov základného scenára pre rok 2024 dosahovať deflátor HDP v roku 2026 hodnotu 5,4 percenta.

ekonomiky v roku 2027 bude čiastočne utlmený ukončením plánu obnovy. V ďalších rokoch bude podpora ekonomiky prichádzať zo strany očakávaného vyššieho čerpania eurofondov.

Graf 19: Rast HDP a vývoj produkčnej medzery

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Graf 20: Vývoj inflácie CPI a deflátoru HDP

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Dobrá kondícia trhu práce nebude výrazne narušená konsolidáciou, a to aj vďaka predpokladanému rýchlejšiemu čerpaniu plánu obnovy a eurofondov. Napriek avizovanému znižovaniu zamestnanosti vo verejnom sektore a pomalšej valorizácii platov bude miera nezamestnanosti oscilovať okolo úrovne 5,3 percenta. V neskorších rokoch presiahne tempo rastu reálnych miezd 2 percentá. Nárast zamestnanosti v prvých rokoch prognózy bude tlačný bázickým efektom vplyvu vysokého počtu predčasných dôchodkov v rokoch 2023 a 2024 (t.j. po výraznom znížení pracovnej sily v rokoch 2023 a 2024 sa táto vráti k trendu) a prílevom zahraničnej pracovnej sily na slovenský trh. Neskôr ju bude znižovať najmä klesajúci počet obyvateľov v produktívnom veku.

Do roku 2028 bude ekonomika podchladená v dôsledku konsolidácie, ukončenia politiky dotovania regulovaných cien, nepriaznivého vývoja v zahraničí a vyšších úrokových sadzieb. Tieto nepriaznivé vplyvy budú čiastočne tlmené čerpaním prostriedkov z plánu obnovy a nástupom výroby v automobilke Volvo. Inflácia sa postupne vráti na úrovne blízke inflačnému cieľu.

Tabuľka 3: Hlavné ukazovatele prognózy RRZ – Základný scenár pre rok 2024

(reálny rast v %, ak nie je uvedené inak)	Skut. 2024	Prognóza				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
HDP	2,0	1,8	2,1	1,9	2,2	2,2
Spotreba domácností	2,5	1,8	2,0	2,1	2,4	2,4
Fixné investície	-4,1	5,1	3,4	-3,5	3,0	2,0
Spotreba verejnej správy	3,6	2,4	-0,3	3,7	2,4	2,1
Export tovarov a služieb	1,0	2,6	3,0	3,2	3,1	3,4
Import tovarov a služieb	2,5	4,0	3,1	2,8	3,8	3,4
Zamestnanosť (ESA)	-0,2	0,1	0,2	0,0	-0,1	-0,2
Nominálna mzda (výkazníctvo ŠÚ SR)	6,6	5,1	5,5	5,3	4,4	4,1
Reálna mzda (deflované CPI)	3,7	0,9	0,2	3,1	2,5	2,2
Miera nezamestnanosti, p.b. (VZPS)	5,3	5,4	5,2	5,3	5,3	5,2
Inflácia, % (CPI)	2,8	4,2	5,2	2,2	1,8	1,9
Produkčná medzera, % pot. produktu	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,1	0,2
Nominálny HDP, rast v %	5,7	5,8	7,6	4,7	4,4	4,3
Nominálny HDP, v mld. eur	130,0	137,5	148,0	154,9	161,6	168,5
Miera úspor, v %	6,1	5,4	4,9	5,5	5,9	5,8

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Riziká na strednodobom horizonte

Významným rizikom prognózy je objem a štruktúra konsolidácie verejných financií v nasledujúcich rokoch a z toho plynúce makroekonomické efekty. V prípade nedostatočnej miery konsolidácie v ďalších rokoch ostáva významným rizikom aj riziková prirážka štátnych dlhopisov. Jej rast by tlačil úrokové sadzby na úvery nahor, čo by negatívne ovplyvnilo celú ekonomiku.

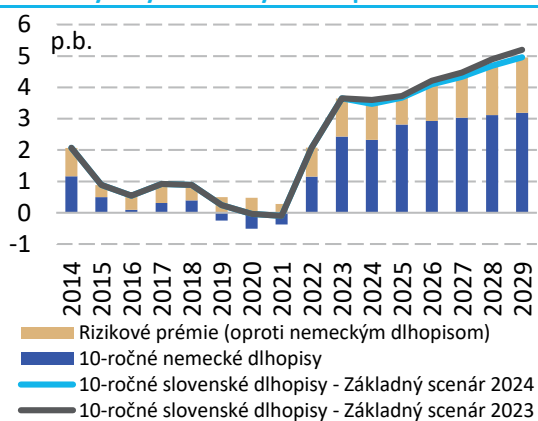
Ďalším domácim rizikom je rýchlosť a efektívnosť realizácie plánu obnovy. Presúvaním čerpania prostriedkov do budúcich rokov sa odďaľujú investície a inovácie potrebné pre ďalší ekonomický rozvoj a zvyšuje sa šanca, že nebudú dostatočne oživovať dočasne znížený rast ekonomiky kvôli konsolidácii. S omeškaním reforiem rastie riziko nedočerpania plánu obnovy v pôvodne zamýšľanom objeme.

Zdrojom významného makroekonomického aj fiškálneho rizika je regulačná politika vlády v oblasti cien energií. Odklad prechodu na trhové ceny a poskytovanie plošných dotácií má výrazné fiškálne náklady, čo zvyšuje potrebu dodatočnej konsolidácie či odklonenie sa od zamýšľaných cieľov pre deficit a dlh.

Z externého prostredia plynú najväčšie riziká zo zavádzania obchodných ciel na celosvetovej úrovni, deglobalizácie obchodu a globálnej neistoty odrážajúcich sa aj na turbulentnom vývoji trhov. Pre málo diverzifikovanú proexportnú slovenskú ekonomiku s veľkým podielom automobilového priemyslu môžu byť dôsledky horšie než v prípade ostatných krajín EÚ. Zdrojmi rizika sú aj výkonnosť priemyslu u našich obchodných partnerov a pomalšie ožiovovanie automobilového priemyslu.

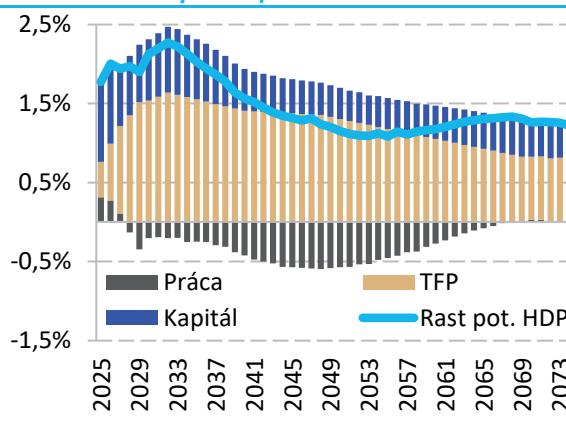
Pozitívnymi rizikami sú uvoľňovanie menových politík, ktoré by mohlo pomôcť naštartovať oživenie vyspelých ekonomík sveta, rýchlejší pokles cien energií a ostatných komodít smerom k dlhodobým rovnovážnym úrovňam, ako aj fiškálny stimul v podobe zvýšených výdavkov na obranu v krajinách EÚ.

Graf 21: Výnosy slovenských dlhopisov

Zdroj: RRZ, Eurostat

Graf 22: Faktory rastu potenciálneho HDP

Zdroj: RRZ, EK

4.2.2. Dlhodobá prognóza RRZ

Vplyvom negatívneho výhľadu vývoja pracovnej sily (starnutie populácie) a spomaľovania rastu produktivity³⁴ v základnom scenári, dlhodobý rast HDP postupne spomaľuje³⁵. Do roku 2040 spomalí rast ekonomiky na 1,5 percenta a medzi rokmi 2040 a 2050, v čase najväčšieho poklesu pracovnej sily

³⁴ Celkový rast produkčných faktorov (TFP) resp. technologický pokrok.

³⁵ Dlhodobé projekcie rastu HDP sa opierajú o Cobb-Douglasovu produkčnú funkciu s konštantnými výnosmi z rozsahu. Rast potenciálu HDP je tak určený dlhodobými projekciami vývoja pracovnej sily a produktivity práce.

a výraznejšieho spomaľovania rastu produktivity (TFP) než v predošlej dekáde³⁶, by mal rast ekonomiky klesnúť na 1,1 percenta³⁷. V ďalších dekádach výkon ekonomiky nepresiahne 1,3 percenta ročne. Do roku 2060 ekonomika stratí 20 percent pracovnej sily, dvakrát viac než priemer EÚ a rast produktivity práce klesne takmer o tretinu, čím sa priblíži k priemeru EÚ³⁸.

Tabuľka 4: Dlhodobé makroekonomické projekcie RRZ

Ukazovateľ (v % p.a.)	Projekcia RRZ							
	2030	2035	2040	2045	2050	2060	2070	2074
HDP, reálny rast	2,09	2,07	1,51	1,23	1,12	1,19	1,27	1,23
Inflácia, priemerná ročná; CPI	1,92	2	2	2	2	2	2	2
Reálna mzda, rast	2,43	2,46	2,18	2,13	2,02	1,63	1,23	1,23
Zamestnanosť, rast	-0,28	-0,38	-0,65	-0,88	-0,88	-0,42	0,04	0,00
rast TFP	1,5	1,6	1,4	1,4	1,3	1,1	0,8	0,8
Výnos SK dlhopisov, p.b.	4,78	4,04	4,04	4,04	4,04	4,04	4,04	4,04
Pomer investícií na HDP	20,8	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR, EK

V najbližších 50-tich rokoch bude rast produktivity najvýraznejším zdrojom rastu slovenskej ekonomiky, jeho význam sa zvýrazní medzi rokmi 2040 a 2050. Očakávané tempo rastu TFP vychádza z predpokladov Európskej komisie³⁹ a zohľadňuje konvergenciu ku krajinám EÚ⁴⁰ prostredníctvom rýchlejšieho rastu produktivity. Proces konvergenzie sa končí okolo roku 2070.

Rast kapitálu bude do roku 2074 približne tretinovým zdrojom rastu ekonomiky. V dlhodobom horizonte je jeho vývoj určený aj stabilnou mierou investičnej aktivity⁴¹ a depreciačné fyzického kapitálu, po roku 2040 už len rastom pracovnej sily a technologickým pokrokom⁴² (TFP).

³⁶ Medzi rokmi 2040 a 2050 bude rast produktivity spomaľovať štyrikrát rýchlejšie a pokles populácie v produktívnom veku bude o polovicu rýchlejší v porovnaní s predchádzajúcou dekádou. RRZ očakáva postupné zníženie tempa poklesu populácie od roku 2050 resp. stabilizáciu štruktúry populácie po roku 2065.

³⁷ Makroekonomické a fiškálne dopady trvalo nižšieho rastu produktivity sú analyzované v kapitole 6.

³⁸ Rast produktivity práce (na hodinu) klesne do roku 2070 z dnešných približne 2,2 percenta na 1,4 percenta, v priemere však bude v priebehu najbližších 50 rokov stále rásť o 40 percent rýchlejšie než európsky priemer. Príčinou bude v porovnaní s európskym priemerom rýchlejší pokles pracovnej sily a vyššie tempo rastu TFP.

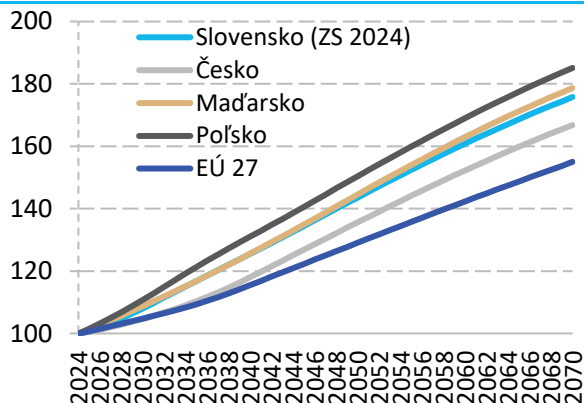
³⁹ [2024 Ageing Report: Underlying Assumptions and Projection Methodologies](#), Európska komisia, november 2023.

⁴⁰ Medziročný rast TFP v dlhodobom horizonte konverguje z hodnoty 1,54 percenta (rok 2030) k 0,8 percentám (rok 2070).

⁴¹ Od roku 2033 na úrovni 21,2 percenta HDP, pričom postupný možný výpadok časti investícií financovaných z európskych zdrojov (napríklad v dôsledku konvergenčného procesu k priemeru EÚ alebo potenciálneho zníženia financovania kohéznej politiky v rozpočte EÚ) nie je zohľadnený.

⁴² Vďaka tomu je rast produktivity práce totožný s rastom technologického pokroku.

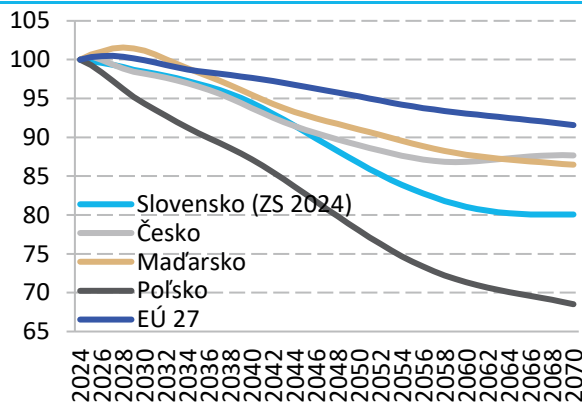
Graf 23: Celková produktivita faktorov (TFP)

Výpočet celkovej produktivity faktorov vychádza pre Slovensko z metodiky RRZ, v prípade ostatných krajín je aplikovaná metodika Európskej Komisie.

Zdroj: RRZ, EK

Graf 24: Vývoj zamestnanosti

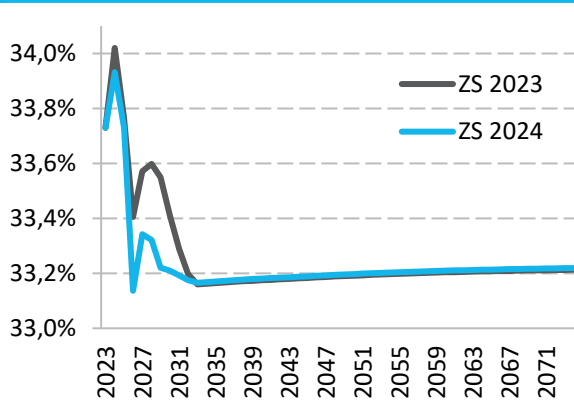
Výpočet zamestnanosti vychádza pre Slovensko z metodiky RRZ, v prípade ostatných krajín je aplikovaná metodika Európskej Komisie. Pre Slovensko je veková kohorta 15-100 rokov, kým pre ostatné krajiny 15-74 rokov.

Zdroj: RRZ, EK

Riziká na dlhodobom horizonte

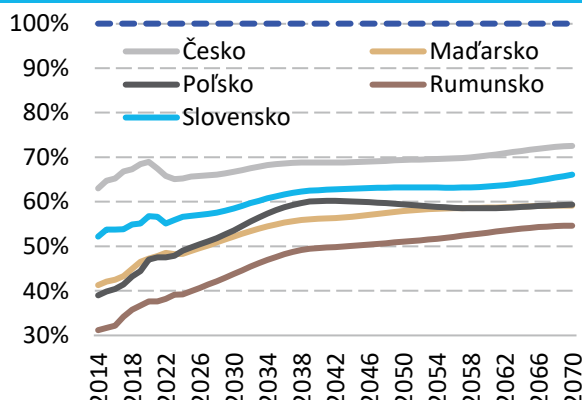
Významným rizikom na dlhodobom horizonte je neschopnosť Slovenska pritiahnuť a udržať talent. Prejavuje sa to v negatívnom migračnom salde, čiže odchodom mladých vzdelaných ľudí do zahraničia (najmä do ČR) a nízkej miere integrácie cudzincov. V dlhodobom horizonte to môže znížiť inovačnú kapacitu krajiny a absorpciu najnovších poznatkov. To bude viesť k nižšej atraktivite zo strany investorov a v konečnom dôsledku k spomaleniu rastu ekonomiky, prehĺbeniu zaostávania za krajinami v regióne a oslabeniu tempa konvergenencie.

Graf 25: Podiel objemu hrubých miezd⁴³ na HDP v jednotlivých scenároch

Zdroj: RRZ, EK

Graf 26: Konvergenca k priemeru EÚ (reálne HDP per capita)

Zdroj: RRZ, EK

Výdavky na investície do vedy a výskumu sú na Slovensku dlhodobo nízke, nedosahujú ani polovicu priemeru EÚ⁴⁴ a chýba výraznejšie prepojenie medzi univerzitami a súkromným sektorom. Spolu

⁴³ Nominálna priemerná mzda vynásobená zamestnanosťou v metodike ESA.

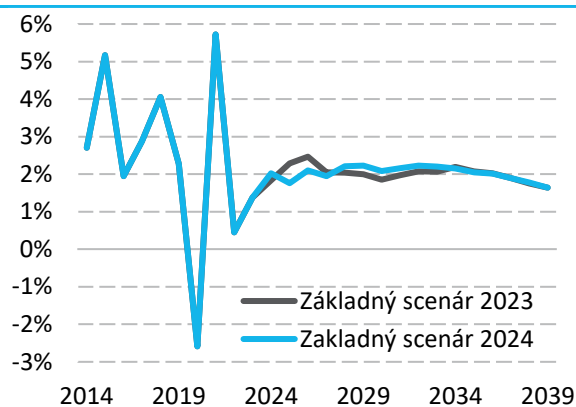
⁴⁴ V roku 2023 investovalo Slovensko do vedy a výskumu prostriedky v objeme 1 percenta HDP, pričom ostatné krajiny V4 dlhodobo investujú do tejto oblasti takmer dvojnásobný podiel prostriedkov (priemer EÚ) a viaceré krajiny západnej

s odchodom talentov do zahraničia, znižujúcou sa kvalitou vzdelávacieho systému⁴⁵ a absenciou reforiem to môže viesť k slabšiemu rastu produktivity. Hrozí tak, že v budúcnosti ekonomika nebude schopná súťažiť s okolitými krajinami ani v oblasti inovácií, čo prehĺbi jej zaostávanie za ostatnými krajinami V4. Navyše, ekonomika je nediverzifikovaná a silne závislá od prílevu zahraničných investícií. Jej výroba je dominantne postavená na montážnych závodoch, pričom čelí výrazným regionálnym disparitám, relatívne nízkej pridanej hodnote produkcie a stúpajúcim nákladom na prácu, čo znižuje jej konkurencieschopnosť. V dôsledku toho bude pre Slovensko náročné vymaniť sa z pasce stredného príjmu⁴⁶. Ohrozenie konkurencieschopnosti domácej ekonomiky prichádza aj zo strany pomalšieho tempa digitalizácie a oneskorenej adaptácie na zelené technológie a ESG požiadavky.

Ďalším domácim rizikom je efektívnosť čerpania eurofondov. Opakovaným presúvaním čerpania prostriedkov do neskorších rokov programovacieho obdobia sa oddiaľujú investície a inovácie potrebné pre ďalší ekonomický rozvoj, rastie nákladovosť investícií, a zvyšuje sa hrozba, že nebudú dostatočne oživovať rast trvalo poznačený starnutím populácie. Toto riziko zvyrazňuje očakávaný menší objem prostriedkov alokovaných pre Slovensko v budúcnosti z dôvodu konvergenčného procesu v rámci EÚ.

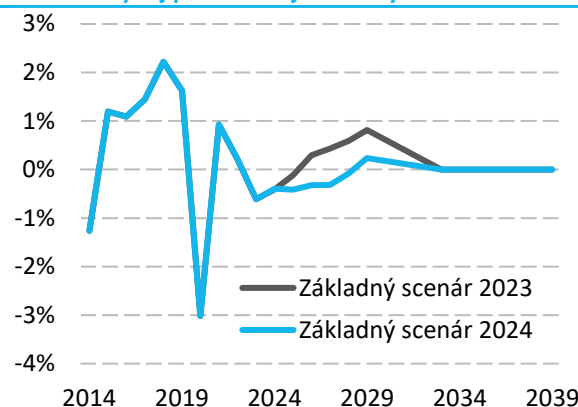
Významným domácim rizikom je aj nedostatočná konsolidácia verejných financií a z toho plynúce makroekonomické efekty v podobe nárastu rizikovej prirážky štátnych dlhopisov a prípadne zhoršovanie ratingových hodnotení krajiny. Vyššia riziková prirážka nielenže navyšuje úročenie úverov pre firmy a domácnosti, čím znižuje ich investičnú aktivitu a zhoršuje stav na trhu práce, ale znamená aj vyššie náklady na obsluhu dlhu resp. výraznejšie (nad rámec dopadov starnutia populácie) obmedzenie prostriedkov na sociálnu politiku štátu. Môže to prehĺbiť zaostávanie krajiny, zvýšiť odliv talentov a znížiť konkurencieschopnosť ekonomiky.

Graf 27: Rast reálneho HDP

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Graf 28: Vývoj produkčnej medzery

Zdroj: RRZ, EK

Európy (Belgicko, Nemecko, Švédsko, Rakúsko) vyše trojnásobok. Ďalším problémom Slovenska je malé, v porovnaní s priemerom EÚ len polovičné (0,6 percenta HDP vs. 1,2 percenta HDP) zapojenie súkromného sektora do financovania vedy a výskumu. Zvýšenie investícií do vedy a výskumu, najmä zo strany súkromného sektora, je kľúčové pre podporu inovácií a konkurencieschopnosti (https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en).

⁴⁵ Výsledky PISA testov za posledné roky naznačujú zhoršujúci sa trend v čitateľskej gramotnosti a matematických zručnostiach. V porovnaní s ostatnými krajinami V4 dosahujú slovenskí žiaci horšie výsledky o 10 až 43 bodov.

⁴⁶ Krajina uviazne v stave, kedy prestáva byť konkurencieschopná v lacnej pracovnej sile a nie je schopná súťažiť v oblasti inovácií.

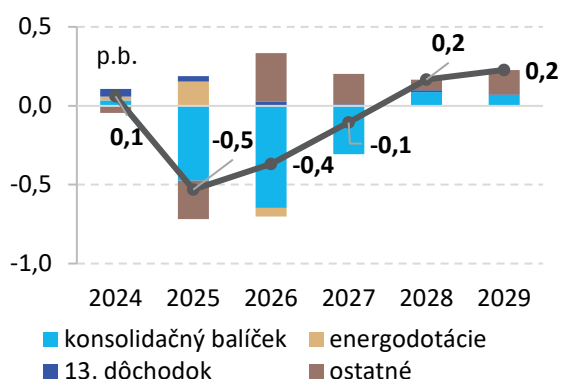
Z externého prostredia plynú najväčšie riziká zo zavádzania obchodných ciel na celosvetovej úrovni, deglobalizácie obchodu a globálnej neistoty odrážajúcich sa aj na turbulentnom vývoji trhov. Pre málo diverzifikovanú proexportnú slovenskú ekonomiku s veľkým podielom automobilového priemyslu a zraniteľnosťou voči externým šokom môžu byť dôsledky horšie než v prípade ostatných krajín EÚ.

4.2.3. Porovnanie základného scenára pre rok 2024 voči základnému scenáru pre rok 2023

Rok 2024 priniesol očakávanému vývoju ekonomiky Slovenska viacero impulzov vyplývajúcich z prijatých legislatívnych zmien⁴⁷: prijatie konsolidačného balíčka pre rok 2025, schválenie 13. dôchodkov, či zastropovanie regulovaných cien plynu a tepla.

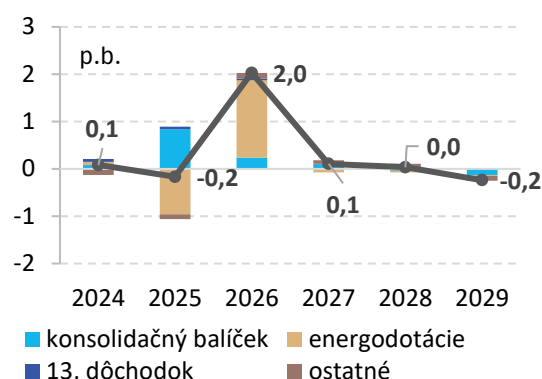
Najzásadnejšou zmenou bolo prijatie konsolidačného balíčka pre rok 2025, nevyhnutného pre naštartovanie procesu ozdravovania verejných financií. Jeho implementácia povedie k dočasne nižšiemu rastu HDP, pričom vďaka jeho štruktúre – dôrazu na navýšovaní firemných daní škrtiacich investičný potenciál a rast krajiny – bude ekonomika najviac zasiahnutá budúci rok⁴⁸. Zvýšenie DPH a firemných daní potiahne infláciu nahor najmä v roku 2025, v neskorších rokoch sa bude do dynamiky cien premietiť navýšenie firemných daní. Negatívne efekty balíčka postupne vyprchávajú a po roku 2028 konsolidačný balíček začne prinášať ovocie v podobe vyššieho rastu ekonomiky a stimulu investičnej aktivity v dôsledku nižších rizikových prirážok, pričom tieto efekty budú v ekonomike prítomné aj po roku 2029⁴⁹. Vďaka jeho prijatiu bude ekonomika pociťovať vyšší rast do roku 2033 a v roku 2040 bude nominálne HDP vyššie o 1,4 percenta.

Graf 29: Príspevok legislatívy k rastu HDP

Zdroj: RRZ

Graf 30: Príspevky legislatívy k inflácii

Zdroj: RRZ

Plošné dotovanie regulovaných cien plynu a tepla v roku 2025 na úrovni roku 2024, a teda odloženia ich zrealizovania pre domácnosti bude síce v roku 2025 viesť k dočasnému zníženiu inflácie o 0,9 percentuálneho bodu a vďaka vyššej spotrebe domácností potiahne ekonomický rast nahor

⁴⁷ Na základe metodiky základného scenára je rozdiel medzi základnými scenármi pre roky 2023 a 2024 definovaný legislatívnymi zmenami (a ich dopadmi) prijatými v priebehu roka 2024. To znamená, že v ostatných externých predpokladoch (vývoj zahraničného prostredia, komoditných či finančných trhov, demografia a pod.) sú zhodné.

⁴⁸ Viac informácií o očakávaných makroekonomických dopadoch konsolidačného balíčka v strednodobom aj dlhodobom horizonte je v komentári RRZ <https://www.rrz.sk/aj-menej-prorastova-konsolidacia-je-v-sucasnosti-lepsia-nez-ziadna/>

⁴⁹ Nakoľko v oboch základných scenároch sú na základe metodiky základného scenára (diskusná štúdia RRZ č. 2/2015 s názvom [Zostavenie základného scenára vývoja verejných financií](#)) úrokové sadzby od roku 2034 totožné, rastový diferenciál nebude trvalý. V základnom scenári pre rok 2024 však bude trvalo vyššia úroveň HDP v porovnaní s úrovňou zo scenára pre rok 2023. Makroekonomické a fiškálne dopady trvalo vyššej úrokovej sadzby sú analyzované v kapitole 6.

(0,2 percentuálneho bodu), avšak bude to na úkor zdravia verejných financií v čase, keď je konsolidácia nevyhnutnosťou⁵⁰. V základnom scenári 2024 sa nepredpokladá pokračovanie v dotačnej politike aj v nasledujúcich rokoch. Preto zrealizovanie regulovaných cien plynu a tepla v roku 2026 prinesie dočasné zvýšenie inflácie na 5,2 percenta⁵¹ a spustenie mechanizmu mimoriadnej valorizácie penzií, ktorý bude čiastočne tlmíť negatívne dopytové efekty vyšších cien energií pre domácnosti⁵². Zastropovanie cien plynu a tepla pre domácnosti však nebude mať trvalý vplyv na výkon ekonomiky.

Zavedenie vyplácania 13. dôchodkov bude najsilnejšie stimulovať dopyt domácností v roku ich zavedenia, časom tento efekt vyprchá.

4.3. Strednodobý scenár bez zmeny politík

Základom zostavenia strednodobej časti základného scenára je postup popísaný v diskusnej štúdii RRZ⁵³. V porovnaní so správou z apríla 2024 došlo k dvom metodickým zmenám:

- Spresnenie indexácie niektorých výdavkov na tovary a služby na základe príslušnej zložky inflácie⁵⁴ (namiesto celkovej inflácie meranej indexom spotrebiteľských cien)
- Zahnutie strednodobého odhadu výdavkov na obranu s tým, že v dlhodobej časti základného scenára sa zabezpečí, aby boli vo výške 2 % HDP ročne – došlo tým k spresneniu strednodobého odhadu vývoja salda verejnej správy vzhľadom na časovú volatilitu dodávok vojenskej techniky.

Východiskom základného scenára je strednodobá makroekonomická prognóza za predpokladu nezmenených politík, z ktorej vychádza prognóza daňových príjmov a indexácia vybraných položiek v strednodobej časti základného scenára.

Tabuľka 5: Strednodobá časť základného scenára

(% HDP)	2024 skutočnosť	2024 úpravy*	2024 upravené	2025 scenár	2026 scenár	2027 scenár	2028 scenár	2029 scenár
PRÍJMY	41,8	-0,2	41,6	43,1	42,5	41,0	40,4	40,1
Daňové príjmy	19,6	-0,1	19,5	20,5	20,4	20,0	19,8	19,8
Sociálne a zdrav. odvody	16,0	0,0	16,0	16,1	15,7	15,8	15,5	15,4
Nedaňové príjmy	3,9	-0,1	3,8	4,0	3,7	3,6	3,5	3,4
- z toho príjmy z majetku	1,1	-0,1	1,0	1,1	0,8	0,7	0,7	0,6
Granty a transfery	2,3	-0,1	2,2	2,5	2,7	1,6	1,6	1,5
- z toho EÚ fondy	1,4	0,0	1,4	1,7	1,9	0,9	0,9	0,9

⁵⁰ Bez dodatočných konsolidačných opatrení to môže viesť ku nárastu rizikových prirážok slovenských dlhopisov resp. zhoršeniu ratingu krajiny.

⁵¹ V základnom scenári pre rok 2023 k zrealizovaniu regulovaných cien plynu a tepla prichádza v roku 2024, vďaka čomu cenový nárast medzi rokmi 2024 a 2025 nie je taký výrazný (približne polovičný).

⁵² Rozhodnutie nezastropovať regulované ceny plynu a tepla pre domácnosti pre rok 2025 sa spolu s neprijatím konsolidačného balíčka pre rok 2025 (predpoklady základného scenára pre rok 2023) podpíšu o výrazne miernejšie navýšenie deflátoru HDP v roku 2026, ktorý tak bude dosahovať úroveň 3,8 percenta (o 1,6 p.b. menej v porovnaní s očakávanou hodnotou v základnom scenári pre rok 2024).

⁵³ Podrobný popis postupu zostavenia základného scenára je uvedený v diskusnej štúdii RRZ č. 2/2015 s názvom [Zostavenie základného scenára vývoja verejných financií](#). Ďalšie zmeny súvisiace najmä s prechodom na metodiku ESA2010 boli popísané v [Správe o dlhodobej udržateľnosti verejných financií](#) z apríla 2015, príloha č. 5.

⁵⁴ Ide o nasledovné zložky inflácie CPI: potraviny, regulované ceny, trhové služby, pohonné hmoty a tovary bez pohonných látok.

VÝDAVKY	47,1	-1,0	46,1	47,5	46,5	45,0	44,6	44,3
Hrubé mzdy	11,3	0,0	11,3	11,4	11,0	10,7	10,6	10,6
Tovary a služby	5,7	0,0	5,7	5,7	5,6	5,3	5,2	5,1
Dotácie a transfery	1,7	-0,9	0,8	1,1	0,9	0,8	0,8	0,8
Dávky a dôchodky	17,1	0,0	17,1	16,3	16,1	16,1	15,9	15,7
Naturálne sociálne transfery	3,7	0,0	3,7	3,8	3,7	3,7	3,7	3,7
Úrokové platby	1,4	0,0	1,4	1,5	1,6	1,8	2,0	2,2
Investície	3,6	0,0	3,6	5,1	5,0	4,0	4,0	3,9
Ostatné výdavky (najmä transfery)	2,6	-0,1	2,5	2,6	2,7	2,6	2,5	2,5
SALDO VS	-5,3	0,8	-4,5	-4,4	-4,0	-4,0	-4,3	-4,3
ŠTRUKTURÁLNE SALDO VS	-4,2	0,0	-4,2	-4,1	-3,9	-3,9	-4,3	-4,3
HRUBÝ DLH VS	59,3	0,0	59,3	60,2	59,2	59,7	60,8	61,8

* úpravy o jednorazové vplyvy

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Deficit verejnej správy dosiahol v roku 2024 úroveň 5,3 % HDP. V roku 2025 sa predpokladá jeho zníženie na 4,4 % HDP⁵⁵ najmä v dôsledku konsolidačných opatrení prijatých roku 2024 a zníženia objemu jednorazových vplyvov (nižšie energodotácie v roku 2025 a žiadne od roku 2026), čo čiastočne kompenzuje nárast obranných výdavkov na úroveň 2 % HDP na základe záväzku SR voči NATO⁵⁶. Za predpokladu, že sa súčasné nastavenie politík nezmení, deficit by do roku 2027 klesol na 4,0 % HDP. Následné zhoršenie deficitu v roku 2028 oproti úrovni predošlých rokov strednodobého horizontu (približne o 0,3 % HDP) spôsobuje dočasnú niektorých príjmových opatrení prijatých v decembri 2023, ktorých platnosť je stanovená len do roku 2027 (zvýšenie odvodu regulovaných odvetví vzťahujúceho sa na banky a zvýšenie zdravotných odvodov pre zamestnávateľov o 1 p.b.). Na zhoršení deficitu sa taktiež podpíše pokračujúci rast úrokových nákladov, keďže aktuálny nárast úrokových sadzieb sa premieňa do vyšších výdavkov iba postupne.

Podiel hrubého dlhu na HDP by sa pri takomto vývoji deficitu v strednodobom horizonte držal na podobnej úrovni, pričom po roku 2026 by začal opäť mierne stúpať⁵⁷ a na konci roku 2029 by dosiahol 61,8 % HDP. Nárast dlhu ovplyvní najmä predpokladané hospodárenie s vysokými deficitmi a čiastočne ho bude tlmiť predpokladané zníženie hotovostnej rezervy na úroveň dlhodobého priemeru.

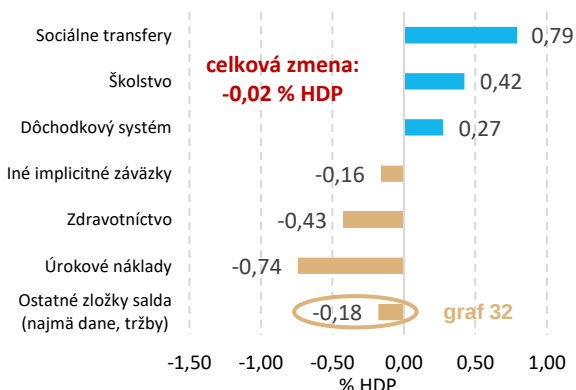
Štrukturálny deficit dosiahol podľa RRZ v roku 2024 úroveň 4,2 % HDP. Bez zásahov vlády a pri naplnení makroekonomických predpokladov by sa do roku 2029 udržal na podobnej úrovni 4,3 % HDP. Negatívne by k zmene štrukturálneho deficitu prispelo zvýšenie úrokových nákladov, zvýšenie výdavkov v oblasti zdravotníctva a iných implicitných záväzkov, čo ale kompenzujú pozitívne vplyvy v oblasti sociálnych transferov (zníženie daňového bonusu na deti od roku 2025 a pomalšia valorizácia dávok v porovnaní s rastom HDP), školstva (pomalšia valorizácia miezd) a dôchodkového systému (Graf 31).

⁵⁵ Tento odhad nie je priamo porovnateľný s odhadom RRZ, ktorý publikuje mesačne v rámci Rozpočtového semaforu, a preto ho nemožno považovať za jeho aktualizáciu. Odhad pre základný scenár popísaný v tejto časti vychádza z odlišných makroekonomických predpokladov (za predpokladu nezmenených politík), zachytáva stav legislatívy ku koncu roku 2024 a neobsahuje informácie o priebežnom plnení príjmov a výdavkov v roku 2025, ani o nových opatreniach schválených v priebehu roku 2025.

⁵⁶ Napriek tomu, že záväzok voči NATO je stanovený v hotovostnom vyjadrení a zahŕňa mierne odlišnú skupinu výdavkov (napríklad aj výsluhové dôchodky) ako podľa klasifikácie COFOG, z ktorej vychádza RRZ, jeho každoročné plnenie sa s určitým oneskorením (v závislosti od termínov dodania vojenskej techniky) premieňa aj do nárastu výdavkov podľa metodiky ESA2010 na priemernú úroveň 2 % HDP.

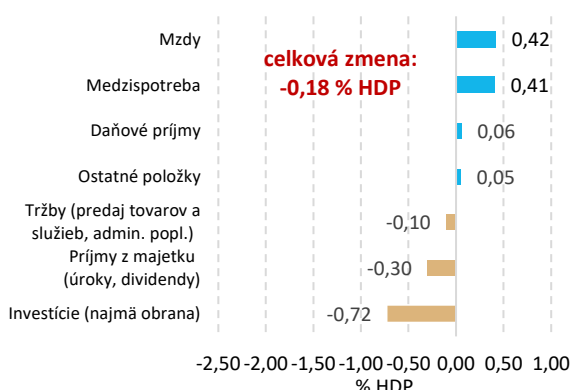
⁵⁷ V roku 2026 podiel dlhu na HDP dočasne klesne najmä kvôli prognózovanej vysokej inflácii v danom roku (tempo rastu deflátoru HDP 5,4 %).

Graf 31: Príspevky k zmene štrukturálneho salda medzi rokmi 2024 a 2029

Zdroj: RRZ

Graf 32: Príspevky ostatných zložiek k zmene salda medzi 2024 a 2029 (bez implicitných záväzkov)

Zdroj: RRZ

Mierne negatívny vplyv sa prejavuje pri ostatných zložkách verejných financií (Graf 32), kde najvýznamnejšie prispieva vývoj pri investíciách (najmä v dôsledku predpokladaného nárastu v rezorte obrany), príjmoch z majetku a tržbách. Na druhej strane, k zlepšeniu štrukturálneho salda prispeje vývoj miezd (v dôsledku ich zníženia v rokoch 2025 a 2026 oproti NPC scenáru) a medzispotreby (v dôsledku nízkej miery inflácie).

4.4. Výdavky a príjmy citlivé na starnutie populácie

Vplyv demografických zmien na verejné financie bude v nasledujúcich desaťročiach narastať, najmä v dôsledku starnutia populácie a predlžovania strednej dĺžky života. Tieto zmeny sa postupne premietnu do rastúcich výdavkov na dôchodky, zdravotníctvo, dlhodobú starostlivosť a ďalšie oblasti sociálneho systému. Naopak, niektoré výdavky, ako napríklad školstvo či rodinné dávky, môžu v dôsledku demografického vývoja mierne klesnúť.

Vplyv starnutia populácie sa prejaví až za strednodobým horizontom, keďže do roku 2029 tieto výdavky v pomere k HDP klesajú (-1,8 % HDP). Tento vývoj je spôsobený predovšetkým výnimočnou situáciou súvisiacou s poklesom výdavkov na dôchodky a vybrané sociálne transfery.

V prípade dôchodkov ide o odznenie dočasného nárastu výdavkov spôsobeného výraznou vlnou predčasných odchodov do dôchodku v rokoch 2023 a 2024, ako aj o zrušenie tzv. rodičovského dôchodku v roku 2025. V prípade sociálnych dávok je prudký strednodobý pokles ovplyvnený najmä legislatívnym znížením daňového bonusu na dieťa a absenciou valorizačných mechanizmov pri niektorých dávkach. Oba tieto faktory však zároveň výrazne prispievajú k nepriaznivému aktuálnemu stavu verejných financií.

Po roku 2029 výdavky opäť nadobúdajú rastúci trend (+ 1,8 % HDP), a to najmä v dôsledku postupného starnutia početných populačných ročníkov a s tým spojeného nárastu výdavkov na dlhodobú starostlivosť, zdravotníctvo a dôchodky.

Pri súčasnom nastavení politík by sa do roku 2074 celkové výdavky citlivé na starnutie populácie nezmenili, pričom svoj vrchol dosiahnu v roku 2060, keď budú v porovnaní s rokom 2024 vyššie o 1,5 % HDP. Naopak, príjmy zo sociálnych a zdravotných odvodov by do roku 2074 klesli o 0,7 % HDP.

Tabuľka 6: Príjmy a výdavky citlivé na starnutie populácie

(% HDP)	2024*	Strednodobá časť					Dlhodobé projekcie					Zmeny		
		2025*	2026	2027	2028	2029	2040	2050	2060	2070	2074	2029 - 2024	2074- 2029	2074- 2024
Sociálne a zdravot. odvody	16,0	16,1	15,7	15,8	15,5	15,4	15,4	15,5	15,5	15,4	15,4	-0,6	-0,1	-0,7
- odvody vrátane 2. piliera	16,3	16,4	16,1	16,2	15,8	15,8	15,9	16,0	16,0	16,0	16,0	-0,5	0,2	-0,4
- 2.pilier - výpadok	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,9	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1	-0,1	-0,3	-0,4
- odvody ozbroj. zložiek	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,1	0,1
Výdavky	25,5	24,7	24,3	24,2	24,0	23,7	24,1	25,7	27,0	26,1	25,5	-1,8	1,8	0,0
- Dôchodkové dávky	9,8	9,3	9,3	9,3	9,2	9,1	9,1	9,9	10,4	9,7	9,3	-0,7	0,2	-0,4
- Výsluhové dôchodky	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,0	-0,1	-0,1
- Zdravotná starostlivosť	6,1	6,1	6,0	6,0	6,0	6,0	6,4	6,7	6,8	6,7	6,6	0,0	0,6	0,5
- Dlhodobá starostlivosť**	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,5	1,8	2,1	2,3	2,2	0,2	1,0	1,2
- Školstvo	4,7	4,7	4,6	4,3	4,3	4,2	3,9	4,2	4,4	4,2	4,2	-0,4	-0,1	-0,5
- Dávky v nezamest.	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
- Nemoc. a úrazové dávky	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,0	0,0	0,0
- Ostatné soc. transfery	2,3	1,9	1,8	1,7	1,7	1,6	1,5	1,7	1,7	1,7	1,7	-0,8	0,1	-0,6
Saldo	-9,5	-8,7	-8,6	-8,4	-8,5	-8,3	-8,6	-10,2	-11,5	-10,7	-10,2	1,2	-1,9	-0,7

* bez jednorazových vplyvov

** čisté výdavky

Zdroj: RRZ

Na dlhodobé projekcie výdavkov penzijného systému (univerzálneho penzijného systému⁵⁸ a penzijného systému silových rezortov), výdavkov na zdravotníctvo, výdavkov na dlhodobú starostlivosť, vzdelávanie a vybraných výdavkov sociálneho systému používa RRZ vlastné modely.

4.4.1. Projekcie penzijného systému

Penzijný systém v Slovenskej republike⁵⁹ pozostáva z univerzálneho dôchodkového systému a samostatného systému výsluhového zabezpečenia. Systém výsluhového zabezpečenia je samostatný, pomerne malý⁶⁰ penzijný systém určený pre príslušníkov silových rezortov⁶¹, ktorý sa svojimi pravidlami výrazne odlišuje od univerzálneho systému.

V roku 2024 tieto dva systémy spoločne prispeli k deficitu verejnej správy vo výške 2,9 % HDP⁶². V dôsledku demografických zmien by dôchodkový systém pri zachovaní súčasnej legislatívy mohol do roku 2060 vytvoriť dodatočný tlak na verejné financie vo výške približne 1 % HDP, pričom následne by sa tento tlak mohol do roku 2074 postupne znižovať na úroveň blízku súčasnej⁶³. Takmer celý očakávaný budúci tlak na verejné financie bude pochádzať z univerzálneho dôchodkového systému, ktorý pokrýva väčšinu populácie.

⁵⁸ Na účely dlhodobých projekcií univerzálneho dôchodkového systému používa RRZ model [SLOPEM](#).

⁵⁹ V rámci okruhu verejných financií.

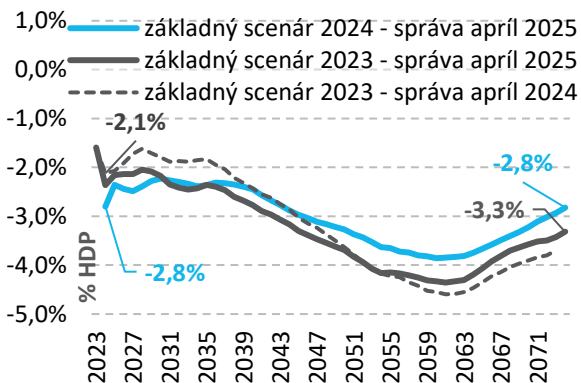
⁶⁰ Výdavky vo výške 0,4 % HDP oproti 9,8 % HDP v univerzálnom systéme v roku 2024.

⁶¹ Systém sociálneho zabezpečenia upravený zákonom č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov sa vzťahuje na profesionálnych vojakov, príslušníkov Policajného zboru, Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchrannej služby, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže a ozbrojených príslušníkov finančnej správy.

⁶² Uvedená hodnota deficitu nezohľadňuje jednorazový pozitívny vplyv oddľžovania nemocníc na príjmy dôchodkového systému Sociálnej poisťovne z dlžného poistenia a nadpriemerného príjmu z dlžného v roku 2024 v objeme 173,7 mil. eur.

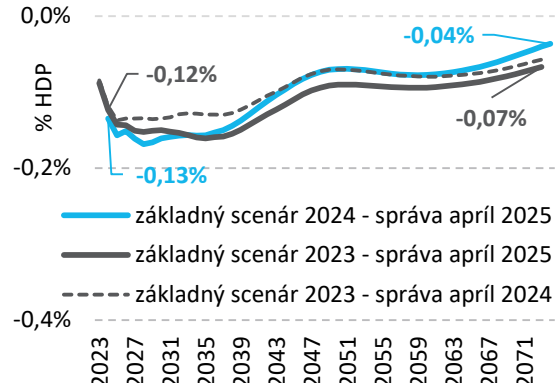
⁶³ Zlepšenie salda v posledných 10 rokoch horizontu súvisí s očakávaným rastom dôchodkového veku a generačnou obmenou dôchodcov, pri ktorej po početných ročníkoch poberateľov (povojnové ročníky a generácia X zo 70.-80. rokov 20. storočia) prídu mladšie a menej početné ročníky generácie Y z 90. rokov 20. storočia.

Graf 33: Saldo univerzálneho systému⁶⁴

Zdroj: výpočty RRZ

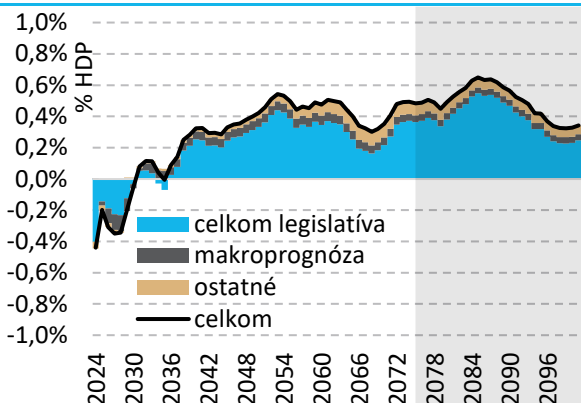
Graf 34: Saldo výsluhového zabezpečenia

Zdroj: výpočty RRZ

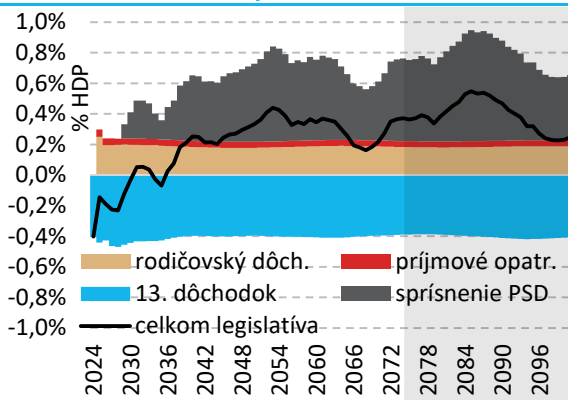
Z pohľadu vplyvu na verejné financie bola v roku 2024 najvýznamnejšou legislatívnou zmenou v dôchodkovom systéme úprava 13. dôchodkov⁶⁵, ktorá má trvalý negatívny vplyv vo výške približne 0,4 % HDP ročne od roku 2024 (Graf 36 - modrá).

Graf 35: Zmena salda dôch. systému v základnom scenári 2024 voči základnému scenáru 2023⁶⁶

Zdroj: výpočty RRZ

Graf 36: Vplyv legislatívy prijatej v roku 2024 na saldo dôchodkového systému

Zdroj: výpočty RRZ

Naopak, zmeny v rodičovskom dôchodku a zvýšenie príjmov z poistného v dôsledku navýšenia maximálneho vymeriavacieho základu budú mať od roku 2025 pozitívny vplyv na saldo dôchodkového

⁶⁴ Konkrétne ide o aktuálne príjmy (od ekonomicky aktívnych ľudí a dlžné poistné) a aktuálne výdavky fondu starobného poistenia, invalidného poistenia a rezervného fondu solidarity. Príjmy nezohľadňujú jednorazové vplyvy, napríklad pozitívny vplyv na výber dlžného poistného (aliquotná časť z celkovej sumy) vyplývajúci z oddňovania zdravotníckych zariadení v roku 2024. Do výdavkov sa okrem starobných, invalidných a pozostalostných dôchodkov započítavajú aj výdavky na trinásť dôchodok, minimálny dôchodok, dôchodok pre invalidov z mladosti a odhad výdavkov na dávky v hmotnej núdzi pre dôchodcov, pričom jednorazové výdavky tiež nie sú zohľadnené (13. dôchodok december 2023, mimoriadna valorizácia v roku 2023).

⁶⁵ Prijatá zákonom č. 87/2024 Z.z.

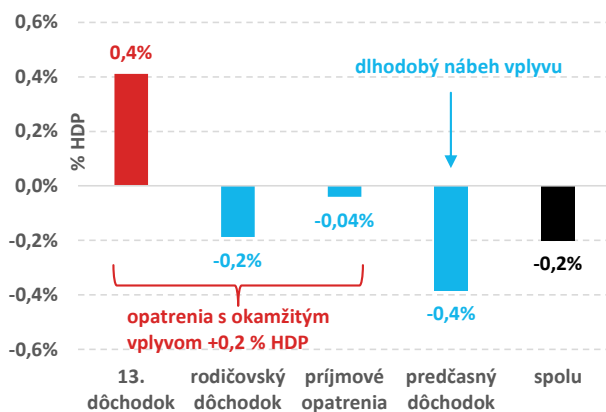
⁶⁶ Príspevok makroprognózy zohľadňuje v roku 2026 jednorazový fiškálny vplyv v sume 359 mil. eur (0,24 % HDP) vyplývajúci z aktivácie mimoriadnej valorizácie dôchodkov od júna 2026 (valorizácia o 5,04 %). Ide o dôsledok predpokladu zrealizovania cien tepla a plynu od roku 2026 v základnom scenári, čo sa prejaví v zvýšenej inflácii (aj) v domácnostiach dôchodcov.

systému na úrovni približne 0,2 % HDP⁶⁷ (Graf 36 - hnedá a červená). V dlhodobom horizonte výraznou mierou prispeje pozitívne aj sprísnenie podmienok na priznanie predčasného starobného dôchodku⁶⁸ (Graf 36 - sivá).

Prijaté legislatívne zmeny by mali v najbližších približne desiatich rokoch zvyšovať tlak na verejné financie, najmä v dôsledku výrazného navýšenia 13. dôchodku, a teda prispievať k rýchlejšiemu nárastu dlhu. V dlhšom časovom horizonte by však mal postupne prevážiť pozitívny vplyv sprísnených podmienok pre predčasné dôchodky, čo by mohlo viesť k nižšej dodatočnej záťaži dôchodkového systému v porovnaní s legislatívnym stavom ku koncu roka 2023 (Graf 33 modrá vs. sivá).

Dôchodkové opatrenia prijaté v roku 2024 zlepšili ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti na horizonte 50 rokov o 0,2 % HDP (Graf 37). Opatrenia, ktorých vplyvy sa prejavujú okamžite však prispievajú ku zhoršeniu ukazovateľa o 0,2 % HDP, naopak, pozitívny vplyv sprísnenia podmienok vzniku nároku na predčasný dôchodok (0,4 % HDP) sa prejaví iba postupne v dlhodobom horizonte.

Graf 37: Vplyv prijatej legislatívy na ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti

Zdroj: výpočty RRZ

Box 1: Vývoj výdavkov a príjmov dôchodkového systému v ZS 2024

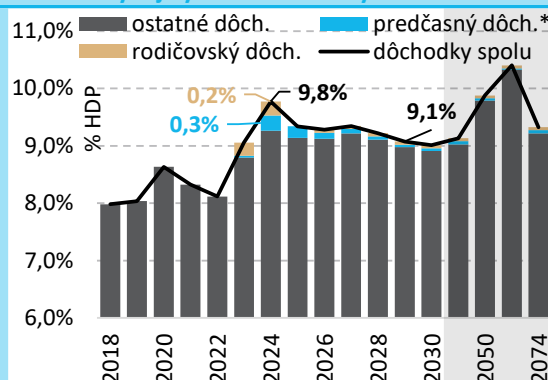
Výdavky univerzálneho dôchodkového systému v projekcii základného scenára roka 2024 do roku 2030 významne klesajú. K tomuto vývoju prispieva najmä zásadné zníženie rodičovského dôchodku a postupné vyprchanie efektu nadmerného odchodu do predčasného dôchodku v rokoch 2023 a 2024, keďže v kontrafaktuálnom scenári by títo poistenci odišli do riadneho starobného dôchodku neskôr. Následne sa v období do roku 2060 postupne naplno prejaví odchod početných ročníkov generácie X narodených v 70. a 80. rokoch 20. storočia z trhu práce. Ku koncu 50-ročného horizontu základného scenára sú však tieto generácie dôchodcov postupne nahrádzané mladšími a menej početnými ročníkmi, čo vedie k poklesu výdavkov na dôchodky v pomere k HDP.

K postupnému poklesu príjmov dochádza najmä z dôvodu automatického vstupu nových účastníkov trhu práce do druhého piliera. V dôsledku toho sa zvyšuje podiel sporiteľov v pracujúcej populácii, čo vedie k znižovaniu príjmov prvého piliera. Zároveň v projekcii rastie aj podiel sporiteľov medzi dôchodcami (s oneskorením), čo tlmí nárast výdavkov z prvého piliera v dlhodobom horizonte.

⁶⁷ Zmeny v rodičovskom dôchodku a zvýšenie maximálnych vymeriavacích základov boli prijaté v rámci balíka konsolidačných opatrení zákonom č. 278/2024 Z.z.

⁶⁸ Zákon č. 352/2022 Z.z. naviazal vývoj dôchodkového veku na vývoj strednej dĺžky života v starobe, no zároveň umožnil poberanie predčasného dôchodku po odpracovaní 40 rokov a znížil krátenie dávky pri splnení tejto podmienky. Pri súčasných demografických predpokladoch by takéto nastavenie v dlhodobom horizonte viedlo ku postupnému zvyšovaniu motivácie odísť do predčasného dôchodku, nakoľko by sa zväčšoval rozdiel medzi dôchodkovým vekom a vekom, v ktorom by bolo dosiahnutých 40 odpracovaných rokov. Zákon č. 87/2024 Z.z. (spolu s úpravou 13. dôchodku) naviazal vývoj potrebného počtu odpracovaných rokov na vývoj dôchodkového veku a zvýšil mieru jeho krátenia na pôvodné úrovne. Takéto sprísnenie podmienok by v budúcnosti malo viesť k nižšiemu počtu predčasných dôchodkov.

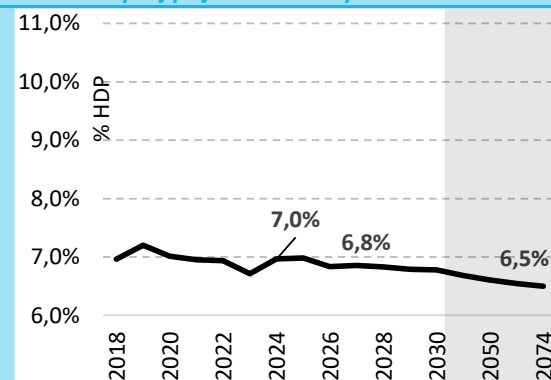
Graf 38: Vývoj výdavkov dôch. systému ZS 2024

Zdroj: výpočty RRZ

Poznámka: *iba vplyv početných odchodov do predčasného dôchodku v roku 2023 a 2024 a zahrnutý dlhodobý vplyv umožnenia odchodu po odpracovanom období po legislatívnych zmenách prijatých v roku 2024. Vrátane 14. dôchodkov v 2022 a 2023 a mimoriadnej valorizácie 2023.

Graf 39: Vývoj príjmov dôch. systému ZS 2024

Zdroj: výpočty RRZ

Poznámka: projekcia odvodových príjmov fondu starobného a invalidného poistenia a rezervného fondu solidarity. Bez prostriedkov postúpených dôchodkovým správcovským spoločnostiam, bez jednorazových vplyvov.

Systém výsluhového zabezpečenia spolu za policajtov a vojakov je, podobne ako univerzálny systém, v súčasnosti deficitný⁶⁹, aj keď z pohľadu rozpočtu verejnej správy ide o výrazne menší vplyv vzhľadom na nízky počet poberateľov. Samotný systém výsluhového zabezpečenia je však výrazne štedrejší v porovnaní s univerzálnym dôchodkovým systémom.

V budúcnosti bude postupne rásť počet policajtov a vojakov, na ktorých sa budú uplatňovať nové, prísnejšie podmienky, zavedené reformou⁷⁰ výsluhového zabezpečenia z roku 2013. Najmä vplyvom tejto reformy by na horizonte 50 rokov nemal výsluhový systém tvoriť dodatočnú záťaž pre verejné financie v porovnaní s dnešným stavom, napriek tomu, že jeho hospodárenie bude naďalej dlhodobo deficitné. Pokles deficitu sa očakáva u vojakov, kde dochádza k postupnému vyrovnávaniu sa so starou záťažou⁷¹.

Dlhodobé (demografické aj ekonomické) projekcie na obdobie 50 rokov sú spojené s pomerne veľkou mierou neistoty, ktorá môže v penzijnom systéme v prípade väčších zmien v predpokladoch dosahovať na konci uvažovaného horizontu výšku 1 % HDP. Je preto potrebné ich vnímať a interpretovať v kontexte tejto neistoty. Tieto projekcie poskytujú najmä indikáciu časového horizontu a rozsahu

⁶⁹ Saldo výsluhového zabezpečenia zahŕňa všetky dávky, ktoré sú financované z poistného na výsluhové zabezpečenie: výsluhový dôchodok, invalidný výsluhový dôchodok, vdovský výsluhový dôchodok, vdovecký výsluhový dôchodok, sirotský výsluhový dôchodok a rodičovský dôchodok. Formálne sú súčasťou výsluhového zabezpečenia aj odchodné a úmrtné, ale vzhľadom na to, že tieto dávky nie sú financované z poistného, ale z rozpočtu ministerstva resp. príslušného služobného úradu (§ 93 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z.), ich projekcie sú zahrnuté v rámci iných výdavkových položiek základného scenára.

⁷⁰ Zákon č. 80/2013 Z. z.

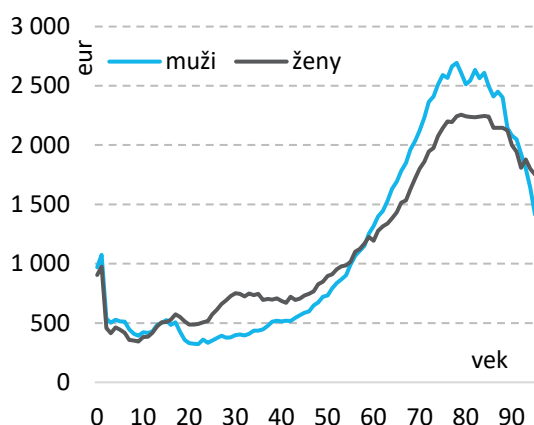
⁷¹ Vplyvom profesionalizácie armády došlo v minulosti k redukcii počtu prispievateľov do výsluhového systému vojakov a k skokovému nárastu počtu výsluhových dôchodcov. Ďalším faktorom, ktorý negatívne vplyva na bilanciu výsluhového systému vojakov, je pomerne vysoké tempo valorizácie výsluhových dôchodkov v minulých obdobiach. Ide o tzv. „starú záťaž“, ktorá nesúvisí so súčasným nastavením systému (miery náhrady, dĺžky poberania dôchodku a pod.), a ktorá postupne zanikne.

ekonomických vplyvov, ktoré môžu nastať v dôsledku starnutia obyvateľstva za predpokladu „no policy change“ t.j. v prípade uplatňovania dnešnej legislatívy počas celého sledovaného obdobia.

4.4.2. Projekcie výdavkov v zdravotníctve

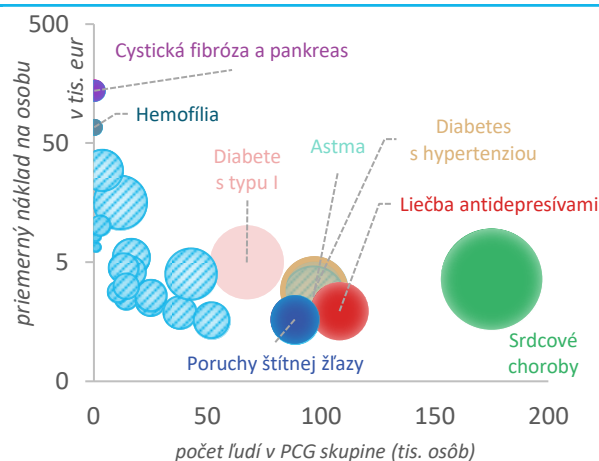
Zdravotníctvo patrí medzi oblasti verejných výdavkov, kde sa dôsledky starnutia populácie prejavajú najvýraznejšie. Očakávané zmeny v demografickej štruktúre obyvateľstva tak budú v najbližších desaťročiach nepriaznivo vplyvať na vývoj výdavkov v zdravotníctve. Náklady na zdravotnú starostlivosť sa na individuálnej úrovni zvyšujú spolu s rastúcim vekom⁷² (Graf 40), čo je dôsledkom vyššieho výskytu chronických ochorení a zložitejšej liečby. Je tak možné očakávať, že vplyvom starnutia populácie bude rásť aj počet ľudí s nákladnejšou liečbou. Najväčší podiel na týchto výdavkoch tvoria ochorenia typické pre staršiu populáciu, ako sú srdcovo-cievne ochorenia⁷³ (Graf 41). Vzťah medzi vekom a nákladmi na zdravotnú starostlivosť sa ale nepredpokladá konštantný a nárast výdavkov v dlhodobom horizonte bude zmiernený dvoma vplyvmi. Očakáva sa, že nárast dĺžky života sa čiastočne prejaví v období strávenom v zdraví⁷⁴, kedy náklady na zdravotnú starostlivosť sú pomerovo nižšie. Zároveň platí, že najvyššie výdavky pripadajú na posledné roky života (tzv. death related costs alebo DRC) a výrazný nárast priemerného veku zomretých ďalej oddiali nástup vysokých nákladov⁷⁵.

Graf 40: Výdavky na zdravotnú starostlivosť na osobu podľa veku v roku 2019

Zdroj: RRZ, údaje MZ SR

Graf 41: Výskyt a ročná nákladovosť chorôb v roku 2023

Zdroj: RRZ, údaje MZ SR

Poznámka: Zvislá os je znázornená v logaritmickej mierke.

⁷² Výnimkou sú náklady ľudí vo veľmi vysokom veku, ktoré majú klesajúcu tendenciu. Dôvody poklesu [Ageing report 2021](#) vysvetľuje ako napríklad nedostatok poznatkov o liečbe ľudí vo veľmi vysokom veku vedúci k zníženiu nákladom, alokovanie obmedzených zdrojov smerom k mladším ročníkom alebo dobrovoľné zriekanie sa zdravotnej starostlivosti zo strany starších ľudí.

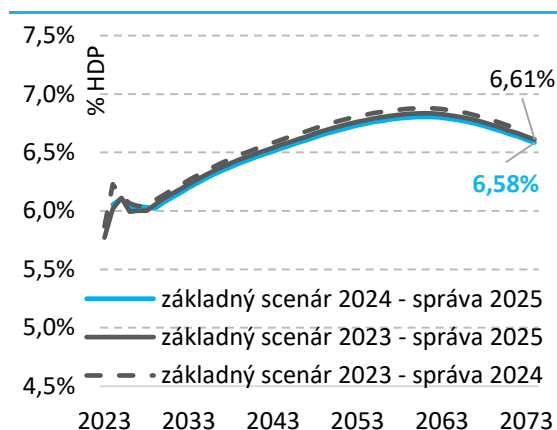
⁷³ Napriek relatívne nízkym jednotkovým nákladom, vysoký počet pacientov trpiacich srdcovocievnyimi ochoreniami znamená, že náklady na liečbu ľudí v týchto PCG skupinách v roku 2023 tvorili takmer 21 % celkových výdavkov na zdravotnú starostlivosť.

⁷⁴ Výdavkové profily (priemerné výdavky na osobu podľa veku a pohlavia) sú modelované tak, že sa upravujú o polovicu nárastu v strednej dĺžke života.

⁷⁵ V základnom scenári sa používa samostatné modelovanie nákladov pripadajúcich na posledné tri roky života. Tento prístup je v súlade s [literatúrou](#), podľa ktorej je tvar vekovo-špecifických profilov výdavkov ovplyvnený aj efektom blízkosti k smrti (proximity to death).

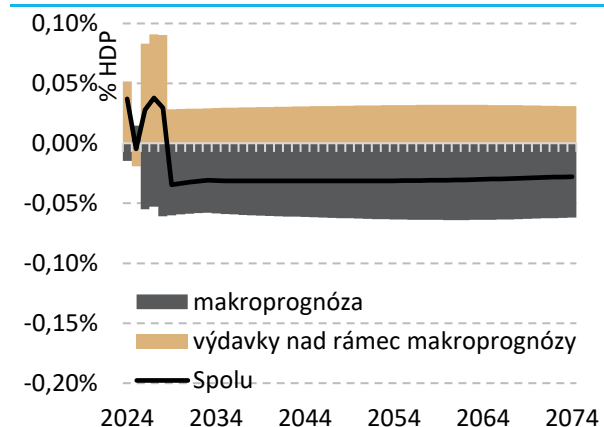
Popri zmenách v štruktúre obyvateľstva budú na výdavky na zdravotnú starostlivosť v dlhodobom horizonte vplývať aj nedemografické faktory. Medzi tie patrí najmä to, že výdavky na zdravotnú starostlivosť sa na agregátnej úrovni správajú (empiricky) ako luxusný statok. Inými slovami, rast životnej úrovne populácie je sprevádzaný nárastom dopytu po rozsahu a kvalite zdravotníckych služieb, čo sa prejavuje aj v rastúcom podiele výdavkov na zdravotnú starostlivosť na HDP⁷⁶.

Graf 42: Projekcie výdavkov na zdravotníctvo

Zdroj: RRZ

Graf 43: Zmena výdavkov na zdravotníctvo v základnom scenári 2024 voči základ. scenáru 2023

Zdroj: RRZ

Projekcia výdavkov na zdravotníctvo v základnom scenári 2024 odráža kombinovaný vplyv demografických a nedemografických faktorov. V úvodných dekádach výdavky rastú v dôsledku starnutia populácie a zvyšujúceho sa dopytu po zdravotnej starostlivosti v súvislosti s rastúcou životnou úrovňou. V závere projekcie sa dynamika výdavkov stabilizuje v dôsledku vývoja vekovej štruktúry populácie.

Oproti základnému scenáru 2023 predpokladá vývoj v roku 2024 mierne nižší rast výdavkov na zdravotnú starostlivosť a to približne o 0,03 % HDP. Tento rozdiel je výsledkom viacerých protichodných faktorov. Vyššie čerpanie výdavkov na zdravotnú starostlivosť v roku 2024 zvýšilo základný scenár o 0,05 % HDP (Graf 43, rozdiel medzi modrou a plnou čiernou), najmä v dôsledku rýchlejšieho rastu financovania zdravotnej starostlivosti mimo nemocníc. Tento nárast bol čiastočne tlmený nižším očakávaným rastom výdavkov v roku 2025 o 0,02 % HDP. Spresnenie profilu strednodobej prognózy bez dopadu na dlhodobú udržateľnosť znamená zníženie odhadu pre rok 2025 o 0,05 % HDP, a zároveň zvýšenie pre roky 2026 až 2028 o rovnakú hodnotu. V neposlednom rade, aktualizácia makroekonomických predpokladov prispela k zníženiu úrovne výdavkov v dlhodobom horizonte o 0,06 % HDP. V kumulatívnom vyjadrení tak tieto faktory vedú k miernemu zlepšeniu výhľadu dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

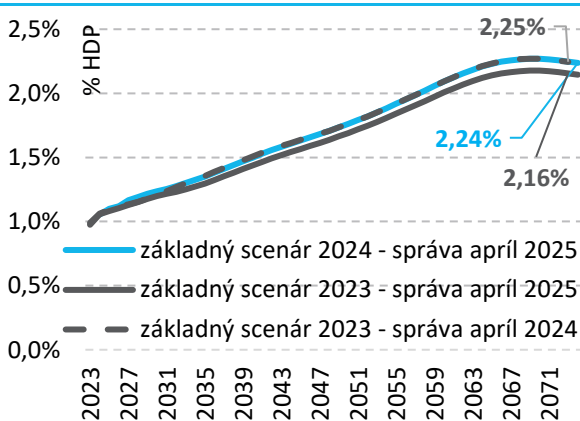
⁷⁶ Pri projekcii tempa rastu výdavkov na dlhodobom horizonte sa predpokladá rast jednotkových nákladov o rast HDP na osobu, na ktorý je uplatnená elasticita. Elasticita na úrovni 1,1 postupne lineárne klesá až dosiahne v horizonte 80 rokov hodnotu 1.

4.4.3. Dlhodobá starostlivosť

Dlhodobá starostlivosť zahŕňa zdravotnú a sociálnu starostlivosť o ľudí s chronickými ochoreniami, mentálnym alebo fyzickým postihnutím, ktorí sú odkázaní na pomoc iných osôb⁷⁷. Býva časovo náročná a spojená s dodatočnou finančnou záťažou domácností. Okrem zdravotnej starostlivosti štát odkázaným osobám a ich opatrovateľom poskytuje tzv. kompenzačné príspevky a samosprávy zabezpečujú poskytovanie starostlivosti prostredníctvom sociálnych služieb⁷⁸.

Čisté výdavky⁷⁹ dlhodobej starostlivosti v základnom scenári 2024 by mohli v roku 2074 dosiahnuť 2,24 % HDP, čo **v porovnaní s rokom 2024 znamená dodatočný tlak na verejné financie vo výške 1,18 % HDP (Graf 44)**. Vyšší rast výdavkov v porovnaní s rastom HDP je spôsobený najmä demografickými a ekonomickými faktormi. Projekcia predpokladá nárast počtu osôb odkázaných na pomoc iných osôb v dôsledku starnutia populácie, čo bude viesť ku nárastu dopytu po dlhodobej starostlivosti⁸⁰.

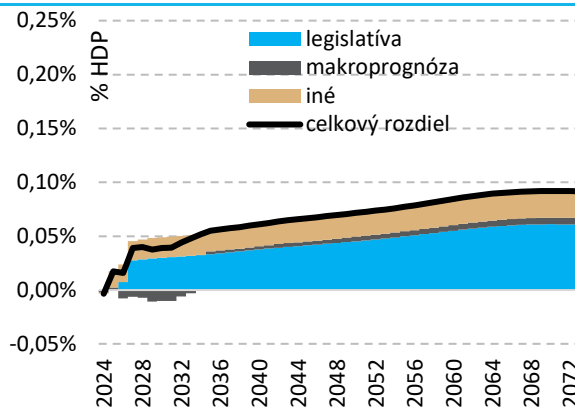
Graf 44: Projekcie výdavkov na dlhodobú starostlivosť

Zdroj: RRZ

Poznámka: ide o čisté výdavky definované ako rozdiel výdavkov a príjmov VF súvisiacich s dlhodobou starostlivosťou.

Graf 45: Zmena výdavkov na dlhod. starost. v základnom scenári 2024 voči základ. scenáru 2023

Zdroj: RRZ

Poznámka: Rozdiel medzi čistými výdavkami v základnom scenári 2024 a aktualizovaným základným scenárom 2023.

Oproti základnému scenáru 2023 sa predpokladá vyšší nárast výdavkov, pričom rozdiel postupne rastie k 0,09 % HDP v roku 2073. (Graf 45) Tento rozdiel je tvorený najmä legislatívnou zmenou – zvýšením minimálnej mzdy z 57 % na 60 % priemernej mzdy spred dvoch rokov⁸¹. V metodike základného scenára

⁷⁷ Ide najmä o pomoc pri vykonávaní bežných denných činností napr. vstávanie z postele, polohovanie, presun po domácnosti, vylučovanie, osobná hygiena, stravovanie a pod. Dlhodobá starostlivosť zahŕňa aj pomoc s inštrumentálnymi dennými činnosťami (upratovanie, príprava stravy, preprava, nakupovanie a i.), dlhodobú ošetrovateľskú starostlivosť či paliatívnu starostlivosť.

⁷⁸ Aby nedochádzalo k duplicitnému započítavaniu výdavkov, projekcie výdavkov dlhodobej starostlivosti v tejto podkapitole zahŕňujú len výdavky na kompenzačné príspevky ŽP podľa zákona č. 447/2008 Z.z. a vybrané sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z. Výdavky dlhodobej zdravotnej starostlivosti sú súčasťou projekcie výdavkov v zdravotníctve.

⁷⁹ Čisté výdavky sú definované ako rozdiel medzi výdavkami a príjmami verejných financií spojených s dlhodobou starostlivosťou (napr. úhrady klientov v zariadeniach). Predstavujú vplyv na deficit hospodárenia verejných financií.

⁸⁰ Podrobná [metodika projekcie výdavkov a príjmov dlhodobej starostlivosti](#) je k dispozícii na webe RRZ.

⁸¹ Zvýšenie prijaté zákonom č. 289/2024 Z.z.

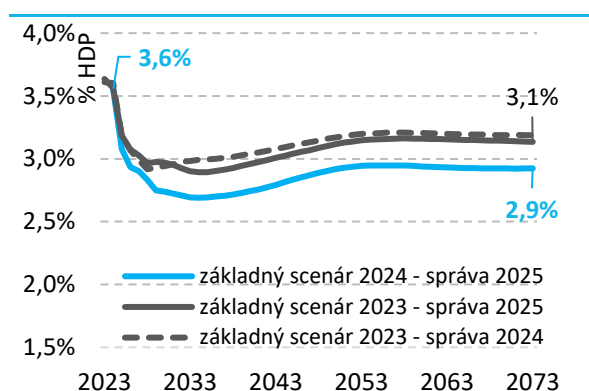
RRZ sa v strednodobom horizonte v súlade s dlhodobou praxou príspevok na opatrovanie zvyšuje podľa rastu čistej minimálnej mzdy.

4.4.4. Projekcie výdavkov sociálneho systému

Projekcie výdavkov sociálneho systému zahŕňajú **štátne sociálne dávky, dávky sociálnej pomoci, nemocenské dávky, dávky v nezamestnanosti a daňový bonus na dieťa** (Graf 48 až Graf 51). Ostatné výdavky sociálneho systému sú zahrnuté v predchádzajúcich podkapitolách (dávky dôchodkového poistenia, vybrané sociálne služby a kompenzácie ŽZP).

V základnom scenári klesnú výdavky sociálneho systému na horizonte 50 rokov o 0,6 % HDP (Graf 46). V strednodobom horizonte dochádza k výraznejšiemu poklesu výdavkov v pomere k HDP, čo súvisí najmä s chýbajúcou automatickou valorizáciou u niektorých dávok, očakávaným poklesom počtu detí a tiež znižovaním daňového bonusu na dieťa podľa pôvodnej legislatívy ako aj ďalšími zmenami v roku 2024. V dlhodobom horizonte výdavky pokračujú ešte určitý čas v miernom poklese, a to najmä v dôsledku demografického vývoja (pokles počtu detí).

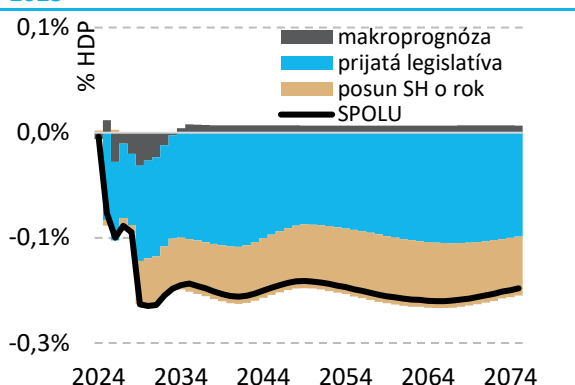
Graf 46: Projekcie výdavkov sociálneho systému

Zdroj: RRZ

Poznámka: bez dávok v hmotnej núdzi pre poberateľov, ktorí dovŕšili dôchodkový vek.

Graf 47: Zmena výdavkov sociálneho systému v základnom scenári 2024 voči základ. scenáru 2023

Zdroj: RRZ

Poznámka: SH označuje strednodobý horizont.

V porovnaní so základným scenárom z roku 2023 predpokladá základný scenár vychádzajúci z roku 2024 nižšie vybrané výdavky na dávky sociálneho systému, a to celkovo o 0,2 % HDP do roku 2074 (Graf 46, rozdiel medzi modrou a plnou čiernou). K tomuto trvalému zníženiu prispela kombinácia prijatých konsolidačných opatrení na strane sociálnych dávok a aktualizácia makroekonomického výhľadu.

Najväčší vplyv na strane prijatej legislatívy predstavovala reforma daňového bonusu od roku 2025⁸², ktorá zlepšila dlhodobú udržateľnosť verejných financií o 0,1 % HDP (Graf 47). Reforma zaviedla pevne stanovené sumy daňového bonusu 100 eur mesačne na dieťa do 15 rokov a 50 eur mesačne na dieťa vo veku 15 až 18 rokov⁸³. Daňový bonus pre deti nad 18 rokov bol zrušený. Zároveň bolo zavedené

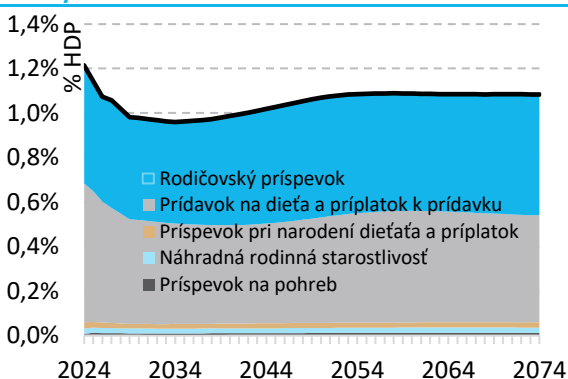
⁸² Pôvodné dočasné zvýšenie sumy daňového bonusu bolo platné do konca roka 2024, pričom legislatíva prijatá v roku 2024 v rámci konsolidačného balíčka prehĺbila tento pokles.

⁸³ V roku 2024 si mohol daňovník uplatniť daňový bonus na vyživované dieťa podľa § 52zpp ods. 4 a 5 zákona o dani z príjmov vo výške 50 eur mesačne, ak vyživované dieťa dovŕšilo 18 rokov veku a 140 eur mesačne, ak vyživované dieťa nedovŕšilo 18 rokov veku.

postupné krátenie daňového bonusu pre daňovníkov s mesačným príjmom nad 2 477 eur. Tieto zmeny majú trvalý charakter a v dlhodobom horizonte tak prispievajú k zníženiu výdavkov v pomere k HDP. Naopak, marginálny negatívny vplyv ($<0,01$ % HDP) mal nárast fixného príspevku na pohreb zo 79,67 eura na 200 eur, účinný od 1. januára 2025. K zníženiu projekcie výdavkov prispela aj aktualizácia makroekonomického vývoja približne o 0,1 % HDP.

Vývoj vybraných **štátnych sociálnych dávok** (Graf 46 až Graf 49) v projekcii do značnej miery odráža demografické trendy a vývoj na trhu práce. Dávky naviazané na počet detí (napr. prídavok na dieťa či rodičovský príspevok) kopírujú očakávaný pokles detskej populácie v najbližších rokoch, čo vedie k ich pozvoľnému poklesu v pomere k HDP. Naopak dávky sociálnej pomoci (napr. dávka v hmotnej núdzi) sa vyvíjajú stabilnejšie, keďže sú ovplyvnené najmä mierou nezamestnanosti a ekonomicky neaktívneho obyvateľstva. Legislatívne nastavenie týchto dávok zároveň limituje ich rast – východiskovo platí buď minimálna valorizácia (viazaná napríklad na životné minimum), alebo výška dávky zostáva fixná a mení sa len rozhodnutím vlády. V dlhodobom horizonte sa ale predpokladá naviazanie výšky dávok na vývoj priemernej mzdy tak, aby miera náhrady ostala stabilná.

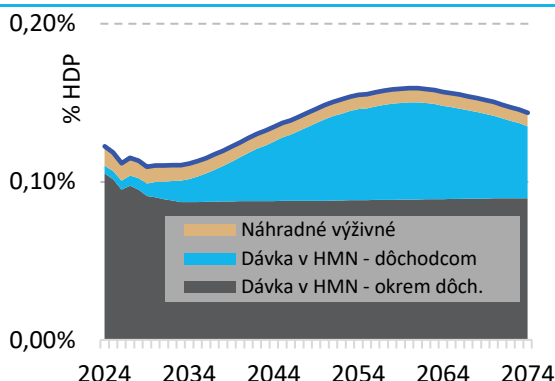
Graf 48: Projekcia výdavkov na štátne sociálne dávky v základnom scenári 2024

Zdroj: RRZ

Poznámka: Pokles vybraných dávok voči HDP v strednodobom horizonte v základnom scenári je aj dôsledkom zrušenia pôvodných zákonných valorizačných mechanizmov v dotknutých zákonoch (tzv. rodinnom balíčku).

Graf 49: Projekcia výdavkov na dávky soc. pomoci v základnom scenári 2024

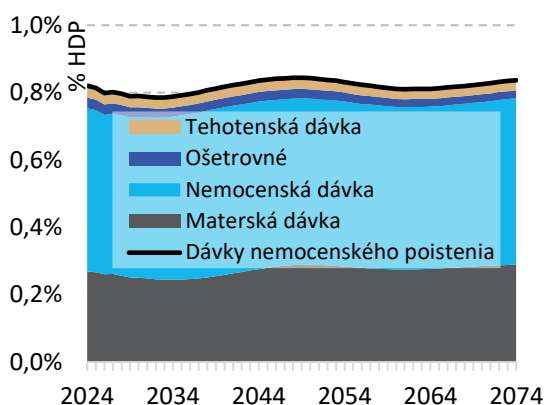
Zdroj: RRZ

Poznámka: Dávky v hmotnej núdzi (DvHN) súvisiace s doplatkami k dôchodku sú z dôvodu vecnej povahy prezentované aj ako súčasť výdavkov na dôchodky v kapitole 4.4.1. Z pohľadu vplyvu na bilanciu a ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti sú v základnom scenári zahrnuté len raz.

Výdavky na **dávky nemocenského poistenia** (Graf 50) ostávajú v projekcii pomerne stabilné. Ich vývoj je primárne ovplyvnený mierou zamestnanosti a demografickými faktormi. Materská dávka na začiatku projekcie mierne klesá v pomere k HDP, čo súvisí s očakávaným poklesom počtu detí narodených ženám v produktívnom veku. Ostatné dávky (ošetrovné, tehotenské) ostávajú objemovo marginálne.

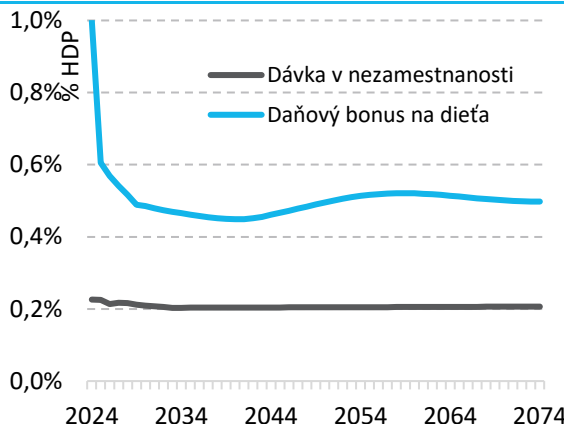
Dávka v nezamestnanosti vykazuje mierny pokles až stabilizáciu v dlhodobom horizonte, kedy tento vývoj odzrkadľuje predpokladaný pozitívny trend na trhu práce. Táto stabilizáciu celkových výdavkov predstavuje aj ich väzba na priemernú mzdu, ktorá zabezpečuje udržiavanie miery náhrady.

**Graf 50: Projekcia výdavkov na nemocenské dávky
v základnom scenári 2024**

Zdroj: RRZ

**Graf 51: Projekcia výdavkov na vybrané dávky soc.
systému v základnom scenári 2024**

Zdroj: RRZ

4.5. Iné implicitné a podmienené záväzky

V základnom scenári sú zohľadnené aj ďalšie príjmy a výdavky vyplývajúce z implicitných⁸⁴ a podmienených⁸⁵ záväzkov verejnej správy. Ide o záväzky, ktoré nemusia ovplyvňovať saldo v metodike ESA2010 v súčasnosti, ale budú mať vplyv na saldo a dlh pri ich realizácii v budúcnosti. Na účely zostavenia základného scenára a výpočtu ukazovateľa udržateľnosti je dôležitou podmienkou poznanie vplyvu týchto záväzkov na saldo a dlh⁸⁶.

Pri zostavovaní základného scenára boli rovnako ako v minuloročnej správe identifikované nasledovné položky iných implicitných alebo podmienených záväzkov: **splácanie PPP projektov a schéma financovania nákladov na likvidáciu jadrových zariadení.**

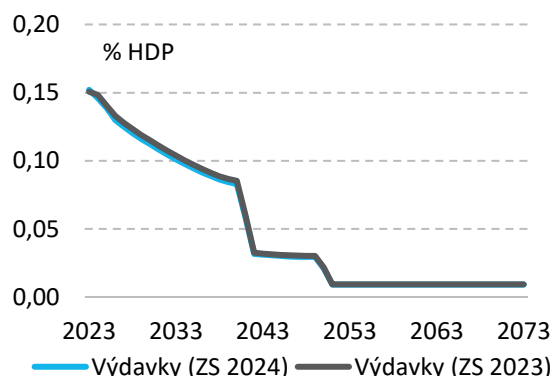
V súčasnosti sú do projekcie zahrnuté dva PPP projekty – rýchlostná cesta R1 a projekt D4/R7 s obchvatom Bratislavy. V porovnaní so správou z apríla 2024 došlo k aktualizácii odhadu vplyvov na základe skutočných výdavkov v roku 2024 (Graf 52).

Aktualizácia odhadu dlhodobého vplyvu schémy vyradovania jadrových zariadení (Graf 53) na verejné financie vychádza najmä z aktualizácie projekcií, ktoré boli Rade zaslané ministerstvom hospodárstva v marci 2025. Medzi najvýznamnejšie zmeny patrí aktualizácia makroekonomických predpokladov, najmä inflácie, v súlade s predpokladmi základného scenára.

⁸⁴ Implicitné záväzky definuje zákon o rozpočtovej zodpovednosti ako „rozdiel medzi očakávanými budúcimi výdavkami subjektov verejnej správy a očakávanými budúcimi príjmami subjektov verejnej správy, ktoré vyplývajú z finančných dôsledkov spôsobených budúcim uplatňovaním práv a povinností ustanovených právnym poriadkom Slovenskej republiky, ak tieto nie sú súčasťou dlhu verejnej správy“.

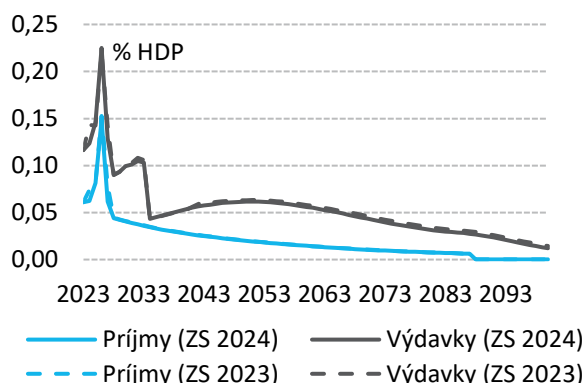
⁸⁵ Podmienené záväzky ústavný zákon priamo nedefinuje, ide však o záväzky, ktoré sa materializujú do výdavkov rozpočtu len po splnení určitých podmienok. Výška záväzku sa v čase vzniku zvyčajne nedá spoľahlivo oceniť a rovnako nemusí byť zrejmé obdobie, ku ktorému sa povinnosť viaže.

⁸⁶ Celková výška týchto záväzkov sa vypočítava pri výpočte čistého bohatstva SR (Súhrnná výročná správa SR). Ide však o odlišný pohľad, keďže nie všetky identifikované záväzky sa musia prejavovať v salde a dlhu (resp. môžu sa prejavovať len čiastočne). Napríklad podmienený záväzok zo súdneho sporu sa nemusí v salde prejavovať vôbec, ak štát daný súdny spor vyhrá a nevzniknú mu dodatočné náklady. Súčasťou základného scenára sú preto len tie implicitné a podmienené záväzky, ktorých vplyv na saldo možno odhadnúť.

Graf 52: Platba za dostupnosť PPP projektov a výdavky na údržbu

Zdroj: MD SR, RRZ

ZS – základný scenár

Graf 53: Schéma likvidácie jadrových zariadení – zmeny v projekcii

Zdroj: RRZ, MH SR

ZS – základný scenár

Podmienené záväzky zo súdnych sporov a poskytnutých záruk neboli v základnom scenári zohľadnené vzhľadom na neistotu ohľadne materializácie týchto záväzkov a potreby definovania jasnej metodiky zahrnutia možných rizík pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Podľa Súhrnnej výročnej správy SR za rok 2023⁸⁷ dosiahli podmienené záväzky k 31.12.2023 výšku 21 243 mil. eur (17,2 % HDP). Z tejto sumy len časť pripadajúca na Európsky nástroj finančnej stability (EFSF) vo výške 2 319 mil. eur (1,9 % HDP) je zahrnutá v základnom scenári, keďže tieto záväzky sú súčasťou hrubého dlhu⁸⁸.

Ďalšie dodatočné riziká vyplývajú aj z potreby **adaptácie na klimatické zmeny**, tie však zatiaľ nie sú súčasťou základného scenára vzhľadom na chýbajúce odhady. Dosiahnutie uhlíkovej neutrality do roku 2050, ku ktorej sa Európska únia zaviazala, bude spojené s dodatočnými nákladmi pre jednotlivé členské krajiny⁸⁹.

4.6. Základný scenár dlhodobého vývoja verejných financií

Spojením strednodobého scenára s dlhodobými projekciami príjmov a výdavkov citlivých na starnutie populácie a zahrnutím ďalších implicitných a podmienených záväzkov vznikne základný scenár dlhodobého vývoja verejných financií.

Nižšie uvedené grafy ilustrujú vývoj primárneho salda a hrubého dlhu verejnej správy v horizonte do roku 2074, vychádzajúc z roku 2024. **Dlh verejnej správy by podľa tejto modelovej projekcie nezastaviteľne stúpал na celom horizonte.** Ani v jednom roku by sa nedostal pod najvyššie sankčné

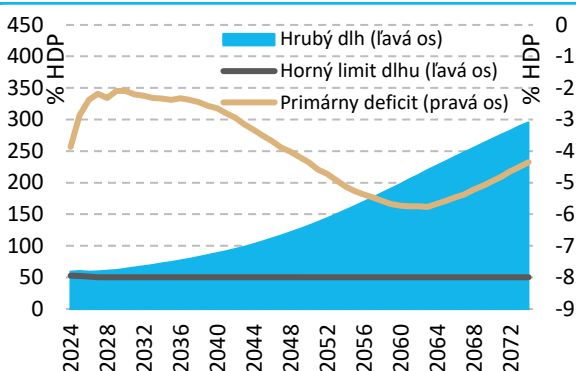
⁸⁷ Vláda SR, [Návrh súhrnnej výročnej správy za rok 2023](#), november 2024, str. 47.

⁸⁸ V metodike národných účtov sa do dlhu zaznamenáva časť záväzkov voči EFSF. Na konci roku 2023 bol vplyv EFSF na hrubý dlh 1 973 mil. eur (1,6 % HDP).

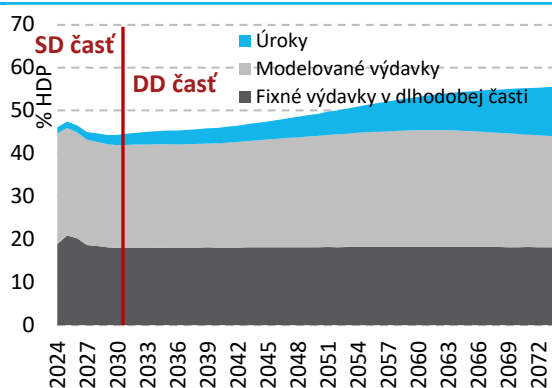
⁸⁹ Podľa britskej fiškálnej rady (OBR) prispievajú dodatočné náklady na znižovanie emisií a prispôsobenie sa klimatickej zmene k zvýšeniu verejného dlhu o 20 % HDP do roku 2050. Náklady dosiahnutia nulových čistých emisií uhlíka sa pre veľké krajiny EÚ odhadujú približne vo výške 0,5 % HDP ročne (OBR, [Fiscal risks and sustainability](#), júl 2023, Box 3.3, str. 87).

pásmu dlhovej brzdy a už v roku 2025 by presiahol maastrichtské kritérium 60 % HDP. Nárast podielu dlhu na HDP je určený aktuálnym vysokým deficitom verejných financií a v dlhodobej časti nárastom výdavkov citlivých na starnutie populácie. **Za predpokladu nezmenených politík by dlh na konci roku 2074 dosiahol 295,7 % HDP (Graf 54).** Ide o hypotetický scenár, keďže trhy by prestali financovať potreby Slovenska už pri významne nižších úrovniach dlhu. Pri zohľadnení reakcie finančných trhov, ale aj domácností a podnikateľov sa rok, kedy sa teoreticky Slovensko prestane financovať, významne priblíži. Zároveň ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti stanovuje horný limit dlhu vo výške 50 % HDP od roku 2027⁹⁰, pričom definuje odstupňované sankcie, v prípade, že sa dlh blíži k tomuto limitu. Na základe toho vláda, ministerstvo financií a samosprávy majú povinnosť reagovať na zvyšujúci sa dlh opatreniami v zmysle stanovených sankcií, čo by malo zabrániť zotrvaníu dlhu nad horným limitom.

Nárast dlhu je v základnom scenári určený deficitným hospodárením verejnej správy v roku 2024 a jeho postupným zvyšovaním, ktoré do veľkej miery ovplyvní nárast výdavkov citlivých na starnutie populácie. Zvyšovanie dlhu by následne spôsobilo prudký nárast výšky platených úrokov a opätovne by tak prispelo k ďalšiemu nárastu dlhu. Z uvedeného vyplýva, že **z pohľadu dlhodobej udržateľnosti je kľúčové zabezpečiť primeranú úroveň dlhu v súčasnosti, aby sa aj po zohľadnení demografického vývoja dlh pohyboval stále na „bezpečnej úrovni“.** Opustenie „bezpečnej úrovne“ automaticky vedie k nekontrolovanému nárastu deficitu a ďalšiemu nárastu dlhu a zvyšovaniu pravdepodobnosti neschopnosti splatiť svoj dlh (default).

Graf 54: Projekcia vývoja dlhu a primárneho deficitu v základnom scenári

Zdroj: RRZ

Graf 55: Projekcia výdavkov v základnom scenári

Zdroj: RRZ

SD – strednodobá projekcia
DD – dlhodobá projekcia

⁹⁰ Do roku 2017 bol horný limit dlhu stanovený vo výške 60 % HDP, počnúc rokom 2018 klesá o 1 p.b. ročne, až kým v roku 2027 nedosiahne trvalých 50 % HDP.

Tabuľka 7: Základný scenár verejných financií*

(% HDP)	Strednodobá časť						Dlhodobé projekcie				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2040	2050	2060	2070	2074
Príjmy	41,8	43,1	42,5	41,0	40,4	40,1	39,8	39,7	39,7	39,6	39,5
Daňové príjmy	19,6	20,5	20,4	20,0	19,8	19,8	19,7	19,7	19,7	19,7	19,7
Sociálne a zdravotné odvody	16,0	16,1	15,7	15,8	15,5	15,4	15,4	15,5	15,5	15,4	15,4
Nedaňové príjmy	3,9	4,0	3,7	3,6	3,5	3,4	3,3	3,2	3,2	3,2	3,1
Granty a transfery	2,3	2,5	2,7	1,6	1,6	1,5	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Výdavky	-47,1	-47,5	-46,5	-45,0	-44,6	-44,3	-46,0	-49,3	-53,2	-55,1	-55,6
Primárne výdavky	-45,7	-45,9	-44,9	-43,2	-42,7	-42,2	-42,4	-44,1	-45,4	-44,5	-43,9
Fixné v dlhodobej časti	-19,9	-20,9	-20,2	-18,7	-18,4	-18,2	-18,1	-18,1	-18,2	-18,2	-18,1
Výdavky citlivé na demografiu	-25,6	-24,8	-24,4	-24,3	-24,1	-23,8	-24,2	-25,9	-27,2	-26,4	-25,8
Náklady na ukonč. prevádzky JE	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PPP projekty a náklady na údržbu	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Úroky	-1,4	-1,5	-1,6	-1,8	-2,0	-2,2	-3,6	-5,2	-7,8	-10,6	-11,7
Saldo VS	-5,3	-4,4	-4,0	-4,0	-4,3	-4,3	-6,2	-9,5	-13,5	-15,6	-16,0
Primárne saldo VS	-3,9	-2,9	-2,4	-2,2	-2,3	-2,1	-2,6	-4,3	-5,7	-5,0	-4,4
Štrukturálne saldo VS	-4,2	-4,1	-3,9	-3,9	-4,3	-4,3	-6,2	-9,5	-13,5	-15,6	-16,0
Hrubý dlh VS	59,3	60,2	59,2	59,7	60,8	61,8	88,3	131,8	198,0	269,0	295,7
<i>Implicitná úroková miera</i>	<i>2,68%</i>	<i>2,40%</i>	<i>2,61%</i>	<i>2,84%</i>	<i>3,08%</i>	<i>3,36%</i>	<i>4,15%</i>	<i>4,03%</i>	<i>4,04%</i>	<i>4,04%</i>	<i>4,04%</i>

Zdroj: RRZ

* neobsahuje predpoklady o hospodárení podnikov štátnej správy, ani Národnej banky Slovenska

5. Generačné účty

Jedným z aspektov dlhodobej udržateľnosti verejných financií je **medzigeneračná spravodlivosť**. Keďže spravodlivosť je z ekonomického pohľadu normatívny koncept, cieľom RRZ je kvantitatívne ilustrovať medzigeneračné transfery bez poskytovania odporúčaní. Na tento účel sa používajú tzv. generačné účty, pomocou ktorých je možné odhadnúť veľkosť fiškálnych nákladov a výnosov jednotlivých populačných ročníkov počas ich života⁹¹. V prípade, ak dôjde k zásadnejšej reforme niektorej z vládnych politík, ako je napríklad prijatie konsolidačného balíčka v roku 2024, je možné pomocou generačných účtov zároveň analyzovať nielen fiškálne, ale aj redistribučné vplyvy na jednotlivé ročníky.

Ako už samotný názov naznačuje, generačný účet je akýmsi súhrnným účtom, ktorý hovorí o tom, koľko priemerný človek danej generácie počas svojho života zaplatí na daniach do rozpočtu verejnej správy, a naopak koľko z neho získa v rôznej forme verejných služieb a transferov. Presnejšie ide o **súčasnú hodnotu kumulatívneho salda platieb (tzv. čisté dane) priemerného človeka danej generácie** počas jeho života⁹². Viac technických detailov o generačných účtoch bolo popísaných v správe o dlhodobej udržateľnosti z apríla 2014⁹³.

Východiskom pre zostrojenie generačných účtov je popri dlhodobých demografických prognózach najmä vekový profil jednotlivých verejných politík pre priemerného človeka ([Graf 56](#)) kedy ich spojením vznikne sumárny profil⁹⁴ vyjadrujúci čistú finančnú pozíciu jednotlivca voči verejným financiám v jednotlivých fázach jeho života (plná čierna čiara). Podľa tohto profilu je v súčasnosti **priemerný Slovák od narodenia do 23 rokov života čistým poberateľom z verejných financií** najmä kvôli nákladom na vzdelávanie, zdravotnú starostlivosť a rodinným dávkam. Počas produktívneho života sa vďaka ekonomickej aktivite stáva čistým platiteľom, pričom najviac prispieva na odvodoch a daniach. Dosiahnutím dôchodkového veku sa človek najmä vďaka dôchodkovému systému a nákladom na zdravotnú starostlivosť opäťovne stáva čistým poberateľom⁹⁵.

⁹¹ Zjednodušene povedané, porovnaním toho koľko človek počas svojho života odvedie vo forme daní a odvodov a koľko získa vo forme dávok, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a podobne.

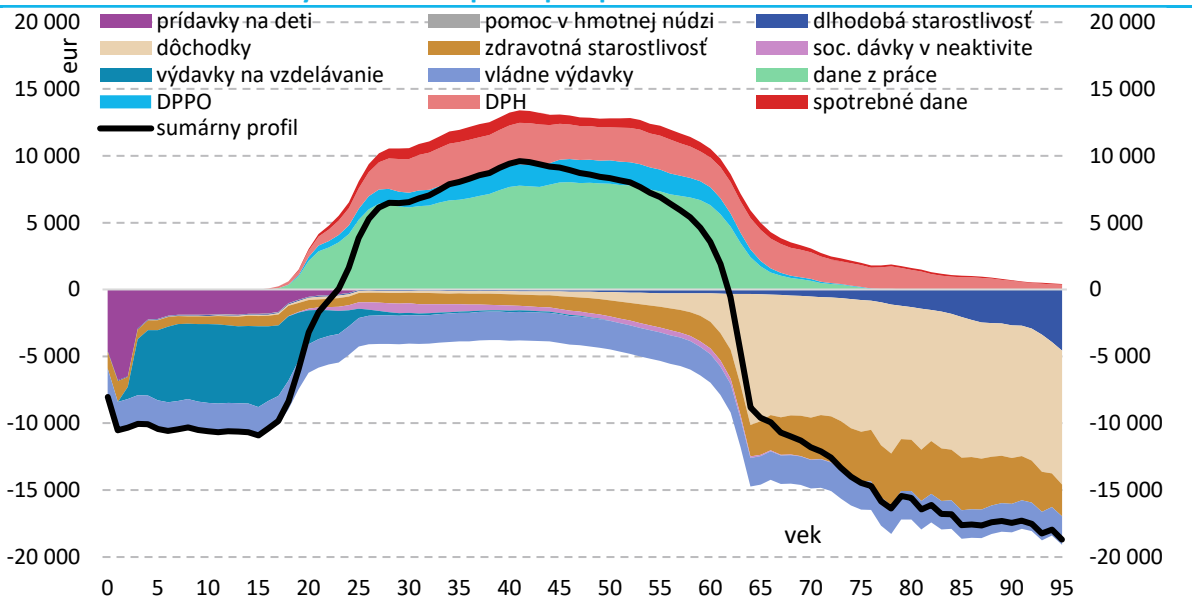
⁹² Pre súčasnú generáciu (t. j. ročníky 2023 a menej) sa nesleduje spätne ich história od narodenia, ale kvantifikuje sa, aké fiškálne bremeno resp. prínos budú ešte predstavovať (napríklad dnes 50-ročný) od dnes do smrti. Dôvodom je aj fakt, že minulosť je už zohľadnená v existujúcom dlhu verejnej správy.

⁹³ [Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií \(apríl 2014\)](#).

⁹⁴ Vzhľadom na predpoklad o nemennosti politík sa v literatúre uvedený profil (per capita) do budúcnosti indexuje iba o rast produktivity. RRZ pri tých politikách, ktoré modeluje, zohľadnila aj ďalšie úpravy. Vzhľadom na naviazanie dôchodkového veku na vývoj strednej dĺžky života sa profily viažuce na dôchodkový vek (dôchodky, odvody, dane z príjmu) upravili tak, aby zodpovedali vývoju participácie, ale aj samotným parametrom danej politiky (napr. spôsob valorizácie dôchodkov, nastavenie druhého piliera a pod.). Rovnako, výdavky na zdravotníctvo zohľadňujú zvýšené náklady spojené so zomieraním, či nárast strednej dĺžky života (v súlade s predpokladmi EK 50 % nárastu strednej dĺžky života je v dobrom zdraví) a rastú rýchlejšie ako HDP (elasticita 1,1 konvergujúca k 1). Výdavky na rodinné dávky zase zohľadňujú vývoj počtu detí.

⁹⁵ Vekový profil sa uvádza na úrovni jednotlivca (podiel na celej populácii v danej vekovej kohorte), nejde teda o priemernú výšku dávky/dane poberateľa/platiteľa, keďže daná politika zvyčajne nepokrýva celú populáciu (napr. nemocenské). Dôvodom je zámer tento profil aplikovať na demografické projekcie populácie.

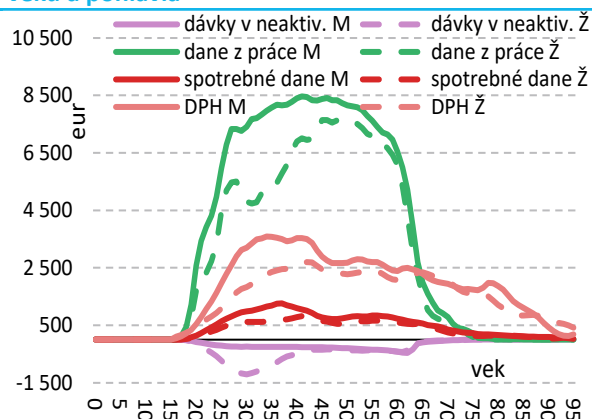
Graf 56: Dane a transfery v roku 2024 per capita podľa veku

Zdroj: RRZ

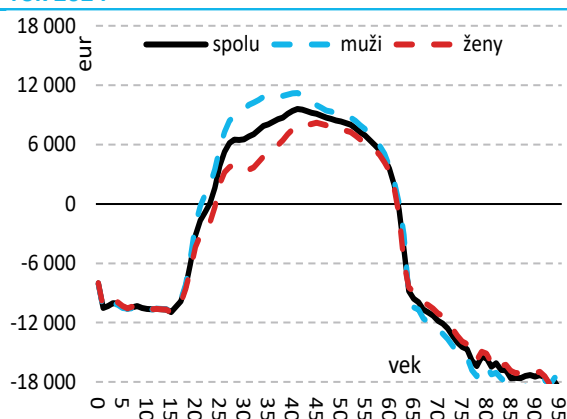
Z hľadiska pohlavia (Graf 57) v jednotlivých vekových kategóriách existujú rozdiely, čo je dané okrem štatisticky vyššej miery zamestnanosti mužov a ich vyššími mzdami, životným cyklom. Najvýraznejší rozdiel z pohľadu salda platieb predstavuje výpadok na trhu práce u žien vplyvom materstva, kedy dočasný odchod z trhu práce sa na jednej strane prejaví zvýšeným poberaním transferov v podobe dávok počas neaktivity na trhu práce (najmä vplyvom čerpania materskej a tehotenskej dávky) a zároveň poklesom odvodov daní z práce a nižšou spotrebou (Graf 58).

Graf 57: Vybrané dane a transfery v roku 2024 podľa veku a pohlavia

Zdroj: RRZ

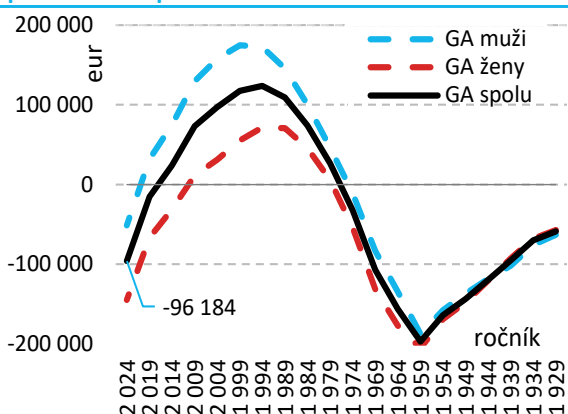
Graf 58: Sumárny profil podľa veku a pohlavia za rok 2024

Zdroj: RRZ

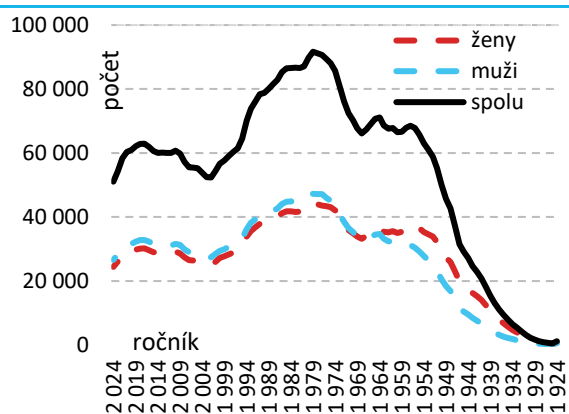
Zohľadnením pravdepodobnosti úmrtia je následne možné kvantifikovať generačný účet priemerného človeka pre každý populačný ročník ako aj celkové fiškálne náklady/výnosy daného ročníka.

Graf 59: Generačné účty ročníkov v roku 2024 podľa veku a pohlavia

Zdroj: RRZ

Graf 60: Počty ľudí podľa ročníka a pohlavia v roku 2024

Zdroj: RRZ

Z generačných účtov pre žijúce ročníky (Graf 59) vyplýva, že **každá osoba narodená v roku 2024 získa počas svojho života⁹⁶ z rozpočtu verejnej správy o 96 tis. eur viac ako do neho zaplatí**, pričom **v ročníku 2024 je približne 51 tis. takýchto osôb⁹⁷** (Graf 60). Už samotný fakt negatívneho salda indikuje neudržateľnosť aktuálneho nastavenia verejných financií v dlhodobom horizonte. Spomedzi žijúcich ročníkov je tento jediný, ktorý generačné účty sledujú počas celého života, a je preto benchmarkovým ročníkom reprezentujúcim súčasnú generáciu (ročník 2024 = súčasná generácia).

Pre zvyšné (v súčasnosti žijúce) populačné ročníky staršie ako 1 rok sa generačné účty kvantifikujú iba do ich smrti, pričom sa nesleduje, koľko dostali, resp. zaplatili vo vzťahu ku štátu v minulosti. Sledovanie minulosti je pre určenie budúceho fiškálneho bremena žijúcich ročníkov nepotrebné a údajovo mimoriadne náročné. Minulosť je navyše už zachytená v rámci verejného dlhu.

Spojením generačných účtov žijúcich ročníkov s veľkosťou jednotlivých ročníkov možno určiť celkové fiškálne náklady žijúcej populácie. Tá počas zvyšných rokov svojho života vytvorí dodatočné fiškálne bremeno vo výške 64,5 % HDP. V porovnaní s rokom 2023 ide o zníženie bremena o 52,7 % HDP. K tomuto poklesu prispeli aj konsolidačné opatrenia vlády realizované predovšetkým na príjmovej strane (napr. zvýšenie odvodov, zvýšenie DPH, zavedenie transakčnej dane a iné).

Pri predpoklade dlhodobého rozpočtového obmedzenia⁹⁸, ak by mali budúce generácie zaplatiť záväzky žijúcej populácie (64,5 % HDP) spolu s už existujúcimi záväzkami vo forme čistého dlhu (51,0 % HDP), bolo by nevyhnutné, aby **každá osoba budúcich generácií** (GA^{bud}) počas svojho života zaplatila do rozpočtu **o 71 tis. eur viac, ako z neho vyčerpá**. V prípade, že by sa prenášali iba záväzky vytvorené súčasnými ročníkmi (t. j. bez započítania už existujúceho dlhu), táto suma by predstavovala 40 tis. eur.

V hypotetickom scenári ignorovania dlhodobého rozpočtového obmedzenia, v ktorom by nedošlo k žiadnej zmene vládnych politík (zníženiu transferov alebo zvýšeniu daní), by sa celkové fiškálne

⁹⁶ Za predpokladu nezmenených politík (daňovo-dávkového systému a salda roka 2023) pri súčasných prognózach strednej dĺžky života a dnešnom deficite verejnej správy očistenom o jednorazové vplyvy.

⁹⁷ Do tohto čísla sa popri živonarodených deťoch započítavajú alikvotnou časťou aj budúce osoby prichádzajúce v dôsledku migrácie.

⁹⁸ Intertemporal Government Budget Constraint.

bremeno verejnej správy do roku 2159 zvýšilo až na 278 % HDP roka 2024. Hoci táto hodnota zostáva vysoká, oproti predchádzajúcemu roku (366 % HDP v roku 2023) predstavuje výrazné zlepšenie.

Tabuľka 8: Generačné účty súčasnej a budúcich generácií vrátane indikátora udržateľnosti

Pre rok	2023		2024		2024	2024
Predpoklad reálnej diskontnej miery	4 %		4 %		3 %	5 %
Scenár - skutočné saldo*	celkom	ročne*	celkom	ročne	celkom	celkom
GA^{súč} – priemerný človek súčasnej generácie (eur)	-103 416	-1 323	-96 184	-1 226	-101 739	-97 260
1) Fiškálne bremeno zo žijúcej populácie – budúce (% HDP)	117,2 %		64,5 %		125,0 %	33,1 %
2) Fiškálne bremeno z čistého dlhu - existujúce (% HDP)	48,0 %		51,0 %		51,0 %	51,0 %
1+2) Celkové fišk. bremeno pre bud. generácie (% HDP)	165,1 %		115,5 %		176,0 %	84,1 %
GA^{bud} – priemerný človek budúcich generácií (eur)	92 560	1 023	71 388	788	81 635	68 091
1) Fiškálne bremeno zo žijúcej populácie - budúce (eur)	65 678	726	39 852	440	57 962	26 768
2) Fiškálne bremeno z čistého dlhu - existujúce (eur)	26 883	297	31 536	348	23 673	41 323
Indikátor generačnej udržateľnosti (% HDP)	366 %		278 %		412 %	206 %

Zdroj: RRZ

Poznámka: *Priemerná ročná hodnota generačného účtu súčasnej a budúcich generácií (podiel celoživotnej hodnoty a strednej dĺžky života). Stredná dĺžka života budúcich generácií je počítaná ako vážený priemer strednej dĺžky života pri narodení dotknutých generácií.

V porovnaní s rokom 2023 došlo v roku 2024 ku zníženiu fiškálneho zaťaženia pochádzajúceho zo žijúcej populácie⁹⁹, čo znamená nižší presun fiškálneho bremena na budúce populácie. Inými slovami, budúce generácie budú musieť zaplatiť o niečo menej za súčasnú generáciu a jej očakávané vygenerované záväzky. Tomuto zníženiu prispeli aj konsolidačné opatrenia, ktoré z pohľadu generačných účtov prispeli aj k zlepšeniu indikátora generačnej udržateľnosti. Napriek citlivosti výsledkov generačných účtov na použitú diskontnú sadzbu však všetky scenáre naďalej naznačujú potrebu presunu fiškálneho bremena na budúce generácie.

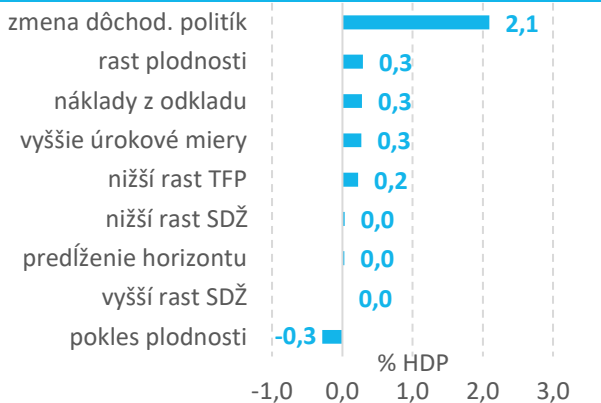
⁹⁹ Hodnota generačného účtu pre priemerného človeka súčasnej generácie v eurách predstavuje stále ceny roka 2023 vs. 2024.

6. Citlivostné scenáre

Dlhodobé projekcie sú spojené s väčšou mierou neistoty. Z uvedeného dôvodu je užitočné pozerať sa okrem základného scenára vychádzajúceho z nezmenených politík a najpravdepodobnejších demografických, makroekonomických a rozpočtových projekcií, aj na iné možnosti budúceho vývoja, či iné možné definície ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti.

Alternatívne scenáre sú založené na predpokladoch o tempe konsolidácie a zmene jednotlivých parametrov, ktoré v dlhodobom horizonte ovplyvňujú makroekonomický vývoj, ako aj výstupy z dlhodobých prognostických modelov. Citlivosť ukazovateľa na vybrané alternatívne predpoklady sumarizuje (Graf 61).

Graf 61: Citlivosť ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti na alternatívne predpoklady

Poznámka: SDŽ – stredná dĺžka života

Zdroj: RRZ

Riziko zmeny politík v dôchodkovom systéme

Scenár ilustruje vplyv hypotetických legislatívnych zmien v dôchodkovom systéme, a to v troch parametroch:

- **Zastropovanie dôchodkového veku na 64 rokov.**
- **Vyššia valorizácia.** Scenár predpokladá rast sumy dôchodkov podľa tzv. švajčiarskej valorizácie, t.j. o priemer rastu miezd a inflácie od roku 2030.
- **Vyšší rast sumy novopriznaných dávok.** Od roku 2023 parameter ADH používaný pri výpočte novopriznaných dôchodkov rastie podľa percenta stanoveného ako 95 % tempa rastu miezd. Scenár predpokladá jeho opätovné 100 % naviazanie od roku 2031.

V scenári zmien dôchodkového systému dosahuje ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti hodnotu horšiu o 2,1 % HDP. Dôvodom je najmä rast výdavkov dôchodkového systému v dôsledku vyššieho rastu počtu poberateľov a výšky dôchodkov ako aj pokles rastu HDP v dôsledku menšej pracovnej sily.

Odklad konsolidácie

Na dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti verejných financií je podľa základného scenára potrebné od roku 2025 trvale zvýšiť príjmy alebo znížiť výdavky verejnej správy o 4,1 % HDP. Ak dôjde k posunu konsolidácie, vznikajú náklady z odkladu (cost of delay). Vo všeobecnosti platí, že čím viac sa odkladá dlhodobá stabilizácia verejných financií, tým viac je nutné v budúcnosti konsolidovať. **Ak by sa potrebné zlepšenie salda rovnomerne rozložilo na najbližších päť rokov (roky 2026 až 2030¹⁰⁰), náklady z odkladu by dosiahli 0,28 % HDP.** Na dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti by potom bolo potrebné celkovo zlepšiť saldo o 4,38 % HDP, t.j. približne o 0,9 % HDP ročne voči základnému scenáru.

¹⁰⁰ Na rok 2025 sa už neuvažuje s dodatočnou konsolidáciou nad rámec konsolidačného balíčka prijatého v roku 2024, ktorý je už súčasťou základného scenára.

Dĺžka horizontu pre výpočet ukazovateľa

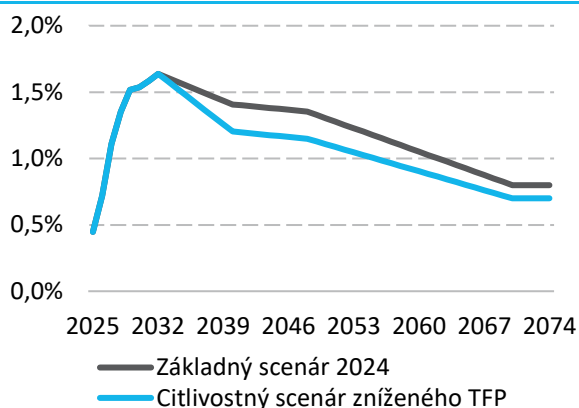
Citlivosť ukazovateľa udržateľnosti na stanovený horizont je ilustrovaná v scenári, v ktorom sa predĺži päťdesiatročný horizont o dodatočných 30 rokov. **Predĺženie horizontu zvýši medzeru udržateľnosti iba o 0,03 p.b.** v dôsledku pretrvávajúceho poklesu výdavkov spojených so starnutím populácie (v porovnaní s rokom 2061, kedy dosiahnu maximum, klesnú do roku 2104 o 2,5 % HDP). Znamená to, že v takomto prípade by bolo potrebné permanentne skonsolidovať verejné financie o 4,13 % HDP, čím by sa dosiahlo, že verejný dlh neprekročí 50 % HDP ani v rokoch 2075 až 2104.

Makroekonomické citlivostné scenáre

Jednou z kľúčových veličín určujúcich stabilitu verejného dlhu sú úrokové náklady na jeho refinancovanie. Keďže základný scenár počíta s implicitnou úrokovou sadzbou na dlh SR zohľadňujúcou predpoklady EK, citlivostný scenár uvažuje o trvalo vyššej sadzbe¹⁰¹ o 1 percentuálny bod. **Trvalé navýšenie úrokových sadzieb** bude ekonomike dlhodobo znižovať rast o približne 0,19 percentuálneho bodu ročne¹⁰². V dôsledku toho bude o 50 rokov úroveň potenciálu o približne 7 percent nižšia v porovnaní s očakávanou úrovňou v základnom scenári.

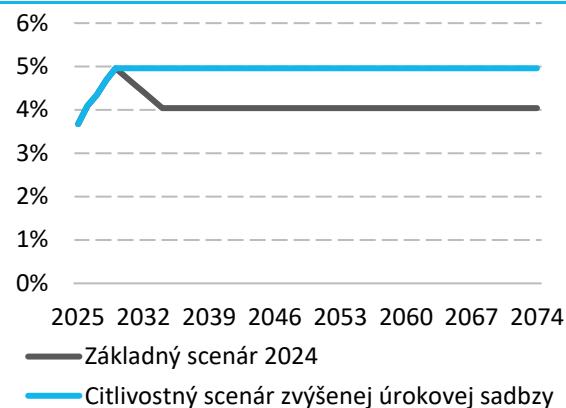
Trvalé zvýšenie úrokov o 1 percentuálny bod zhorší indikátor udržateľnosti o 0,3 % HDP.

Graf 62: Rasty celkovej produktivity faktorov

Zdroj: RRZ, EK

Graf 63: Úrokové sadzby na dlhopisoch

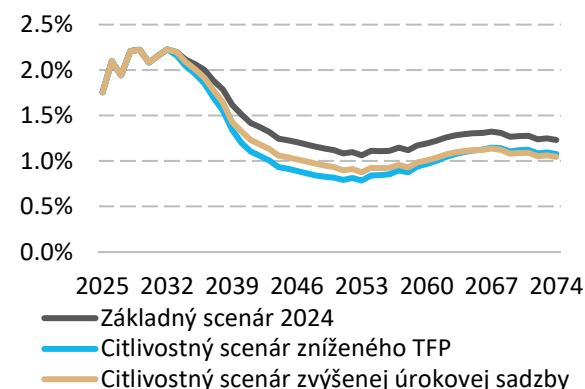

Zdroj: RRZ

¹⁰¹ V základnom scenári pre rok 2024 úroková sadzba narastie v strednodobom horizonte z 3,6 percenta (rok 2025) na 5 percent (rok 2029). Kým v základnom scenári je predpokladaný jej postupný pokles (do roku 2032) a zotrvanie na dlhodobej hodnote 4 percent, v citlivostnom scenári (zhodnom so základným scenárom na strednodobom horizonte) sa predpokladá zotrvanie úrokovej sadzby na hodnote 5 percent aj po roku 2029. Rozdiel jedného percentuálneho bodu je tak dosiahnutý až v roku 2032.

¹⁰² Strata na raste HDP v dôsledku trvalo vyšších sadzieb rastie postupne do konca budúcej dekády. Zastabilizuje sa v roku 2039 na úrovni 0,188 percentuálneho bodu.

V dlhodobom horizonte je vývoj ekonomiky po roku 2040 determinovaný už len rastom pracovnej sily a technologickým pokrokom (TFP). Z tohto dôvodu má tempo rastu TFP zásadný vplyv na dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Citlivostný **scenár nižšieho rastu TFP** v dlhodobom horizonte vychádza zo scenára nižšieho rastu TFP publikovaného Európskou komisiou¹⁰³. Rozdiel v rastoch medzi scenármi na dlhodobom horizonte sa začína postupne prehĺbovať a nadobúda maximum viac ako 0,3 percentuálneho bodu medzi rokmi 2039-2050. Vplyv tohto scenára na rasty HDP postupne slabne, kde je v roku 2070 rozdiel medzi rastami HDP 0,15 percentuálneho bodu. Reálne aj nominálne HDP je v roku 2074 nižšie o 9 percent.

Graf 64: Rasty HDP v citlivostných scenároch

Zdroj: RRZ

Ak by bol **rast produktivity práce** v dlhodobom horizonte nižší o 0,3 p.b. v porovnaní so základným scenárom, **indikátor udržateľnosti by sa zhoršil o 0,22 % HDP**.

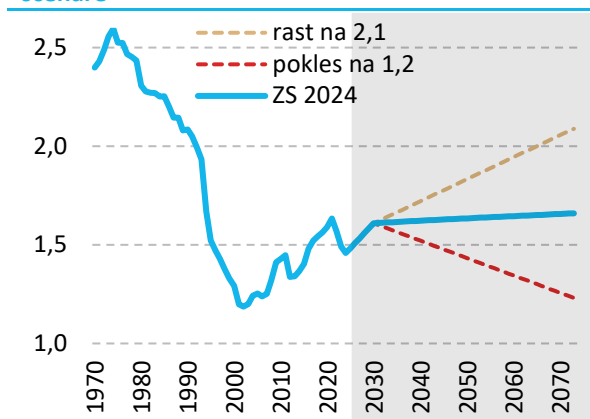
Demografické citlivostné scenáre

Demografická projekcia použitá pri výpočte ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti zohľadňuje dlhodobé predpoklady ohľadne vývoja úhrnnej miery plodnosti, mortality a čistej migrácie z projekcie EK (Europop 2023). Pre analýzu citlivosti hodnoty ukazovateľa na demografické predpoklady boli výpočty ukazovateľa vytvorené aj pri 4 alternatívnych demografických scenároch:

- **Scenár vyššieho rastu úhrnnej plodnosti** predpokladá postupný rast úhrnnej miery plodnosti od roku 2031 k tzv. záchovnej hodnote 2,10 narodených detí na ženu v plodnom veku, čo je o 0,44 viac než v základnom scenári s hodnotou 1,66 v roku 2074.
- **Scenár poklesu úhrnnej plodnosti** naopak symetricky predpokladá postupný pokles úhrnnej miery plodnosti od roku 2031 na úroveň 1,22 v roku 2074, čo je o 0,44 menej než v základnom scenári a blízko jej historického minima.
- **Scenár vyššieho rastu dĺžky života** predpokladá oproti základnému scenáru vyšší rast strednej dĺžky života pri narodení od roku 2031, pričom jej úroveň v scenári v roku 2074 je o 2 roky vyššia oproti základnému scenáru.
- **Scenár nižšieho rastu dĺžky života** predpokladá oproti základnému scenáru nižší rast strednej dĺžky života pri narodení od roku 2031, pričom jej úroveň v scenári v roku 2074 je o 2 roky menšia oproti základnému scenáru.

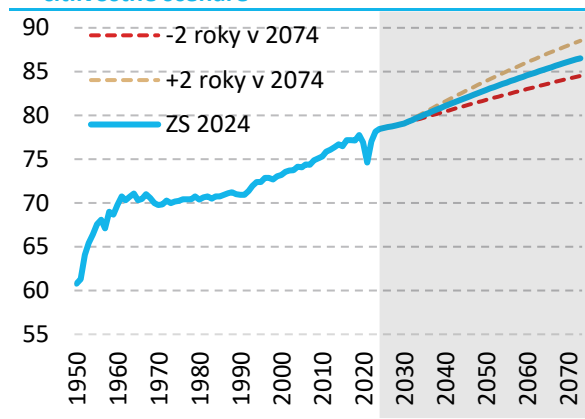
¹⁰³ [2024 Ageing Report: Underlying Assumptions and Projection Methodologies, Európska komisia, november 2023](#): Rasty TFP pre Slovensko sú do roku 2033 rovnaké ako v Základnom scenári 2024. Potom sú znížené podľa konvergenencie Slovenska k priemeru EÚ projektovanej EK pre rok 2032, resp. 2040 a následne lineárne interpolované na hodnotu medziročného rastu 0,7 % do roku 2070.

Graf 65: Úhrnná miera plodnosti – citlivostné scenáre

Zdroj: RRZ

Graf 66: Stredná dĺžka života pri narodení (unisex) – citlivostné scenáre

Zdroj: RRZ

Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti by v scenári vyššej úhrnnej plodnosti dosiahol hodnotu o 0,3 % HDP vyššiu než v základnom scenári. Vyššia plodnosť v alternatívnom scenári postupne zvyšuje aj celkovú populáciu, no v roku 2074 z tohto kladného rozdielu voči základnému scenáru tvoria 84 % osoby vo veku do 25 rokov. Za predpokladu nezmenených politík tak v scenári dochádza k vyššiemu rastu výdavkov na školstvo a sociálnych dávok na podporu rodiny, materskej, tehotenskej a daňového bonusu na dieťa, pričom celkový nárast výdavkov je len z časti kompenzovaný vyšším rastom ekonomiky. **V scenári poklesu úhrnnej plodnosti ukazovateľ dosahuje úroveň naopak o 0,3 % HDP nižšiu oproti základnému scenáru.**

Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti pri súčasnom nastavení legislatívy vykazuje nízku citlivosť voči alternatívnym scenárom vývoja strednej dĺžky života. Dôvodom nízkej citlivosti je najmä rast resp. pokles dôchodkového veku, ktorý pri súčasnom legislatívnom nastavení reaguje na vývoj dĺžky života.

Príloha 1 – Rámec hodnotenia dlhodobej udržateľnosti

Tabuľka 9: Prehľad obsahov správ o dlhodobej udržateľnosti

Dátum vydania	Druh správy	Nový obsah
17. december 2012	mimoriadna správa (podľa prechodných ustanovení úst. zákona)	- základný scenár (tokové veličiny) - ukazovateľ udržateľnosti
30. apríl 2013	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	- čisté bohatstvo (stavové veličiny) - analýza citlivosti - náklady z odkladu
28. apríl 2014	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	- vplyv na ekonomický rast - generačné účty - nové scenáre citlivosti - očisťovanie HV podnikov o cyklus
30. apríl 2015	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	- čisté bohatstvo: previazanie na saldo – vybrané podniky - vplyv na ekonomický rast: scenáre konvergenzie a NAIRU
29. apríl 2016	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	- nové scenáre citlivosti - makroekonomický scenár pri NPC (ilustratívne) - čisté bohatstvo: previazanie na saldo – vybrané položky ŠR
30. apríl 2017	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	- makroekonomický scenár pri NPC (súčasť základného scenára)
25. apríl 2018	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona), programové vyhlásenie novej vlády	- projekcia výdavkov na školstvo a dávku v nezamestnanosti - vplyv na ekonomický rast: Scenár s makroekonomickým šokom
30. apríl 2019	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	
30. apríl 2020	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona), programové vyhlásenie novej vlády	- analýza udržateľnosti dlhu: Fiškálne limity - vplyv na ekonomický rast: Scenáre so šokom SARS-CoV-2
30. apríl 2021	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona), programové vyhlásenie novej vlády	- projekcia výdavkov na dlhodobú starostlivosť, výdavkov na dávky fondu nemocenského a úrazového poistenia, dávky v nezamestnanosti, štátne sociálne dávky a dávky sociálnej pomoci
30. apríl 2022	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	- citlivostné scenáre – inflačné šoky - základný scenár pre výpočet prvých výdavkových limitov
28. apríl 2023	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	- základný scenár s odhadom vplyvu bezpečnostnej a energetickej krízy - citlivostné scenáre – riziková prirážka
15. decembra 2023	mimoriadna správa, programové vyhlásenie novej vlády	- základný scenár pre výpočet výdavkových limitov po voľbách do NR SR
30. apríla 2024	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	- citlivostné scenáre - konsolidácia podľa výdavkových limitov
30. apríla 2025	riadna správa (čl. 4 ods. 1 úst. zákona)	- citlivostné scenáre – makro, demografia

Zdroj: RRZ

Príloha 2 – Štrukturálne saldo v roku 2023 - revízia

Štrukturálne primárne saldo

Koncom apríla 2024 RRZ zverejnila Správu o dlhodobej udržateľnosti verejných financií za rok 2023, ktorej súčasťou bolo predbežné vyčíslenie štrukturálneho primárneho salda za rok 2023. Nakoľko väčšina fiškálnych údajov nebola v čase publikácie správy k dispozícii, resp. sa len odhadovala, nasledujúca časť materiálu spresňuje výsledky hospodárenia verejného sektora za rok 2023.

Štrukturálne primárne saldo verejného sektora po revízii údajov v roku 2023¹⁰⁴ dosiahlo hodnotu – **1,7 % HDP**, oproti správe z roka 2024 **sa zlepšilo o 0,1 % HDP**. Aktualizácia hospodárenia verejnej správy prispela síce k horším výsledkom (0,3 % HDP), tie však boli plne kompenzované revíziou jednorazových vplyvov (0,2 % HDP) a lepšie výsledky zaznamenali aj štátne podniky (0,2 % HDP). V ostatných zložkách došlo len k veľmi miernym zmenám s nepatrným dopadom na výsledné štrukturálne saldo verejného sektora.

Tabuľka 10: Štrukturálne primárne saldo v roku 2023

	Aktuálne údaje		Zmena oproti správe 2024	
	% HDP	mil. eur	% HDP	mil. eur
A. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	-5,2	-6 427	-0,3	-417
(-) Cyklická zložka	-0,4	-532	0,0	-29
(-) Jednorazové efekty	-1,4	-1 754	-0,2	-244
(-) Vplyv platených úrokov	-1,2	-1 428	0,0	-7
B. Štrukturálne primárne saldo verejnej správy	-2,2	-2 713	-0,1	-137
(+) Výsledok hospodárenia štátnych podnikov	0,8	978	0,2	192
(+) Výsledok hospodárenia NBS	0,0	0	0,0	0
(-) Dividendy prijaté do rozpočtu verejnej správy	0,3	404	0,0	0
C. Štrukturálne primárne saldo (vrátane št. podnikov a NBS)	-1,7	-2 139	0,1	55

Zdroj: RRZ, MF SR

Verejná správa hospodárila v roku 2023 deficitne vo výške 6 427 mil. eur. Oproti predbežným údajom z apríla 2024 to predstavuje **zhoršenie o 417 mil. eur**, pričom najväčší negatívny vplyv predstavovala aktualizácia daňovo-odvodových príjmov vo výške 313 mil. eur. Hlavným dôvodom nižších daňových príjmov bol výpadok výnosu z tzv. solidárneho príspevku z činností v odvetviach ropa, zemný plyn a rafinérie (416 mil. eur), ktorý však bol čiastočne kompenzovaný vyšším výnosom z daňovo-odvodových príjmov (103 mil. eur). Prehĺbenie deficitu spôsobila aj aktualizácia pohľadávok a záväzkov (80 mil. eur) a spresnenie výšky energodotácií za rok 2023 o 34 mil. eur na základe zúčtovania, ktoré prebehlo v roku 2024. Naopak aktualizácia odhadu nadčerpania EÚ fondov v roku 2023 znížila deficit o 32 mil. eur. Metodické a iné úpravy ako napr. preklasifikovanie niektorých subjektov do sektora VS (Slovenská záručná a rozvojová banka, miestne akčné skupiny) zhoršilo deficit VS v roku 2023 o 21 mil. eur.

¹⁰⁴ Počnúc správou z roka 2015 sa pre lepšiu porovnateľnosť hospodárenia verejnej správy a podnikov verejného sektora konzistentným spôsobom očisťuje aj hospodárenie štátnych podnikov a NBS o jednorazové vplyvy a cyklus. Táto úprava sa dotkne vždy len revidovaných dát, nakoľko individuálne údaje za hospodárenie štátnych podnikov v aktuálnom roku nie sú k dispozícii. Prepočet sa uvádza v ďalšej časti tejto kapitoly.

Tabuľka 11: Revízia údajov verejnej správy za rok 2023

	mil. eur	% HDP
Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté - notifikácia apríl 2024	-6 010	-4,9
Aktualizácia pohľadávok a záväzkov	-80	-0,1
Aktualizácia daní a sociálnych odvodov	-313	-0,3
Spresnenie výšky energodotácií	-34	0,0
Spresnenie odhadu nadčerpania EÚ fondov	31	0,0
Metodické a iné úpravy	-21	0,0
revízia nominálneho HDP	-	0,0
Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté - notifikácia apríl 2025	-6 427	-5,2

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

V rámci jednorazových vplyvov za rok 2023 došlo k spresneniu viacerých opatrení, ide najmä o časové rozlíšenie príjmov z DPH, dotácie spojené s vysokými cenami energií pre domácnosti a firmy, solidárny príspevok, prípadne náklady spojené s pandemiou. Rozdiel v zohľadnených jednorazových vplyvoch oproti minuloročnej správe predstavuje 244 mil. eur. Detailné zmeny sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 12: Rozdiel v jednorazových vplyvoch v roku 2023

	Správa 2025		Správa 2024		rozdiel	
	mil. eur	% HDP	mil. eur	% HDP	mil. eur	% HDP
- časové rozlíšenie príjmov z DPH	448	0,4	188	0,2	260	0,2
- náklady spojené s COVID-19	-94	-0,1	-91	-0,1	-3	0,0
- energodotácie domácnosti	-2 158	-1,7	-1 755	-1,4	-403	-0,3
- energodotácie firmy	0	-	-230	-0,2	230	0,2
- stabilizačný príspevok	7	0,0	7	0,0	0	0,0
- príjem z odvodu z nadmerných ziskov (elektrárne)	30	0,0	-	-	30	0,0
- solidárny príspevok	0	0,0	358	0,3	-358	-0,3
- úľava na odvody pre poľnohospodárov	-24	0,0	-24	0,0	0	0,0
- osobitný odvod pre Vodohospodársku výstavbu	150	0,1	150	0,1	0	0,0
- pomoc Ukrajine	-112	-0,1	-112	-0,1	0	0,0
Spolu	-1 754	-1,4	-1 510	-1,2	-244	-0,2

Zdroj: RRZ, MF SR

Podľa zverejnených výročných správ za rok 2023 predstavoval zisk podnikov s majetkovou účasťou MH Manažmentu¹⁰⁵ a štátnych podnikov 978 mil. eur. Podniky zlepšili svoje hospodárenie o 192 mil. eur oproti technickým predpokladom RRZ. Podľa dostupných informácií v ostatných zložkách potrebných na vyčíslenie štrukturálneho primárneho salda nedošlo k žiadnym iným zmenám.

Štrukturálne primárne saldo – alternatívny prístup

V snahe zabezpečiť porovnateľné hodnotenie výsledku hospodárenia verejnej správy s výsledkami štátnych podnikov a NBS, RRZ konzistentným spôsobom očistila hospodárenie aj týchto subjektov o jednorazové vplyvy a hospodársky cyklus¹⁰⁶. Oproti pôvodným prepočtom RRZ **dosiahol štrukturálny primárny deficit 1,9 % HDP v roku 2023, t.j. o 0,1 % HDP horšie výsledky**, a to najmä v dôsledku

¹⁰⁵ V čase príprav správy v roku 2024 RRZ disponovala s predpokladanými výsledkami hospodárenia za rok 2023 iba za štátne podniky, nakoľko podniky MH Manažmentu hospodárenie v roku 2023 vo svojich podkladoch neuvedli.

¹⁰⁶ Detailnejší popis metodiky je uvedený v Boxe č. 3 v Správe o dlhodobej udržateľnosti verejných financií, ktorú RRZ publikovala v apríli 2015.

uskutočnených precenení majetku v Slovenských elektrárňach, a.s. a v Slovenskom plynárenskom priemysle, a.s. Dosiahnutá strata z finančnej činnosti NBS (štandardne považovaná za jednorazový vplyv, nakoľko je mimo jej kontrolu a závisí od situácie na finančných trhoch) bola v plnej miere vykrytá z „rezerv na krytie rizík NBS“.

Tabuľka 13: Štrukturálne primárne saldo v roku 2023 - alternatívny prístup

	2023 mil. eur upr.	2023 % HDP upr.	2023 % HDP pôv.	rozdiel % HDP
A. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	-6 427	-5,2	-5,2	0,0
(-) Cyklická zložka	-532	-0,4	-0,4	0,0
(-) Jednorazové efekty	-1 754	-1,4	-1,4	0,0
(-) Vplyv platených úrokov	-1 428	-1,2	-1,2	0,0
B. Štrukturálne primárne saldo verejnej správy	-2 713	-2,2	-2,2	0,0
(+) HV štátnych podnikov (a-b-c)	814	0,7	0,8	-0,1
(a) HV	978	0,8	0,8	0,0
(b) cyklická zložka	4	0,0	-	0,0
(c) jednorazové efekty (precenenie majetku)	161	0,1	-	0,1
(+) HV NBS (prevádzková a emisná činnosť) (a-b-c)	1	0,0	0,0	0,0
(a) HV	0	0,0	0,0	0,0
(b) cyklická zložka	-1	0,0	-	0,0
(c) jednorazové efekty (z finančnej činnosti)*	0	0,0	-	0,0
(-) Dividendy prijaté do rozpočtu verejnej správy	404	0,3	0,3	0,0
C. Štrukturálne primárne saldo (vrátane št. podnikov a NBS)	-2 303	-1,9	-1,7	-0,1

Zdroj: RRZ, MF SR

Poznámka: *dosiahnutá strata NBS bola vykrytá rezervou

Dlh verejnej správy

Dlh verejnej správy za rok 2023 dosiahol 55,6 % HDP (68 896,2 mil. eur). Oproti predbežným údajom z apríla 2024 došlo k zníženiu jeho podielu na HDP o 0,4 p.b., a to najmä v dôsledku revízie nominálneho HDP za rok 2023. Samotná úroveň dlhu v nominálnom ponímaní sa zvýšila o 65,8 mil. eur. Na tejto zmene sa podieľalo spresnenie dlhu menších subjektov spadajúcich pod samosprávy, nemocníc, ostatných subjektov verejnej správy (Jadrová vyradovacia spoločnosť) a metodické vplyvy vrátane prepočtu vplyvu odložených úrokov v rámci systému EFSF na dlh.

Tabuľka 14: Revízia dlhu verejnej správy za rok 2023

	mil. eur	% HDP
Verejný dlh - notifikácia apríl 2024	68 830	56,0
Aktualizácia dlhu samospráv	12,5	0,0
Aktualizácia dlhu nemocníc	11,3	0,0
Aktualizácia dlhu ostatných subjektov VS	-2,3	0,0
Konsolidácia – dlh samospráv a iných subjektov ústrednej správy	-13,3	0,0
Metodické zmeny a aktualizácia zaznamenania úrokov v EFSF	57,6	0,0
Revízia HDP	-	-0,5
Verejný dlh - notifikácia apríl 2025	68 896	55,6

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Príloha 3 – Jednorazové vplyvy v roku 2023 a 2024

Pri výpočte štrukturálneho salda verejného sektora v roku 2023 a 2024 RRZ zohľadnila nasledovné jednorazové vplyvy:

1. **Časové rozlíšenie príjmov z DPH** - Časové rozlíšenie podľa metodiky ESA2010 vychádza z tzv. metódy posunutého hotovostného plnenia, kde hotovostný výnos je priradený do jednotlivých období s fixným posunom. Takýto prístup nezohľadňuje v plnej miere skutočnosť najmä v prípade nadmerných odpočtov. Daňová kontrola a s ňou súvisiace oneskorené vyplatenie nadmerných odpočtov môže výrazným spôsobom ovplyvniť aktuálny výnos DPH podľa ESA2010. V roku 2023 tak boli pozitívne ovplyvnené príjmy z DPH sumou 448 mil. eur, za rok 2024 zatiaľ nie je k dispozícii odhadovaný vplyv na saldo VS.
2. **Opatrenia spojené s pandémiou koronavírusu** - V prvom kvartáli roka 2020 zasiahla slovenskú ekonomiku celosvetová pandémia koronavírusu COVID-19. V snahe eliminovať negatívne efekty a podporiť ekonomiku vláda prijala balíček viacerých opatrení. RRZ vyčíslila vplyv týchto opatrení na 94 mil. eur v roku 2023.
3. **Energodotácie (domácnosti)** - Od roku 2022 vláda prijíma opatrenia slúžiace na kompenzáciu rastu cien energií pre domácnosti. Pre rok 2023 vláda zastropovala medziročný rast cien energií pre domácnosti (pre teplo na úrovni 20 %, pre plyn na úrovni 15 %), rovnako bola legislatívou zriadená nová kategória regulovaných zákazníkov tzv. „zraniteľní odberatelia“, ktorí boli zahrnutí do vládnej pomoci. Celkovo dosiahli dotácie rastúcich cien energií pre domácnosti výšku 2 158 mil. eur v roku 2023, resp. 1 126 mil. eur v roku 2024.
4. **Stabilizačný príspevok** - Koncom roka 2022 vláda prijala opatrenie ako kompenzáciu výšky miezd zdravotníckemu personálu a personálu pracujúceho v sociálnych službách, pričom je podmienený tým, že pracovníci sa zaväzujú zotrvať v pracovnom pomere u toho istého zamestnávateľa po dobu 3 rokov. Príspevok sa týka zamestnancov zariadení v sektore, ale aj mimo sektoru verejnej správy. V prípade transferu pre zariadenia mimo sektoru verejnej správy¹⁰⁷ v celkovej výške 52 mil. eur bol tento výdavok zaznamenaný jednorazovo v roku 2022, pričom sa vecne týka rokov 2023 až 2025 a na účely vyčíslenia štrukturálneho salda sa takto časovo rozlišuje.
5. **Solidárny príspevok** - S cieľom čiastočne kompenzovať zvýšené náklady na kompenzačné opatrenia bol aj v roku 2024 v platnosti solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií, ktorý nadväzuje na nariadenie Rady EÚ č. 2022/1854. Tento príspevok zdaňuje sadzbou 70 % neočakávaný nadzisk presahujúci štandardný hospodársky výsledok podnikov v príslušných odvetviach ekonomiky. Odhadovaný príjem pre rok 2024 dosahuje po zohľadnení výpadku DPPO úroveň 165 mil. eur.
6. **Príjem z odvodu z nadmerných ziskov (elektrárne)** - Novelou zákona č. 433/2022 Z. z. sa zaviedol odvod z nadmerných príjmov v energetike. Ide o nástroj pre reguláciu trhu s elektrickou energiou, ktorý má celoeurópsky charakter, aj keď v niektorých čiastkových parametroch sa členským štátom umožňuje zohľadniť individuálne vnútroštátne špecifiká.

¹⁰⁷ V prípade zariadení zaznamenaných v sektore verejnej správy sa transfer časovo rozlišuje do období, na ktoré sa príspevok vzťahuje (2023 až 2025) a z tohto dôvodu nie je potrebná žiadna ďalšia úprava.

Zákonom sa zabezpečila čiastočná implementácia nariadenia Rady EÚ č. 2022/1854 a ustanovili sa všeobecné pravidlá pre uplatňovanie a správu odvodu z nadmerných príjmov v Slovenskej republike. Sadzba bola stanovená na úrovni 90 % nadmerného príjmu. V roku 2023 predstavoval príjem z tohto opatrenia 30 mil. eur, resp. 6 mil. eur v roku 2024.

7. **Opatrenia pre poľnohospodárov** - Opatrenie vlády, ktoré dočasne upravuje § 293 fzb Zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, odpúšťa odvody vybraným zamestnávateľom v potravinárskom a poľnohospodárskom odvetví. V roku 2023 predstavoval vplyv tohto opatrenia 24 mil. eur, resp. 51 mil. eur v roku 2024.
8. **Osobitný odvod zisku od Vodohospodárskej výstavby** - Nad rámec nariadenia EÚ zákon o štátnom rozpočte predpokladal v roku 2023 odvod zisku zo štátneho podniku Vodohospodárska výstavba (VHV) - vo výške 150 mil. eur. Podobne ako nariadenie EÚ ide v podstate o zdanenie nadmerného zisku spoločnosti z predaja elektriny. V zmysle zákona o štátnych podnikoch štátny podnik môže podliehať osobitnému odvodu zo zisku po zdanení, čím umožňuje štátu presunúť časť vytvoreného zisku do štátneho rozpočtu. V roku 2024 odviedla Vodohospodárska výstavba, a.s. do rozpočtu VS zisk vo výške 101 mil. eur.
9. **Opatrenia prijaté v súvislosti s vojnou na Ukrajine** - Ide o výdavky, resp. náklady spojené s inváziou Ruska na Ukrajinu (vojenská a humanitárna pomoc, rovnako však aj výdavky spojené priamo s utečencami) znížené o vplyvy prijatých grantov na tento účel. V roku 2023 čistý vplyv jednorazových opatrení týkajúcich sa pomoci Ukrajine predstavoval 112 mil. eur, v roku 2024 výška pomoci dosiahla 98 mil. eur.
10. **Prepočet mimoriadneho odvodu do rozpočtu EÚ** - V roku 2021 bol rozpočet VS jednorazovo negatívne ovplyvnený sumou 277 mil. eur z dôvodu kompenzácie na ušlom cle (strata tradičných vlastných zdrojov na základe záverečnej správy vyšetrovacieho úradu OLAF). V roku 2024 Európska komisia prepočítala uvedený odvod, pričom výsledná suma bola nižšia o 47 mil. eur, čo v danom roku pozitívne ovplyvnilo saldo.
11. **Prevzatie rizikových záväzkov z úveru voči zahraničiu** – V roku 2024 došlo k prevzatiu záväzku z úveru poisteného v Eximbanke z dôvodu nesplácania úveru zo strany zahraničného subjektu. Vzhľadom na to, že už v danom prípade nastali tri poistné udalosti (neuhrazenie splátok úveru), prevzaté záväzky v zmysle metodiky ESA2010 ovplyvnili deficit a dlh verejnej správy. Negatívny vplyv na deficit dosiahol sumu 47 mil. eur.

Tabuľka 15: Jednorazové vplyvy v roku 2023 a 2024

	2023		2024	
	mil. eur	% HDP	mil. eur	% HDP
- časové rozlíšenie príjmov z DPH	448	0,4	-	-
- náklady spojené s COVID-19	-94	-0,1	0	0,0
- energodotácie domácnosti	-2 158	-1,7	-1 126	-0,9
- stabilizačný príspevok	7	0,0	23	0,0
- solidárny príspevok	0	0,0	165	0,1
- príjem z odvodu z nadmerných ziskov (elektrárne)	30	0,0	6	0,0
- úľava na odvody pre poľnohospodárov	-24	0,0	-51	0,0
- osobitný odvod od Vodohospodárskej výstavby	150	0,1	101	0,1
- pomoc Ukrajine	-112	-0,1	-98	-0,1
- prepočet mimoriadneho odvodu do rozpočtu EÚ	-	-	47	0,0
- prevzatie rizikových záväzkov z úveru voči zahraničiu	-	-	-47	0,0
Spolu	-1 754	-1,4	-980	-0,7

Zdroj: RRZ, MF SR

Príloha 4 – Výsledok hospodárenia štátnych podnikov

Tabuľka 16: Výsledok hospodárenia - podniky s majetkovou účasťou štátu a MH Manažmentu

Názov (tis. eur)	majetk. účasť	vlastnícky podiel	2023 ¹⁾ HV	2024 ¹⁾ HV	2023 ¹⁾ HV x MÚ	2024 ¹⁾ HV x MÚ
Poliklinika Tehelná, a.s.	100,00%	MH Man	86	na	86	na
MH Teplárenský holding, a.s.*	100,00%	MH Man	58 568	na	58 568	na
Burza cenných papierov, a.s.	75,94%	MH Man	620	na	471	na
Slovak Lines, a.s.	44,01%	MH Man	710	na	312	na
SAD Trenčín, a.s.	41,54%	MH Man	720	na	299	na
SAD Žilina, a.s.	40,64%	MH Man	550	na	223	na
ARRIVA Michalovce	39,86%	MH Man	1 820	na	725	na
SAD Dunajská Streda, a.s.	32,79%	MH Man	968	na	317	na
SAD Poprad, a.s.	39,68%	MH Man	-1 058	na	-420	na
SAD Lučenec, a.s.	39,66%	MH Man	1 279	na	507	na
SAD Prievidza a.s.	39,66%	MH Man	1 011	na	401	na
ARRIVA Nové Zámky	39,64%	MH Man	653	na	259	na
SAD Humenné, a.s.	32,98%	MH Man	547	na	180	na
ARRIVA Liorbus	39,58%	MH Man	1 002	na	397	na
SAD Prešov, a.s.	30,59%	MH Man	-113	na	-34	na
ARRIVA Nitra	39,52%	MH Man	563	na	223	na
eurobus, a.s.	39,50%	MH Man	1 139	na	450	na
ARRIVA Trnava	39,50%	MH Man	1 528	na	604	na
SAD Banská Bystrica, a.s.	37,96%	MH Man	79	na	30	na
SAD Zvolen, a.s.	37,84%	MH Man	3 723	na	1 409	na
Bardejovské kúpele, a.s.	0,08%	MH Man	1 433	na	1	na
Podtatr. vodárenská spoločnosť, a.s.	0,03%	MH Man	-581	na	0	na
Letisko M.R. Štefánika, a.s.	100,00%	MD SR	-3 890	288	-3 890	288
Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s.	100,00%	MD SR	476	-4 703	476	-4 703
Letisko Košice, a.s.	34,00%	MD SR	1 505	1 163	512	395
Letové prevádzkové služby SR, š.p.	100,00%	MD SR	3 608	213	3 608	213
Metro Bratislava, a.s.	34,00%	MD SR	10	2	3	1
Letisko Poprad - Tatry, a.s.	97,61%	MD SR	-580	-150	-566	-146
Letisko Piešťany, a.s.	20,65%	MD SR	-156	-35	-32	-7
Letisko Sliač, a.s.	100,00%	MD SR	na	na	na	na
Slovenská pošta, a.s.	100,00%	MD SR	-5 480	-14 977	-5 480	-14 977
Verejné prístavy, a.s	100,00%	MD SR	1 892	1 229	1 892	1 229
SZRB, a.s.*	100,00%	MF SR	9 315	6 354	9 315	6 354
SEPS, a.s.*	100,00%	MF SR	71 058	40 790	71 058	40 790
TIPOS, národná lotériová spoločnosť, a.s. *	100,00%	MF SR	24 570	25 553	24 570	25 553
Mincovňa Kremnica, š.p.	100,00%	MF SR	304	182	304	182
Transpetrol, a.s.*	100,00%	MH SR	8 087	4 358	8 087	4 358
Slovenský plynárenský priemysel, a.s.*	100,00%	MH SR	290 306	214 705	290 306	214 705
Západoslovenská energetika, a.s.*	51,00%	MH SR	110 892	312 556	56 555	159 404
Stredoslovenská energetika, a.s.*	51,00%	MH SR	64 865	132 888	33 081	67 773
Slovenské elektrárne, a.s.*	34,00%	MH SR	558 051	733 368	189 737	249 345

Tabuľka 16: Výsledok hospodárenia - podniky s majetkovou účasťou štátu a MH Manažmentu

Názov (tis. eur)	majetk. účasť	vlastnícky podiel	2023 ¹⁾ HV	2024 ¹⁾ HV	2023 ¹⁾ HV x MÚ	2024 ¹⁾ HV x MÚ
Letecké opravovne Trenčín, a.s.*	100,00%	MO SR	-4 505	1 000	-4 505	1 000
Vojenské lesy a majetky SR, š.p.	100,00%	MO SR	1 117	189	1 117	189
Automobilové opravovne MV SR, a.s.	100,00%	MV SR	-646	-150	-646	-150
Správa služieb diplomatického zboru, a.s.	100,00%	MZVEZ SR	337	152	337	152
Technická inšpekcia, a.s.	100,00%	MPSVR SR	231	180	231	180
Poľnonákup Tatry, a.s.	100,00%	SŠHR	-91	5	-91	5
Vodohospodárska výstavba, š.p.*	100,00%	MŽP SR	241 138	151 357	241 138	151 357
Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.*	100,00%	MŽP SR	-11 579	1 120	-11 579	1 120
Lesy Slovenskej republiky, š.p.*	100,00%	MPRV SR	6 176	2 537	6 176	2 537
Závodisko, š.p.	100,00%	MPRV SR	-119	33	-119	33
Agrokomplex Nitra, š.p.	100,00%	MPRV SR	79	229	79	229
Plemenárske služby SR, š.p.	100,00%	MPRV SR	440	5	440	5
Technický skúšobný ústav Piešťany, š.p.	100,00%	ÚpNMS	1 286	348	1 286	348
Celkovo			1 443 945	1 610 789	978 409	907 761
<i>* precenenie majetku</i>			<i>1 375 745</i>		<i>160 504</i>	

Zdroj: MF SR, RÚZ

¹⁾ predpokladaný výsledok hospodárenia podľa RVS 2025-2027

Príloha 5 – Dividendy prijaté do rozpočtu verejnej správy

Tabuľka 17: Dividendy z majetkovej účasti MH Manažmentu a štátu v rokoch 2023-2024

(tis. eur)	2023	2024
MH Manažment	510	567
Ostatné subjekty VS	51 397	16 381
Štátny rozpočet	597 942	543 309
Tipos, a.s.	50 000	20 000
Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.	79 338	45 820
Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	220 000	290 306
Západoslovenská energetika, a.s.	37 091	53 836
Stredoslovenská energetika, a.s.	38 784	33 081
Východoslovenská energetika, a.s.	10 710	0
Vodohospodárska výstavba, š.p. Bratislava*	152 000	80 000
Slovenská konsolidačná, a.s.	3 274	1 904
SPF	0	1 500
Transpetrol	1 500	1 500
Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a.s.	490	1 074
SZRB	400	0
Eximbanka	250	250
Správa služieb diplomatickému zboru, a.s.	260	260
Ostatné	3 845	13 778
Dividendy VS (hotovostné)	649 849	560 257
<i>(-) superdividendy</i>	<i>25 638</i>	<i>153 421</i>
<i>(+) časové rozlíšenie dividend</i>	<i>-220 015</i>	<i>8 001</i>
Dividendy VS (ESA2010)	404 196	414 837

Zdroj: MF SR

*Nad rámec odvodu zo zisku vo výške 80 mil. eur poslala zo zisku VVH š.p. v roku 2024 do rozpočtu verejnej správy sumu v objeme 13,3 mil. eur zaznamenanú v prijatých bežných transferoch (ESA položka D.7).

Príloha 6 – Postup a predpoklady zostavenia základného scenára

Pri zostavení základného scenára RRZ berie do úvahy poslednú známu skutočnosť, pričom vychádza z výkazníctva dostupného zo systému Štátnej pokladnice a informácií o úpravách týchto údajov vykonaných Štatistickým úradom SR pri prechode na metodiku ESA2010. Východiskový rok je dostupný v detailnej štruktúre príjmov a výdavkov vo viacerých klasifikáciách: ekonomickej (EKRK), ESA2010, funkčnej (COFOG) a zdrojovej (národné zdroje, EÚ zdroje, spolufinancovanie).

V prvom kroku sa tieto údaje východiskového roka očistia o jednorazové vplyvy a vplyvy, ktoré sa neopakujú, ale nespĺňajú definíciu jednorazových vplyvov (napríklad kvôli ich veľkosti). Následne sa táto bilancia upravuje o stanovené pravidlá. V prvých piatich rokoch základného scenára (strednodobá časť) sú vzhľadom na podrobné údaje definované pravidlá indexácie na úrovni podpoložiek ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie (EKRK) použitím aktuálnych makroekonomických a daňových prognóz. V prípade, ak niektoré položky nesúvisia priamo s ekonomickým vývojom, použije sa skutočnosť posledného roka alebo trojročný priemer. Na strednodobý scenár plynule nadväzujú dlhodobé projekcie výdavkov citlivých na starnutie populácie. Projekcie dôchodkového systému, zdravotníctva, dlhodobej starostlivosti a výdavkov na vybrané sociálne transfery sú výstupom z modelov RRZ. Vlastnú projekciu zohľadnením metodiky Európskej komisie používa RRZ pri výdavkoch na školstvo. Tie položky, u ktorých RRZ nedisponuje vlastným modelom (príjmy z majetku), boli plne prevzaté z ostatných projekcií Európskej komisie. V celom horizonte projekcií základného scenára sa zohľadňujú implicitné a podmienené záväzky.

Základný scenár sa zostavoval z východiskového roku 2024 a tiež došlo k aktualizácii scenára vychádzajúceho z roku 2023. V porovnaní s postupom jeho zostavenia načrtnutým v minuloročnej správe (z apríla 2024) došlo k dvom zmenám:

- **V prípade niektorých výdavkov na tovary a služby došlo k zmene indexačných pravidiel** – ide o výdavky, u ktorých bolo možné jednoznačne priradiť indexačné pravidlo na základe konkrétnej zložky inflácie¹⁰⁸. Zložky inflácie sú štandardným výstupom makroekonomickej prognózy RRZ, ktorá sa používa aj na zostavenie základného scenára. Touto zmenou dôjde k spresneniu projekcie výdavkov na tovary a služby v strednodobom horizonte.
- **Spresnenie strednodobého odhadu výdavkov na obranu** – v strednodobej časti základného scenára sa zahrnul aktuálny odhad RRZ, pričom ku koncu stredného horizontu sa prognóza výdavkov upravila na úroveň 2 % HDP tak, aby v celej dlhodobej časti základného scenára dosahovali túto úroveň zodpovedajúcu záväzkom Slovenska z členstva v NATO. Doterajší prístup uvažoval s výdavkami vo výške 2 % HDP v celom základnom scenári, čo mohlo skresľovať pohľad na vývoj verejných financií v najbližších rokoch (vzhľadom na odhadovanú volatilitu načasovania dodávok vojenskej techniky).

¹⁰⁸ Ide o nasledovné zložky inflácie CPI: potraviny, regulované ceny, trhové služby, pohonné hmoty a tovary bez pohonných látok.

Hlavné predpoklady zostavenia základného scenára:

- **Východiskom zostavenia základného scenára je makroekonomická prognóza RRZ za predpokladu nezmenených politík, z ktorej vychádza daňová prognóza RRZ pre základný scenár** – daňová prognóza v strednodobej časti základného scenára vychádza zo skutočného výnosu daní v roku 2024¹⁰⁹. Rozdiely voči aktuálnej prognóze Výboru pre daňové prognózy a prognóze RRZ, na základe ktorej posúdila realistickosť uvedenej prognózy výboru, ukazuje [Tabuľka 18](#) a vyplývajú zo skutočnosti, že tieto prognózy vychádzajú z menej priaznivej makroekonomickej prognózy v dôsledku predpokladaného pokračovania v konsolidácii verejných financií aj po roku 2025.

Tabuľka 18: Odhad daňových príjmov v základnom scenári 2024

(ESA 2010, tis. eur)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Daň z príjmov fyzických osôb	4 832 502	5 204 876	5 565 266	5 882 697	6 161 425	6 468 072
Daň z príjmov právnických osôb	4 537 749	5 067 129	5 501 239	5 734 525	6 072 080	6 338 159
Daň z pridanej hodnoty	9 904 422	11 217 761	11 931 968	12 066 133	12 461 889	12 964 447
Spotrebné dane	2 700 284	2 886 504	3 032 983	3 106 106	3 237 405	3 308 868
Sociálne odvody	11 327 035	11 794 625	12 437 144	13 061 946	13 584 990	14 085 625
Zdravotné odvody	5 957 980	6 261 672	6 620 816	6 971 239	6 779 628	7 047 311
Ostatné dane	2 608 881	2 948 328	3 149 197	3 216 861	3 163 803	3 251 000
1. Spolu - odhad v ZS2024 (apríl 2025)	41 868 854	45 380 895	48 238 613	50 039 507	51 461 220	53 463 482
2. Daňové príjmy a odvody VpDP (február 2025)	41 761 911	45 565 062	47 749 830	49 637 809	51 025 023	53 339 499
- rozdiel (1-2)	106 943	-184 167	488 783	401 698	436 197	123 983
3. Daňové príjmy a odvody RRZ pre VpDP (február 2025)	41 843 880	45 532 290	47 710 090	49 625 790	50 973 990	53 192 790
- rozdiel (1-3)	24 974	-151 395	528 523	413 717	487 230	270 692

Zdroj: RRZ, VpDP

V prípade základného scenára zostaveného z roku 2023 boli použité predpoklady o elasticitách daní voči makroekonomickej základni z prognózy RRZ pre základný scenár vychádzajúci z roku 2024, pričom východiskom boli skutočné údaje za rok 2023. Skutočný vývoj daní v roku 2024 a legislatívne opatrenia prijaté v priebehu roku 2024 neboli zahrnuté do tohto scenára. Porovnanie odhadu daňových príjmov vyplývajúcich z tohto prístupu s prognózami RRZ sú uvedené v [Tabuľka 19](#).

Tabuľka 19: Odhad daňových príjmov v základnom scenári 2023

(ESA 2010, tis. eur)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Daň z príjmov fyzických osôb	4 685 122	4 851 069	5 255 305	5 592 912	5 905 860	6 187 511
Daň z príjmov právnických osôb	4 355 827	4 539 222	4 756 624	5 104 569	5 333 600	5 642 088
Daň z pridanej hodnoty	9 847 830	9 899 362	10 526 172	11 044 998	11 204 174	11 601 398
Spotrebné dane	2 600 047	2 697 770	2 809 987	2 846 765	2 878 741	2 912 636
Sociálne odvody	10 135 747	11 420 856	11 798 076	12 386 176	12 999 055	13 525 570
Zdravotné odvody	5 204 310	5 966 114	6 294 172	6 625 362	6 970 733	6 781 617
Ostatné dane	1 783 612	2 608 903	2 360 133	2 383 212	2 436 249	2 336 191
1. Spolu - odhad v ZS2023 (apríl 2024)	38 612 495	41 983 296	43 800 469	45 983 994	47 728 412	48 987 011
2. Daňové príjmy a odvody VpDP (február 2025)	38 606 235	41 843 880	45 532 290	47 710 090	49 625 790	50 973 990
- rozdiel (1-2)	6 261	139 415	-1 731 821	-1 726 096	-1 897 378	-1 986 979
3. Daňové príjmy a odvody RRZ – odhad v ZS 2023 (apríl 2024)	38 778 603	41 708 810	43 664 936	45 697 825	47 674 956	49 125 334
- rozdiel (1-3)	-166 107	274 486	135 533	286 169	53 456	-138 323

Zdroj: RRZ, VpDP

¹⁰⁹ Okrem dane z príjmov právnických osôb, dane z príjmov fyzických osôb z podnikania a osobitného odvodu regulovaných odvetví, ktoré sú odhadmi.

- **Základný scenár berie do úvahy platnú legislatívu ku koncu daného obdobia.** V prípade východiskového roku 2024 je to stav k 31. decembru 2024, t. j. zahŕňa aj opatrenia schválené v roku 2024 avšak účinné až v roku 2025. **Celkový vplyv legislatívnych opatrení v základnom scenári 2024 zhoršuje saldo o 0,7 % HDP v roku 2024 (Tabuľka 20).** V nasledujúcich rokoch sa tento vplyv obráti v dôsledku vplyvu prijatých konsolidačných opatrení.

Tabuľka 20: Zoznam opatrení schválených v roku 2024

(tis. eur, rozdiely voči NPC scenáru)	2024	2025	2026	2027	2028
Príjmové opatrenia a opatrenia s pozitívnym vplyvom na saldo	7 474	2 745 483	3 360 073	3 433 229	3 629 284
Zmeny v DPH*	-1 138	706 319	714 651	695 986	703 300
Zmeny v daniach z príjmov*	-3 223	561 812	467 402	453 236	449 322
Zavedenie dane z finančných transakcií*	-649	460 605	611 793	643 283	672 073
Zmena rodičovského dôchodku	0	354 577	376 731	395 675	413 581
Zákon o obchodovaní s emisnými kvótami - transpozícia smernice EP a Rady EÚ	0	155 055	136 137	133 208	133 162
Zvýšenie maximálneho vymeriavacieho základu na platenie odvodov v sociálnom poistení	0	83 521	86 418	90 639	93 011
Zavedenie dane zo sladených nealkoholických nápojov*	-710	78 807	108 807	109 807	110 799
Pomalšia valorizácia miezd v štátnej správe*	0	76 924	485 496	507 828	530 601
Úprava výšky úhrady diaľničnej známky	0	44 730	49 725	51 993	54 041
Zníženie sadzby dane z motorových vozidiel a zvýšenie výnosov z výberu mýta*	0	41 215	94 495	96 160	97 933
Vysporiadanie majetkovoprávných vzťahov v spoločnosti Verejné prístavy a.s.	0	38 985	0	0	0
Zvýšenie daní v samosprávach	0	36 800	37 300	37 700	38 200
Zmena v odmeňovaní zdravotníckych zamestnancov*	0	35 891	16 868	0	0
Osobitný odvod v regulovaných odvetviach (bez energo firiem)*	-326	31 053	23 553	26 523	47 785
Poplatok za uloženie odpadov	0	14 967	15 076	4 066	3 992
Rozšírenie spotrebnej dane z tabaku (elektronické cigarety, nikotínové vrecúška)*	-302	14 000	124 000	175 000	289 000
Zákon o zdravotnom poistení - zlepšenie aplikačnej praxe pri niektorých oblastiach	0	7 722	9 120	9 624	-10 016
Zavedenie DPH za odbery podzemných vôd a vypúšťanie odpadových vôd	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Povolenie výnimky pri prevode majetku štátu na iné osoby (ŽSR)	11 321	0	0	0	0
Výdavkové opatrenia	-927 724	-1 622 435	-1 362 393	-1 411 650	-1 489 610
13. dôchodky - zvýšenie na priemernú mesačnú sumu	-542 925	-632 642	-666 599	-716 315	-765 664
Energodotácie*	0	-371 672	0	0	0
Zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti - dofinancovanie zdravotníctva	0	-111 924	-167 686	-213 749	-217 588
Stabilizačné opatrenia v bezpečnostných zložkách	-47 353	-90 890	-79 217	-76 475	-78 978
Revidovaná Koncepcia väzenstva SR na roky 2022 až 2030	-13 316	-45 609	-28 244	-34 930	-36 437
Zabezpečenie stabilizácie personálneho obsadenia súdov	0	-32 604	-34 682	-36 277	-37 904
Národný akčný plán boja proti terorizmu do roku 2027	-2 716	-30 437	-9 017	-5 807	0
Akčný plán implementácie Cestovnej mapy výskumných infraštruktúr (2024-2026)	-23 367	-28 618	-34 064	-35 015	-35 882
Obnova historickej budovy - Internát Hviezda	-2 780	-26 875	-3 304	0	0
Rekonštrukcia kaštieľa v Rusovciach	-6 006	-24 401	-25 735	-33 147	-27 230
Zmeny v zákone o pedagogických a odborných zamestnancov	-12 364	-22 983	-23 148	-23 343	-24 198
Zrušenie naviazania krátenia príspevku na opatrovanie na životné minimum	0	-21 400	-21 400	-21 400	-21 400
Katastrálne územia pre začatie pozemkových úprav na rok 2023 - nové znenie	0	-20 396	-5 827	-8 741	-10 489
Zriadenie Fondu na podporu cestovného ruchu	0	-19 950	-21 003	-21 473	-21 871
Zameranie dvojstrannej rozvojovej spolupráce SR na rok 2024	-18 711	-19 042	-19 494	-20 026	-20 502
Dlhodobý plán rozvoja Leteckého útvaru MV SR s výhľadom do roku 2035	0	-10 800	-76 320	-10 800	-36 720
Zmeny v dotáciách - zákon o podpore cestovného ruchu	0	-10 000	-10 581	-10 940	-11 283

Súhlas vlády so začatím obstarávania pre rekonštrukciu poškodeného pavilónu ÚVN Ružomberok	-5 000	-9 333	0	0	0
Zvýšenie príspevku na opatrovanie pri nezaopatrených deťoch	0	-9 317	-9 457	-9 605	-9 778
Novela zákona o cestnej premávke	0	-7 555	-8 114	-2 288	1 426
Zákon o integrovanej posudkovej činnosti	0	-7 021	-9 121	-9 501	-9 881
Zavedenie jednodňovej diaľničnej známky	-3 710	-6 864	-6 986	-7 063	-7 063
Zvýšenie príspevku na pohreb	0	-5 883	-6 343	-6 543	-6 523
Zmena financovania materských škôl	0	-4 950	-5 292	-5 548	-5 781
Zavedenie príspevku na športovú činnosť dieťaťa zamestnanca*	0	-4 249	-4 248	-4 247	-4 246
Zvýšenie dotácií pre mimoriadne situácie spôsobené živelnými udalosťami	-2 349	-4 008	-4 219	-4 314	-4 395
Správa za rok 2023 o štátnej politike vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí	-3 603	-3 759	-3 962	-4 063	-4 152
Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity na roky 2024-2030	-1 051	-3 575	-1 240	-1 168	-1 199
Zmena výpočtu príspevku štátu pre cirkvi	0	-3 396	-9 197	-17 746	-18 065
Použitie majetku štátu v správe MD SR ako vklad do základného imania NDS	0	-3 092	-2 292	-3 236	0
Úľava pre sociálne odvody sezónnych pracovníkov vo väzbe na CR pre reštaur., pohost., ubyt. zar.	0	-3 057	-3 215	-3 372	-3 525
Navýšenie počtu zamestnancov PPA	-1 485	-2 970	0	0	0
Obstarávanie rekonštrukcie Úradu vlády SR a zmena účelu použitia kapitálových výdavkov	-2 730	-2 772	-1 634	0	0
Rozšírenie foriem uplatňovania rekreačných poukazov	-2 070	-2 070	-2 070	-2 070	-2 070
Sfunkčnenie nových elektronických služieb v zdravotníctve	0	-1 715	-82	-84	-86
Zmena uznesenia vlády SR č. 387 z 8. júna 2022 ku Koncepcii štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí (obdobie 2022-2026)	-2 888	-1 700	-1 789	-1 828	-1 861
Novela zákona o mediálnych službách	-413	-1 621	-2 462	-2 558	-2 654
Úprava výšky úhrad z prostriedkov VZP za poskytovanie zdravotnej starostlivosti	0	-1 457	-1 457	-1 457	0
Účasť SR ako riadneho člena v medzinárodných výskumných infraštruktúrach (ESFRI)	-1 071	-1 116	-1 175	-1 201	-1 222
Príspevky pre leteckú linku Göteborg - Košice (Valaliky)	-1 200	-1 019	-1 026	-406	-414
Participácia SR na iniciatíve SURGe	0	-1 014	-1 068	-1 091	-1 111
Predĺženie odvodovej úľavy pre zamestnávateľov	-51 979	0	0	0	0
Národný program duševného zdravia a akčný plán na roky 2024-2030	-39 892	-316	-112	-112	-114
Predĺženie a úprava príspevku na ubytovanie odídencov	-30 420	0	0	0	0
Organizačno-technické zabezpečenie volieb prezidenta v roku 2024	-18 617	0	0	0	0
Zmeny v zákone o azyle - nové nastavenie podpory odídencom	-15 000	0	0	0	0
Návrh na možné využitie pomoci v oblasti agrosektora	-15 000	0	0	0	0
Organizačno-technické zabezpečenie volieb do Európskeho parlamentu v roku 2024	-13 988	0	0	0	0
Predĺženie a úprava príspevku na ubytovanie odídencov (Ukrajina)	-12 000	0	0	0	0
Darovanie humanitného materiálu Ukrajinu	-7 536	0	0	0	0
Zmeny v leteckom zákone - vysporiadanie pozemkov v okolí letísk	-6 500	0	0	0	0
Uzavretie Dohody o príspevku medzi EIB a SR	-5 000	0	0	0	0
Zákon o DPH - transpozícia smernice a iné zmeny	-4 470	0	0	0	0
Jednorazové ohodnotenie príslušníkov PZ SR a HaZZ	-2 202	0	0	0	0
Nový komplexný rámec procesov a postupov pre krízové riadenie SR	-1 500	0	0	0	0
Vnútroštátny plán digitálnej dekády SR	0	0	-20 000	-150	0
Zavedenie nového spôsobu definovania verejnej optimálnej siete poskytovateľov niektorých špecializovaných ambulantných starostlivostí	0	-595	-9 761	-22 822	-41 518
Stavebné úpravy a nadstavba v Detskej fakultnej nemocnici Košice	-416	-351	-8 413	-18 872	-7 672
Nariadenie vlády o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov psychiatrických stacionárov	0	0	-1 755	-1 794	-1 826
Zákon o policajnom zbore - posilnenie cezhraničnej spolupráce	0	0	-1 500	-1 570	-1 638

Zavedenie elektronizácie procesov evidencie cudzincov	0	29	-1 193	-1 247	-1 247
Ostatné opatrenia	-6 095	-7 445	-6 889	-7 256	-6 852
Celkové vplyvy opatrení voči NPC	-920 250	1 123 048	1 997 679	2 021 579	2 139 674
- v % HDP	-0,70	0,81	1,34	1,30	1,31

Zdroj: RRZ, MF SR, NR SR, Vláda SR

* Ide o vlastné odhady RRZ

- Okrem jednorazových vplyvov prezentovaných v Prílohe 3 boli **vo východiskovom roku zohľadnené aj iné položky**, ktoré nespĺňajú definíciu jednorazových vplyvov (napríklad kvôli ich veľkosti vplyvu na saldo), ale **ovplyvňujú bilanciu dočasne**. Konkrétne v roku 2024 išlo a transakcie spojené s oddĺžením nemocníc voči Sociálnej poisťovni. **Tabuľka 21** obsahuje aj podrobne rozpisované jednorazové opatrenia súvisiace s dôsledkami pandémie, energetickej krízy a vojny na Ukrajine na jednotlivé položky príjmov a výdavkov.

Tabuľka 21: Jednorazové vplyvy a iné položky s dočasným vplyvom

(mil. eur)	druh	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Daňové príjmy a odvodové príjmy		628	261	40	0	0	0	0
Odvod zo zisku - Vodohospodárska výstavba	energie	150	88	40	-	-	-	-
Odvod z nadmerných príjmov elektrární	energie	30	6	-	-	-	-	-
Príjem zo solidárneho príspevku	energie	-	167	-	-	-	-	-
Akruálne zaznamenanie DPH	ostatné	448	-	-	-	-	-	-
Subvencie		-1 763	-1 138	-356	0	0	0	0
Energo kompenzácie - domácnosti - národné zdroje	energie	-2 158	-1 126	-372	-	-	-	-
Energo kompenzácie - domácnosti - EU refundácia	energie	-937	-	-	-	-	-	-
UA príspevok na bývanie - právnické osoby	Ukrajina	-64	-28	-	-	-	-	-
UA darovanie vojenských zariadení - poskytnutá technika	Ukrajina	1 463	-	-	-	-	-	-
Oddĺženie nemocníc voči súkromným veriteľom	ostatné	-83	-	-	-	-	-	-
Stabilizačný príspevok - zdravotníci + pracovníci v sociálnych službách	ostatné	16	16	16	-	-	-	-
Sociálne transfery		-1	32	0	0	0	0	0
Odvodová úľava pre poľnohospodárov	energie	-24	-51	-	-	-	-	-
Odvod zo zisku - Vodohospodárska výstavba	energie	-	13	-	-	-	-	-
UA dávka v hmotnej núdzi	Ukrajina	-17	-23	-	-	-	-	-
UA príspevok na bývanie - fyzické osoby	Ukrajina	-3	-	-	-	-	-	-
UA príjem rezortu obrany z Európskeho mierového nástroja	Ukrajina	44	-	-	-	-	-	-
Zaučtovanie penále Sociálnou poisťovňou voči nemocniciam	ostatné	-	93	-	-	-	-	-
Ostatné bežné transfery		-9	-90	7	0	0	0	0
UA výdavky	Ukrajina	-	-4	-	-	-	-	-
Oddĺženie nemocníc voči Sociálnej poisťovni	ostatné	-	-92	-	-	-	-	-
Stabilizačný príspevok - zdravotníci + pracovníci v sociálnych službách	ostatné	-9	7	7	-	-	-	-
Prijaté transfery		937	0	0	0	0	0	0
Energo kompenzácie - refundácia z EU fondov	energie	937	-	-	-	-	-	-
Kapitálové transfery		-1 466	-48	0	0	0	0	0
Vplyv zlyhaných Covid úverov	pandémia	-3	-	-	-	-	-	-
UA darovanie vojenských zariadení - poskytnutá technika	Ukrajina	-1 463	-	-	-	-	-	-
Oddĺženie nemocníc voči Sociálnej poisťovni	ostatné	-	-1	-	-	-	-	-
Prevzatie rizikových záväzkov z úveru voči zahraničiu	ostatné	-	-47	-	-	-	-	-
Medzispotreba		-60	-43	0	0	0	0	0

Nákup zdravotníckeho materiálu - vakcíny, lieky	pandémia	-88	-	-	-	-	-	-
UA azylové centrum, iné výdavky	Ukrajina	-52	-1	-	-	-	-	-
UA výdavky samospráv	Ukrajina	-	-42	-	-	-	-	-
Oddĺženie nemocníc voči súkromným veriteľom	ostatné	81	-	-	-	-	-	-
Investície		-22	0	0	0	0	0	0
Nákup zdravotníckeho materiálu	pandémia	-3	-	-	-	-	-	-
UA azylové centrum, iné výdavky	Ukrajina	-20	-	-	-	-	-	-
Vlastné zdroje EÚ založené na DPH		0	47	0	0	0	0	0
Úhrada ušlého cla do rozpočtu EÚ	ostatné	-	47	-	-	-	-	-
Spolu (vplyv na saldo)		-1 756	-979	-309	0	0	0	0
- vplyv pandémie		-94	0	0	0	0	0	0
- vplyv vojny na Ukrajinu		-112	-98	0	0	0	0	0
- vplyv energetickej krízy		-2 003	-903	-332	0	0	0	0
- ostatné jednorazové vplyvy		453	22	23	0	0	0	0

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

Pozn.: * položky s dočasným vplyvom

** časť prostriedkov bola financovaná z rozpočtu EÚ, v tabuľke je uvedený spôsob zaznamenania v jednotlivých položkách

- **Prognóza čerpania prostriedkov EÚ** vychádza z predpokladu postupného nábehu čerpania prostriedkov 4. programového obdobia (2021-2027) pomalším tempom v porovnaní s predchádzajúcimi programovými obdobiami. RRZ odhadla výdavky na spolufinancovanie na základe miery spolufinancovania jednotlivých fondov a doteraz vynaložených výdavkov na spolufinancovanie. Okrem týchto prostriedkov RRZ zahrnula do základného scenára aj predpoklady o výdavkoch financovaných z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti, ktoré by sa mali zrealizovať do roku 2026 (RRZ predpokladá mieru prepadnutia prostriedkov vo výške 8 % celkovej alokácie, t.j. približne 500 mil. eur).

Projekcia EÚ fondov v dlhodobej časti základného scenára začína až od roku 2030¹¹⁰, v ktorom RRZ odhaduje čerpanie prostriedkov EÚ na úrovni priemeru za programové obdobie 2021-2027. V ďalších rokoch RRZ predpokladá zachovanie podielu príjmov a výdavkov financovaných z rozpočtu EÚ na úrovni roku 2030 v pomere k HDP.

Tabuľka 22: Predpoklady čerpania fondov EÚ a Plánu obnovy a odolnosti

(mil. eur)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Štrukturálne fondy a Kohézny fond	1 866	964	1 676	1 760	1 824	1 744
Poľnohospodárstvo	1 098	965	644	630	629	632
- Program rozvoja vidieka	475	567	241	225	220	215
- ostatné (najmä priame platby)	622	399	404	405	409	417
Ostatné prostriedky z rozpočtu EÚ*	209	450	524	398	393	414
Prostriedky Plánu obnovy a odolnosti	846	2 155	2 618	0	0	0
Spolu - výdavky zo zdroja EÚ	4 019	4 535	5 463	2 788	2 847	2 790
Výdavky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie	523	487	530	542	555	538
Úhrada DPH Plánu obnovy a odolnosti	133	328	367	0	0	0
Spolu - výdavky na spolufinancovanie	656	814	897	542	555	538
<i>p.m. EÚ fondy v sektore VS</i>	<i>1 982</i>	<i>2 388</i>	<i>1 219</i>	<i>1 244</i>	<i>1 220</i>	<i>1 012</i>

Zdroj: RRZ, ŠÚ SR

* Ide najmä o prostriedky Modernizačného fondu, granty CEF, BIDSF.

¹¹⁰ Položky, ktoré nie sú ovplyvnené starnutím populácie, sa v dlhodobej časti základného scenára (v základnom scenári vychádzajúcom z roku 2024 ide o rok 2030) štandardne indexujú odhadovaným tempom rastu nominálneho HDP. Indexácia o rast nominálneho HDP sa v prípade fondov EÚ začína po roku 2030.

- **Zahrnutie 4-ročného priemeru investícií** (bez obrany) do strednodobej prognózy – investície ovplyvňujú dlhodobý ekonomický rast krajiny, čo znamená, že krátkodobé zníženie verejných investícií by nemalo viesť k zlepšovaniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti. Platí to aj symetricky, ak by sa investície krátkodobo zvýšili. Priemer za 4 roky bol zvolený z dôvodu, aby zachytil štandardný volebný cyklus na úrovni krajiny, ako aj v samosprávach.

Tabuľka 23: Investície v základných scenároch

(mil. eur)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Investície upravené o jednorazové vplyvy*	-1 928	-1 734	-2 085	-2 406	-2 478	
- v % HDP	-2,0	-1,7	-1,9	-1,9	-1,9	
4-ročný priemer (2020-2023, % HDP)	-1,9					
4-ročný priemer (2021-2024, % HDP)	-1,9					
Úprava investícií v ZS2023 na 4-ročný priemer**					62	
Úprava investícií v ZS2024 na 4-ročný priemer**						47

Zdroj: RRZ

* bez EU fondov, spolufinancovania, obrany a metodických úprav

** (+) znamená zníženie a (-) zvýšenie investícií

- **Zahrnutie medzinárodných záväzkov vlády** – konkrétne ide o zahrnutie záväzku Slovenska na zvýšenie výdavkov na obranu na 2 % HDP od prvého roku strednodobej časti základného scenára.

Tabuľka 24: Úprava investícií v obrane v základných scenároch

(mil. eur)	2023	2024	2025	poznámky
ZS 2023				
1. Indexácia o tempo rastu HDP	228	241	256	všeobecné pravidlo pre indexáciu investícií
2. Úprava výdavkov		1 027	1 092	úprava na 2 % HDP od 2024
3. Aktuálny odhad (1+2)	228	1 268	1 348	
ZS 2024				
1. Indexácia o tempo rastu HDP	228	200	211	všeobecné pravidlo pre indexáciu investícií
2. Úprava výdavkov			960	úprava na 2 % HDP od 2025
3. Aktuálny odhad (1+2)	228	200	1 171	

Zdroj: RRZ

Pozn.: ZS 2023 – základný scenár vychádzajúci z roku 2023, ZS 2024 – základný scenár vychádzajúci z roku 2024

- **Predpoklad dosiahnutia vyrovnaného hospodárenia samospráv** na konci strednodobej časti základného scenára – zohľadňuje skutočnosť, že samosprávy hospodária autonómne, uplatňované fiškálne pravidlá (obmedzenia na výšku dlhu, jeho splátok, ako aj použitie dlhového financovania iba na investície) sú relatívne striktné a na základe údajov dosahovali v minulosti v priemere vyrovnané hotovostné saldo. Predpoklad sa uplatňuje symetricky, t.j. bez ohľadu na to, či je predpokladané hospodárenie samospráv pred úpravou deficitné alebo prebytkové.

Tabuľka 25: Opatrenia v hospodárení samospráv (vplyv na saldo)

(mil. eur)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ZS 2023							
Hotovostné saldo samospráv (bez úprav)	-341	-221	-96	-55	29	92	
- v % HDP	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1	
Dodatočné opatrenia		-15	-32	-51	-71	-92	
ZS 2024							
Hotovostné saldo samospráv (bez úprav)		39	65	-1	58	100	179
- v % HDP		0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Dodatočné opatrenia			-29	-63	-99	-137	-179

Zdroj: RRZ

Pozn.: (+) zlepšuje a (-) zhoršuje saldo hospodárenia samospráv

- **Odhad vplyvu cien energií na subjekty verejnej správy** – vzhľadom na energetickú krízu a pozorovaný významný nárast cien energií od druhej polovice roku 2021, pravidlo indexácie výdavkov subjektov verejnej správy o odhadovanú infláciu (podobne ako pri iných výdavkoch na tovary a služby) nepostačovalo na zachytenie ich vplyvov na verejné financie. Z toho dôvodu sa pri vývoji položky výdavkov na energie zohľadnili predpoklady o vývoji cien komodít vstupujúcich do makroekonomickej prognózy.

Tabuľka 26: Odhad výdavkov na energie v základných scenároch

(mil. eur)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	poznámky
ZS 2023							
1. Indexácia o mieru inflácie	1 015	1 042	1 088	1 123	1 147	1 167	všeobecné pravidlo pre indexáciu tovarov a služieb zohľadnenie odhadovaného vývoja cien energií
2. Úprava výdavkov		-278	-288	-297	-304	-309	
3. Aktuálny odhad (1+2)	1 015	764	800	826	843	858	
ZS 2024							
1. Indexácia o mieru inflácie	1 015	764	797	839	857	872	všeobecné pravidlo pre indexáciu tovarov a služieb zohľadnenie odhadovaného vývoja cien energií
2. Úprava výdavkov			3	3	4	4	
3. Aktuálny odhad (1+2)	1 015	764	800	842	860	876	

Zdroj: RRZ

- Na projekciu **príjmov a výdavkov dôchodkových systémov, ako aj zdravotníctva a dlhodobej starostlivosti** sa použili výstupy z modelov RRZ. **Výdavky na školstvo** boli kvantifikované RRZ, pričom vychádzajú z metodiky¹¹¹, ktorú používa EK pre spoločné projekcie všetkých krajín EÚ. Projekcie príjmov z majetku boli plne prevzaté z projekcií Európskej komisie¹¹².

¹¹¹ V prípade školstva boli prijaté dve úpravy v porovnaní s prístupom EK. Vzhľadom na to, že RRZ v základnom scenári vychádza z celkových výdavkov na vzdelávanie, boli do počtu študentov zohľadnené aj deti v predprimárnom vzdelávaní (ISCED 0), a teda nielen deti od začiatku povinnej školskej dochádzky. V prípade vyššieho sekundárneho a terciárneho vzdelávania (ISCED 3-8) RRZ zatiaľ zjednodušene kvantifikuje iba príspevok demografických faktorov a nezohľadňuje potenciálny vplyv vývoja na trhu práce na participáciu v tomto type vzdelávania.

¹¹² Projekcie príjmov z majetku sú prevzaté z Debt sustainability monitor 2024, ktorý bol zverejnený v marci 2025.

Príloha 7 – Základný scenár z roku 2023 - revízia

Revíziou základného scenára 2023 došlo k miernemu zhoršeniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti z hodnoty 6,22 % HDP na 6,25 % HDP, t.j. o 0,03 percentuálneho bodu ([Tabuľka 27](#)).

Tabuľka 27: Príspevky k zmene ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti z roku 2023

	% HDP
1. Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (ZS 2023, apríl 2024)	6,22
2. Počiatočná rozpočtová pozícia	0,15
- štrukturálne primárne saldo a hrubý dlh	0,16
- cieľová hodnota dlhu	-0,01
3. Vplyv vývoja v strednodobej časti:	0,01
- vývoj v investíciách	0,37
- aktualizácia daňovej prognózy	-0,27
- zmena v prístupe k indexácii výdavkov na tovary a služby (metodická zmena)	-0,02
- zmena v prístupe k zahrnutiu výdavkov na obranu (metodická zmena)	0,00
- ostatné zmeny	-0,08
4. Implicitné záväzky:	-0,13
- univerzálny dôchodkový systém	0,05
- zdravotníctvo	0,17
- dlhodobá starostlivosť	-0,05
- školstvo	-0,17
- dávky v nezamestnanosti	-0,01
- iné sociálne transfery	-0,10
- ozbrojenci	0,02
- ostatné dlhodobé vplyvy (príjmy z majetku, PPP projekty, jadro a iné)	-0,04
5. Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (ZS 2023 - aktualizácia, apríl 2025; suma 1 až 4)	6,25

Zdroj: RRZ

Pozn.: (-) znamená zlepšenie a (+) zhoršenie ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti

Popis jednotlivých faktorov, ktoré prispeli k zmene ukazovateľa:

- **Počiatočná rozpočtová pozícia** – zvýšenie deficitu verejnej správy z 4,9 % HDP na 5,2 % HDP prispelo k miernemu zhoršeniu štrukturálneho primárneho salda v roku 2023 o 0,1 p.b. (podrobne v Prílohe 2, [Tabuľka 10](#)). Hlavným dôvodom bola aktualizácia odhadu daňových príjmov. Celkovo tak aktualizácia počiatočnej rozpočtovej pozície prispela k zhoršeniu ukazovateľa o 0,15 p.b.
- **Zmeny v odhade implicitných záväzkov prispeli k zlepšeniu ukazovateľa o 0,13 p.b.** a vyplývajú predovšetkým z aktualizácie dlhodobých makroekonomických projekcií. K najvýznamnejšiemu zlepšeniu došlo v projekcii výdavkov na školstvo čo vychádza najmä z revízie predpokladu rastu priemernej mzdy nadol (0,2 p.b.).
- **Očakávaný vývoj v strednodobom horizonte mal zanedbateľný vplyv na ukazovateľ.** Najväčší negatívny vplyv vyplýva z vývoja v investíciách, kde došlo k spresneniu úpravy na priemernú výšku investícií za posledné štyri roky. Tento vplyv pozitívne vyvažuje aktualizácia daňovej prognózy na základe priaznivejšieho vývoja makroekonomických odhadov a spresnenia vplyvu legislatívnych zmien (osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach). Metodické zmeny v podobe zmeny prístupu k indexácii niektorých výdavkov na tovary a služby

a k zahrnutiu strednodobého odhadu výdavkov na obranu¹¹³ mali vo výsledku zanedbateľný vplyv na zmenu ukazovateľa (zlepšenie o 0,02 p.b.).

Tabuľka 28: Základný scenár vývoja verejných financií – rok 2023

(% HDP)		2023*	2024	2025	2026	2027	2028	2040	2050	2060	2073
Príjmy		41,5	42,0	41,6	41,1	39,6	39,0	38,4	38,3	38,3	38,1
Daňové príjmy		19,4	19,6	19,3	19,0	18,7	18,5	18,3	18,3	18,3	18,3
- príspevky NJF		0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- ostatné daňové príjmy		19,3	19,6	19,3	19,0	18,7	18,5	18,3	18,3	18,3	18,3
Sociálne a zdravotné odvody		15,3	16,3	16,1	15,9	15,9	15,6	15,5	15,5	15,5	15,4
- Soc. a zdravotné odvody (celý balík)		15,9	16,7	16,4	16,2	16,3	16,0	16,0	16,1	16,1	16,1
- Výpadok - II. pilier		-1,0	-0,7	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,9	-1,0	-1,1	-1,1
- Soc. poistenie ozbrojených zložiek		0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Nedaňové príjmy		6,8	6,0	6,2	6,2	5,0	4,9	4,6	4,5	4,5	4,4
- príspevky BIDSF		0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- príjmy z majetku		0,9	0,9	0,9	0,7	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2
- príjmy spojené s dlhodobou star.		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
- ostatné nedaňové príjmy		5,8	5,0	5,2	5,2	4,2	4,2	4,0	4,0	4,0	4,0
Výdavky		-45,3	-47,3	-46,8	-46,3	-45,0	-44,9	-48,1	-52,6	-57,9	-61,8
Primárne výdavky		-44,1	-46,0	-45,3	-44,7	-43,1	-42,8	-43,4	-45,2	-46,6	-45,2
Fixné v dlhodobej časti		-19,4	-20,5	-20,1	-19,6	-18,4	-18,3	-18,2	-18,2	-18,3	-18,2
Výdavky citlivé na demografiu		-24,5	-25,2	-24,9	-24,7	-24,5	-24,3	-25,2	-26,9	-28,3	-27,0
- Dôchodkové dávky		-9,1	-9,4	-9,1	-9,0	-9,0	-8,9	-9,5	-10,3	-10,9	-9,9
- Ozbrojené zložky		-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
- Zdravotná starostlivosť		-5,8	-6,0	-6,1	-6,0	-6,0	-6,0	-6,5	-6,7	-6,8	-6,6
- Dlhodobá starostlivosť		-1,1	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,3	-1,6	-1,9	-2,2	-2,4
- Školstvo		-4,7	-4,7	-4,9	-5,1	-4,8	-4,8	-4,3	-4,6	-4,9	-4,6
- Dávky v nezamestnanosti		-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
- Nemocenské a úrazové dávky		-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
- Ostatné sociálne transfery		-2,4	-2,3	-2,0	-1,9	-1,8	-1,8	-1,7	-1,8	-1,9	-1,9
Náklady na ukončenie prevádzky JE		-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
PPP projekty a náklady na údržbu		-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Úroky		-1,2	-1,3	-1,4	-1,6	-1,9	-2,1	-4,7	-7,4	-11,3	-16,6
Saldo VS		-3,8	-5,3	-5,2	-5,2	-5,4	-5,9	-9,7	-14,3	-19,6	-23,7
Primárne saldo VS		-2,6	-4,1	-3,7	-3,6	-3,5	-3,8	-5,0	-6,8	-8,3	-7,1
Štrukturálne saldo VS		-3,4	-4,6	-5,2	-5,2	-5,4	-6,0	-9,7	-14,3	-19,6	-23,7
Štrukturálne primárne saldo		-2,2	-3,3	-3,8	-3,6	-3,6	-3,9	-5,0	-6,8	-8,3	-7,1
Hrubý dlh VS		55,6	57,4	58,6	59,7	61,8	64,6	119,2	190,0	288,5	422,6

Zdroj: RRZ

* bez jednorazových vplyvov

¹¹³ Metodická zmena je detailne popísaná v Prílohe 6.

Príloha 8 – Vývoj ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti

Tabuľka 29: Vývoj ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti

(% HDP)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Najvýznamnejší vplyv zmien
Mimoriadna správa - dec. 2012	6,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Správa - apríl 2013	7,0	4,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2012: reforma systému dôchodkového zabezpečenia, kons. opatrenia na rok 2013
Správa - apríl 2014	-	4,0	3,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2013: zlepšenie salda rozpočtu, reforma výsluhového zabezpečenia
Správa - apríl 2015	-	-	1,9	2,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2014: zhoršenie salda v roku 2014, čiastočne kompenzované legisl.zmenami v daniach na rok 2015
Správa - apríl 2016	-	-	-	1,4	1,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2015: zhoršenie salda v roku 2015, zavedenie minimálnych dôchodkov, kompenzované pozitívnejším strednodobým makroekonomickým vývojom
Správa - apríl 2017	-	-	-	-	0,4	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	2016: zlepšenie salda rozpočtu čiastočne kompenzované menej priaznivým poklesom deficitu v stred. horizonte
Správa - apríl 2018	-	-	-	-	-	0,8	1,1	-	-	-	-	-	-	-	2017: menej priaznivý pokles deficitu v strednodobom horizonte čiastočne kompenzovaný zlepšením salda rozpočtu v roku 2016
Správa - apríl 2019	-	-	-	-	-	-	1,2	1,3	-	-	-	-	-	-	2018: zhoršenie štrukturálneho salda čiastočne kompenzované priaznivejším poklesom deficitu v strednodobom horizonte
Správa - apríl 2020	-	-	-	-	-	-	-	1,6	4,2	-	-	-	-	-	2019: zastropovanie veku odchodu do dôchodku, zvýšenie minimálnych dôchodkov, menej priaznivý vývoj v stred. horizonte
Správa - apríl 2021	-	-	-	-	-	-	-	-	4,9	5,6	-	-	-	-	2020: vplyv pandémie koronavírusu čiastočne kompenzovaný zmrazením minimálnych dôchodkov
Mimoriadna správa - jún 2021	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,6	6,1	-	-	-	2021: zohľadnenie opatrení vlády zahrnutých v rozpočte, urobené len vo forme očakávaného scenára
Správa - apríl 2022	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,2	3,8	-	-	-	2021: zlepšenie štrukturálneho salda čiastočne kompenzované menej priaznivým poklesom deficitu v strednodobom horizonte
Správa - apríl 2023	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,3	5,5	-	-	2022: vplyv bezpečnostnej a energetickej krízy, opatrenia vlády čiastočne kompenzované dočasným zlepšením štrukturálneho salda v roku 2022
Správa - apríl 2024	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,3	6,2	-	2023: zhoršenie hospodárenia v roku 2023 a nové opatrenia
Správa - apríl 2025	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,2	4,1	2024: konsolidačné opatrenia prijaté na rok 2025

Zdroj: RRZ

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

TWIN CITY B

Mlyské nivy 12

821 09 Bratislava

Slovakia

www.rrz.sk